VRLINE ALLAHOVOG POSLANIKA

II izdanje

S arapskog preveo:
HUSEJN OMERSPAHIĆ

Izdavač:
RIJASET ISLAMSKE ZAJEDNICE U BIH
IZDAVAČKA DJELATNOST *EL-KALEM*

Za izdavača:
SELIM JARKOČ

Recenzenti:
MEHMEDALIJA HADŽIĆ
ADNAN SILAJDŽIĆ

Redaktura prijevoda:
MEHMEDALIJA HADŽIĆ

Lektor i korektor:
AIDA KRZIĆ

DTP:
EL-KALEM

Tehničko uređenje:
NURKO KARAMAN

Dizajn korice:
TARIK JESENKOVIĆ

Fotoliti korice:
ABC Fabulas Sarajevo

Štampa:
SVJETLOST ŠTAMPA Sarajevo

Za štampariju:
MUSTAFA BALTA

Tiraž: 5.000 primjeraka

Sarajevo, 1997.

PREDGOVOR

Rijetko koja knjiga odslikava tako blisko, neposredno i podrobno duhovnost, moral, vrline i fizički izgled Allahovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi ve selleme, kao knjiga Imami Tirmīzije *Eš-šemāilu-l-muhammedijje*, (Vrline Allahovog Poslanika). Ova knjiga je izravni i topli dodir sa njim.

U predgovoru Tirmizijevog *Sunena* čitao sam: „U čijoj kući bude ovaj *Sunen*, kao da mu u kući govori živi Allahov Poslanik!"

I doista, kada god mi je u rukama *Sunen* imam takav osjećaj. Ali, on je u velikoj mjeri bio apstraktan, iluzoran, sve dok u predgovoru *Šemāilâ* nisam pročitao: „Nakon čitanja ove knjige, čovjek ima utisak da je vidio Muhammeda, 'alejhi-s-selām."

Odmah nakon čitanja knjige javlja se pomisao o njenom prevođenju na bosanski jezik. Ovakva literatura je neophodna našem muslimanu, jer se čitajući je susreće sa prirodnošću i ljudskošću sa jedne, i moralnošću, karakternošću i duhom poslaničke misije Muhammeda, 'alejhi-s-selām, sa druge strane. Čitajući je spoznaje se suština islama, zahvaća izvorna islamska nakana i namisao. Ukupna duhovnost islama iznikla na iskrenom, ispravnom i najčistijem vjerovanju - *tevhīdu*, njegovoj potvrdi i osmišljenju, moralu - *ahlāku* i dobročinstvu - *ihsānu* jeste zaštita islama od taloga idejne, duhovne, tradicionalne i nacionalne izopačenosti vjere.

Sa obzorja ove knjige pokušao sam odvagati našu stvarosnot i stepen naše privrženosti izvorima islama. Zaključci su bili poražavajući. Puno formalnosti, malo su štine i sadržaja. Praznovjerje i folklor su potisli i priklilještili izravno i iskreno robovanje Allahu. Okrećemo se istoku ili zapadu, a gazimo smisao vjere u Allaha i ahiretski život! Po ko zna koji put obistinjuju se riječi šehida Sejjida Ibrahima Kutba: „Prva generacija muslimana nije učila Kur'an radi naukovanja, kulturnog uzdizanja, čitanja i nasljeđivanja, nego je učila Kur'an da bi naučila Allahovu naredbu pojedincu i džema'atu u kojem on živi, naredbu koju će sprovesti u djelo odmah nakon što je čuje... Jer, Kur'an svoje riznice otvara samo onome ko ga pije dušom, du šom spoznaje iz koje neizostavno proističe djelo. Kur'an nije knjiga za užitak i vježbu razuma, niti knjiga umjetnosti i vrhunske književnosti, niti knjiga historije i tradicije - iako on sve to sadrži - nego je Kur'an put života, božanski put života...

...Prva generacija je svoj život crpila samo iz jednog izvora, i zato je ostavila jedinstven pečat u historiji. Ali, šta se dogodilo poslije? Izvori života su se pomiješali i pomutili! Naredne generacije svoj život crpe iz izvora pomije šanog sa grčkom filozofijom i logikom, perzijskim legendama i mitovima, židovskim predajama - isrāilijatima, i kr šćanskom teologijom... Na ovakvim izvorima nastaju naredne generacije, i postaje nemoguće da se ponovi jedna uzorna i savršena zajednica." (*Me'ālim fi-t-tarīk*, 17).

Čitajući knjigu *Vrline Allahovog Poslanika* spoznat ćemo njegov moral, ljudskost, skromnost i duh njegovog poslanstva. Ona nam nudi neiskvarenu vjeru i osuđuje tradiciju kojom se vjera potiskuje i zamračuje: *Oni govore: Mi smo zatekli pretke naše kako ispovijedaju vjeru, i mi ćemo ih u stopu slijediti.* (Ez-Zuhruf, 22.).

Kritike naše tradicije, a posebno sufijskih običaja koji se pokušavaju nametnuti kao jedino ispravan islam, izazvat će sigurno negodovanje i polemiku. Ali, ono što je svrha ovog predgovora jeste da se postavi pitanje naše ovosvjetske i ahiretske sudbine, dosljednosti islamu i ispravnosti djela. Svaka reakcija i polemika sa polazišta emocija i običaja, mora biti postavljena na sudbinsku teraziju *mutevatir hadisa*: „Ko na mene svjesno slaže, neka sebi pripremi mjesto u džehennemu." (Buharija i Muslim)

Djelom Imami Tirmizije, *Vrline Allahovog Poslanika* možemo razlučiti svjetlo Poslaničkog sunneta od svega što nije sunnet, izvorni islam od novotarija, i duh vjere od običaja. Allahov Poslanik, a.s., nam nagovještava spas u predanosti Allahu - *ihlās*, plemenitom moralu - *ahlāk*, i dobročinstvu drugom - *ihsān*!

Prevodilac

بســــــم الله الرحمــن الرحيــم

Petak 10. redžeb, 1410./25.jan.1991.g.

Revdai mutahhera, na dohvat kabura Allahovog Poslanika, Ebū Bekra i Omera, radijallāhu'anhumā, između časnog kabura i minbera, na pojilištu ummeta Resulullāhovog, i u kutku Objave i u školi Džibrila u kojoj je podučavao islamu.

Čvrsto vjerujem da je *Revdai mutahhera* džennetska bašča. Povodeći se za Imami Buharijom, koji je započeo pisanje svoje zbirke *Sahīh* u *Revdai mutahheri* nakon klanjanja dva rekata, a prije zapisivanja svakog hadisa bi se okupao i klanjao istihāru, i ja započinjem prijevod izbora iz knjige *Eš-šemāilu-l-muhammedijje* (Vrline Allahovog Poslanika), koju je napisao Imam Tirmizī, zamišljajući kako čitam hadis po hadis, život Poslanika između njegovih soba, mihraba i minbera, dok sjedim pored njegovog kabura i donosim na njega salavate:

ES-SALĀTU VE-S-SELĀMU 'ALEJKE JĀ RESŪLALLĀH,

ES-SALĀTU VE-S-SELĀMU 'ALEJKE JĀ HABĪBALLĀH,

ES-SALĀTU VE-S-SELĀMU 'ALEJKE JĀ ŠEFI'ALLĀH,

ES-SALĀTU VE-S-SELĀMU 'ALEJKE JĀ HĀMETE-L-ENBIJĀI VE-L-MURSELĪN,

ES-SALĀTU VE-S-SELĀMU 'ALEJKE JĀ RAHMETEN LI-L-'ĀLE-MĪN.

Hafiz Ebū 'Īsā Muhammed b. 'Īsā b. Sevre et-Tirmizī zapisa:

O IZGLEDU ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

١) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال:

« كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ليس بالطويل البائن، ولا بالقصير، ولا بالأبيض الأمْهَق، ولا بالآدم ولا بالجَعْد القَطَط ولا بالسَّبْط، بعثه اللّه تعالى على رأس أربعين سنة، فَأقام بمكة عشر سنين وبالمدينة عشر سنين، وتوفاه اللّه على رأس ستين سنة وليس في رأسه ولحيته عشرون شعرة بيضاء ».

1. - Enes b. Mālik, radijallāhu 'anhu,[1] kazivaše: „Allahov Poslanik, sallallāhu 'alejhi ve selleme,[2] nije bio ni visok ni nizak, ni izrazito bijel ni crnoput, ni kovrdžave ni ravne kose. Allah ga je odabrao za poslanika kada je imao četrdeset godina. Proveo je u Mekki trinaest a u Medini deset godina. Umro je u šezdeset trećoj godini, a u kosi i u bradi nije imao ni dvadeset bijelih dlaka."

---

1 - *Radijallāhu 'anhu* znači: Allah njime zadovoljan. U daljem prijevodu će biti korišćena skraćenica r.a., zato molimo cijenjene čitaoce da je u potpunosti izgovaraju.

2 - *Sallallāhu 'alejhi ve selleme* znači: Neka su mu Allahov mir i blagoslov, u daljem prijevodu a.s. - *'alejhi-s-selam*, što treba izgovoriti svaki put prilikom spomena imena Poslanika.

٢) عن البراء بن عازب قال :

« كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم رجلا مربوعًا، بَعَيْدَ ما بين المنكبين، عظيم الجُمَّة إلى شحمة أُذُنيه، عليه حُلّة حمراء مارأيت شيئًا قط أحسن منه » .

2. - Berrā' b. 'Āzib, r.a., prenosi: „Allahov Poslanik, a.s., je bio srednjeg rasta, širokih pleća, kosa mu je padala preko ušiju, u crvenom ogrtaču. Nikada nisam vidio nikoga ljepšeg od njega."

٣) عن علي بن أبي طالب قال :

« لم يكن النبي صلّى اللّه عليه وسلم بالطويل ولا بالقصير، شَثْنُ الكفَّين والقدمين، ضخم الرأس ضخم الكراديس ، طويل المَسْرُبة، إذا مشى تكفَّأ تكفُّؤًا كأنما ينحطُّ من صَبَب، لم أرَ قبله ولا بعده مثلَه صَلى اللّه عليه وسلم » .

3. - Alija b. Ebī Tālib, r.a., prenosi: „Allahov Poslanik, a.s., nije bio ni visok ni nizak, grubih šaka i stopala, velike *glave i krupnih kosti, dužih dlaka na prsima. Kada bi išao* išao bi žustro kao da silazi niz brdo. Nikada, ni prije ni poslije, nisam mu vidio nekoga sličnog."

٤) « لم يكن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم بالطويل المُمَغَّط، ولا بالقصير المُتَرَدِّد، وكان رَبْعة من القوم، لم يكن بالجعد القَطَط ولا بالسَّبط، كان جعدًا رَجلا، ولم يكن بالمُطَهَّم ولا بالمُكلثم، وكان في وجهه تدوير، أبيض، مُشرب أدْعَجُ العينين، أهدب الأشفار، جليل المُشَاش والكَتَد، أجرد ذو مسرُبَة، شثن الكفين والقدمين إذا مشى تقلّع كأنّما ينحط من صَبَبْ،

وإذا التفت التفت معاً، بين كتفيه خاتم النبوة، وهو خاتَم النبيين، أجودَ الناس صدراً، وأصدق الناس لهجة، وألينهم عريكة، وأكرمهم (عشْرَةً)، مَنْ رآه بديهة هابه، ومن خالطه معرفة أحبه، يقول ناعتُه لم أرَ قبله ولا بعده مثله صلّى اللّه عليه وسلم».

4. - Kada bi Alija, r.a., opisivao Allahovog Poslanika, a.s., govorio bi: „Nije bio ni previsok ni prenizak nego srednjeg rasta. Nije bio ni kovrdžave ni ravne kose, nego blago valovite. Nije bio debeo ni okruglog lica, nego blago zaobljenog. Rumen, crnih očiju, dugih trepavica, krupnih ramena, širokih pleća, dugih dlaka na prsima, krupnih šaka i stopala, kada bi išao išao bi žustro kao da silazi niz brdo, kada bi se okretao okretao bi se čitavim tijelom. Među plećima je imao poslanički pečat a on sam je bio pečat svih poslanika. Bijaše najvelikodušniji, najiskreniji, najblaže ćudi, najugodnijeg druženja. Ko bi ga iznenada ugledao osjetio bi strahopoštovanje, a ko bi ga dobro upoznao zavolio bi ga. Kada bi ga neko opisivao rekao bi: Nikada, ni prije ni poslije, nisam mu vidio nekoga sličnog."

٥) عن الحسن بن علي رضي الله عنه قال:

«كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم فخماً مفخّماً، يتلألأ وجهه تلألؤ القمر ليلة البدر، أطول من المربوع، وأقصر من المشذّب عظيم الهامة، رَجِل الشعر، ان انفرقت عقيقته فرقها، وإلا فلا يجاوز شعره شحمة أذنيه، إذا هو وفره، أزهرُ اللون، واسع الجبين، أزج الحواجب سوابغ في غير قَرَن، بينهما عرْق يُدرّه الغضب، أقنى العرْنين، له نور يعلوه يحسبه من له يتأمله أشم، كثّ اللحية، سهل الخدين، ضليع الفم مفلج الأسنان دقيق المسرُبة كأن عُنُقَه جيدُ دُمْيَةٍ في صَفاء الفضّة، معتدل الخَلق، بادن متماسك، سواءُ

البطن والصدر، عريض الصدر، بعيد ما بين المنكبين ضخم الكراديس، أنور المتجرد، موصول ما بين اللَبة والسُرة بشعر يجري كالخطً، عاري الثديين والبطن مما سوى ذلك، أشعر الذراعين والمنكبين وأعالي الصدر، طويل الزندين رحب الراحة شثن الكفين والقدمين، سائل الأطراف، أو قال شائل الأطراف خمصان الأخمصين مسيح القدمين ينبو عنهما الماء، إذا زال زال قلعا، يخطو تكفيا ويمشي هونًا، ذريع المشية إذا مشى كأنما ينحط من صبب، وإذا التفت التفت جميعًا، خافض الطرف، نظره إلى الأرض أطول من نظره إلى السماء، جُلُّ نظره الملاحظة يسوق أصحابه، ويبدر من لقي بالسلام».

5. - Hasan b. 'Ali, r.a., kazuje: Moj dajdža Hind b. Ebī Hāle je znao slikovito pričati, pa sam ga zamolio da mi opiše Allahovog Poslanika, a.s., i on započe: „Allahov Poslanik, a.s. bijaše krupan, veličanstvenog izgleda, lice mu je sijalo kao puni mjesec, malo visočiji od čovjeka srednjeg rasta a niži od visokog čovjeka, velikog tjemena, blago valovite kose. Ako mu se kosa razdijeli napravio bi razdjeljak, a inače kosa mu nije prelazila ušne resice kada bi bila duga; bjelkaste puti, širokog čela, punih obrva u obliku polulukа koje se nisu spajale, između njih bi se pojavila nabrekla vena kada se naljuti; malo povijenog nosa; iz njega je izbijao mir, ko ga ne poznaje pomislio bi da je gord. Bio je čovjek guste brade, ravnih obraza, punih usta, malo razmaknutih zuba, nježnih dlaka na prsima, vrat mu je bliještao kao srebro, srednjeg stasa, krupnog čvrstog tijela, izravnatog stomaka sa širokim prsima, širokih ramena, krupnih kostiju, od vrata do stomaka izrasle su mu mehke dlake, kosnatih ruku, ramena i gornjeg dijela prsa, dugih podlaktica, širokih dlanova, krupnih šaka i stopala, dugih ruku i nogu, udubljenih tabana, oblih stopala sa kojih se voda brzo slijevala, koračao je čvrsto i išao smireno.

Kada bi išao išao bi žustro kao da silazi niz brdo, kada bi se okretao okretao bi se čitavim tijelom, oborenog pogleda, pogled u zemlju mu je bio duži od pogleda u nebo, kada bi gledao gledao bi kratko. Išao je iza ashaba, i prvi nazivao selam onome koga susretne.“

٦) عن جابر بن سمرة قال :

« رأيتُ رسولَ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم في لَيلة إِضْحَيَان ، وعليه حُلَّةٌ حَمْرَاءُ ، فجعلتُ أنظر إِليه وإِلى القمرِ ، فَلَهُوَ عندي أَحْسَنُ مِنَ القَمَر » .

6. - Džābir b. Semure, r.a., pripovijeda: „Jedne svijetle noći ugledao sam Allahovog Poslanika, a.s., u crvenom ogrtaču. Zagledao sam se u njega pa u mjesec, i izgledao mi je ljepši od mjeseca“.

٧) عن أبي هريرة رضي اللّه عنه قال :

« كان رسول اللّه صلى اللّه عليه وسلم أبيض كأنما صِيغ مِن فضة ، رَجِل الشعر » .

7. - Ebū Hurejre, r.a., prenosi: „Allahov Poslanik, a.s., bijaše bijele puti kao da je stvoren od srebra, blago valovite kose.“

٨) عن جابر بن عبد اللّه ان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قال :

« عُرِضَ عليّ الأنبياء ، فإِذا موسى عليه السلام ، ضَرْبٌ من الرجال كأنه من رجال شنُوءة ، ورأيتُ عيسى بن مريم عليه السلام ، فإِذا أقربُ مَن رأيتُ

به شَبَهًا عروةُ بنُ مَسعود، ورأيتُ إبراهيمَ عليه السلام فإذا أقربُ مَنْ رأيتُ به شَبَهًا صاحبُكم يَعني نفسَه، ورأيتُ جبريل عليه السلام فإذا أقرب من رأيت به شَبهًا دِحْيَة».

8. - Džābir, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Pokazani su mi poslanici, i vidio sam Mūsāa, a.s., kao da je iz plemena Šenūe, a najsličniji ʻIsāu, a.s., bijaše ʻUrve b. Mesʻūd. Ibrāhīmu, a.s., najviše sam ličio ja, a Džibrīlu, a.s., najsličniji bijaše Dihje."

٩) عن سعيد الجريري قال سمعت أبا الطفيل يقول:

«رأيتُ النبيَ صلّى اللّه عليه وسلم، وما بقي على وجه الأرض أحد رآه غيري.

قلت: صِفه لي. قال: كان أبيضَ، مَليحًا مُقصَّدًا».

9. - Seʻīd Džerīri prenosi da je čuo Ebū Tufejla, r.a., kada je rekao: „Ja sam vidio Allahovog Poslanika, a.s., i od svih koji su ga vidjeli jedino sam ja živ. - Opiši mi ga - rekoh mu.

- Bio je lijep, bijele puti i srednjeg rasta."

١٠) عَن ابن عَبّاس رضى الله عنه قال:

«كان رَسولُ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم أفلجَ الثَّنيَّتَين، إذا تكلم رؤي كالنور يَخرج من بين ثناياه».

10. - Ibn ʻAbbās, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je imao razmaknute sjekutiće. Kada bi govorio vidjelo bi se kao da svjetlo izlazi između njih."

O POSLANIČKOM PEČATU

١١) عن السائب بن يزيد رضى الله عنه قال :

« ذهبَتْ بي خَالَتي إلى النبي صلّى اللّه عليه وسلم فقالتْ : يارسولَ اللّه ، إن ابنَ أُختي وَجِعٌ ، فَمَسَحَ صلّى اللّه عليه وسلم رأسي وَدَعَا لي بالْبَرَكَة وتوضّأَ فشربتُ من وَضُوئه وقُمْتُ خَلْفَ ظَهْرِه ، فَنظرتُ إلى الخاتَمِ بين كَتفَيْه ، فإذا هو مِثْلُ زِرِّ الْحَجَلَة » .

11. - Sāib b. Jezīd, r.a., pripovijeda: „Tetka me je odvela Allahovom Poslaniku, a.s., i rekla mu: - Allahov Poslaniče, moj sestrić je bolestan!

Allahov Poslanik me pomilova po glavi, zamoli Allaha da me blagoslovi a zatim uze abdest. Ja sam se napio vode kojom je uzeo abdest, stao iza njega i počeo gledati u poslanički pečat među plećima, koji bijaše kao jaje prepelice."

١٢) عن رميثة رضى الله عنها قالت :

« سَمِعْتُ رسولَ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ولو أشاءُ أن أُقَبِّلَ الخاتَمَ الذي بَينَ كتفيه مِنْ قُرْبه لفعلتُ ، يَقُول لِسَعْدِ بنِ مُعاذٍ يومَ مات : اهتزّ له عَرْشُ الرَحْمَنِ » .

12. - Rumejse, r.a., kazuje: „Čula sam Allahovog Poslanika, a.s., i bila sam tako blizu njega, da sam htjela poljubiti poslanički pečat među njegovim plećima, poljubila bih. Kada je Sa'd b. Mu'āz umro rekao je: Zbog njegove smrti potresao se Allahov 'Arš."

١٣) عن ابى زيد الأنصاري رضى الله عنه قال :

« قال لي رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم : ياأبا زيد أُدْنُ منّي فَامْسَحْ ظَهري، فمَسَحْتُ ظهره، فوقعَتْ أصَابعِي على الخاتَم. قلتُ: وما الخاتم؟ قال: شَعْرَاتٌ مجتمعَاتٌ ».

13. - Ebū Zejd el-Ensāri, r.a., prenosi: „Allahov Poslanik, a.s., reče mi jednom prilikom: Ebū Zejde, približi se i stavi ruku na moja leđa. Kada sam mu stavio ruku na leđa, osjetio sam pod prstima poslanički pečat.

Upitah: - A kako je izgledao pečat?

- Nekoliko sakupljenih dlaka, odgovori."

١٤) عن أبي بريدة رضي الله عنه قال :

« جاء سلمان الفارسي إلى رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم حين قدم المدينة بمائدة عليها رُطَب فَوضِعت بين يدي رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم فقال يا سلمان ما هذا؟ فقال صدقة عليك وعلى أصحابك، فقال ارفعها فإنا لا نأكل الصدقة قال فرفعها فجاء الغد بمثله، فوضعه بين يدي رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم فقال: ما هذا يا سلمان؟ فقال: هدية لك فقال رسول اللّه صَلى اللّه عليه وسلم لأصحابه ابسطوا. ثم نظر إلى الخاتم على ظهر رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم فآمن به، وكان لليهود فاشتراه رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم بكذا وكذا درهما على أن يغرس نخلا فيعمل سلمان فيه حتى تطعم فغرس رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم النخيل إلا نخلة واحدة غرسها عمر، فحملت النخل من عامها ولم تحمل

النخلة، فقال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ما شأن هذه النخلة؟ فقال عمر يارسول اللّه أنا غرستها فنزعها رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم فغرسها فحملت من عامها ».

14. - Ebu Burejde, r.a., pripovijeda: „Kada je Selmān Fārisī stigao u Medinu, donio je svježe hurme i stavio ih pred Allahovog Poslanika, a.s. On ga upita: - Selmane, šta je ovo? - Sadaka tebi i tvojim drugovima. - Digni to, jer mi ne jedemo sadaku. Naredni dan Selman ponovo donese svježe hurme i stavih ih ispred Allahovog Poslanika, a.s. - Šta je ovo Selmane? - Poklon tebi - odgovori Selman. - Jedite - reče Allahov Poslanik, a.s., svojim drugovima.

Tada Selman ugleda pečat na leđima Allahovog Poslanika, a.s., i primi islam. Selman je bio rob jednog Jevreja, od kojeg ga je zbog primanja islama Allahov Poslanik, a.s., otkupio. Jevrej postavi uslov da Selman zasadi palme i radi u poalmoviku sve dok palme ne daju plod, od tada postaje slobodan. Umjesto Selmana Allahov Poslanik, a.s., zasadi sve palme, izuzev jedne koju je zasadio Omer. Iduće godine rodiše sve palme osim jedne, zbog čega Vjerovjesnik, a.s., upita: - Šta je sa ovom palmom? - Allahov Poslaniče, ja sam je zasadio - reče Omer. Allahov Poslanik, a.s., iščupa palmu, ponovo je zasadi, i palma rodi iste godine."[3]

---

3 - Ovaj događaj se ubraja u mu'džize Poslanika, a.s., jer najbolja i najcjenjenija vrsta palmi rađa tek nakon tri godine.

١٥) عن عبد اللّه بن سَرْجِسٍ رضي الله عنه (المُزني) قال:

« أتيت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم وهو في ناس مِنْ أصحابه فدُرْتُ هكذا مِن خَلفه فَعَرَفَ الذي أريد، فألقى الرِداءَ عَن ظهره، فرأيتُ موضعَ الخاتَمِ على كَتِفَيْه مثلَ الجُمْع حولها خِيلان كأنها ثآليل فرجعتُ حتى استقبلته فقلتُ: غفر اللّه لك يا رسولَ اللّه. فقال ولك. فقال القوم استغفر لك رسولُ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم. فقال نعم، ولكم، ثم تلا هذه الآية: واستغْفِرْ لذنبك وللمؤمنين والمؤمنات ».

15. - Abdullah b. Serdžis, r.a., kazuje: „Jednom prilikom sam došao Allahovom Poslaniku, a.s., dok je sjedio sa ashābima i stao mu iza leđa. On prozre moju namjeru i skide ogrtač sa ramena. Tada ugledah poslanički pečat među plećima, izgledao je kao prišt oko kojeg su bile crne tačkice. Zatim sam stao pred njega i rekao mu: - Allah ti oprostio, Allahov Posianiče! - I tebi - odgovori mi.

- Je li ti Allahov Poslanik molio za oprost? - upitaše prisutni Abdullaha. - Da i vama je, i Abdullah prouči ajet: *Moli oprosta za svoje grijehe, i za vjernike i vjernice.* (Muhammed, 19.).

KAKVA JE BILA KOSA ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

١٦) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

« كان شعر رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم إلى نصف أذنيه » .

16. - Enes b. Mālik, r.a., prenosi: „Kosa Allahovog Poslanika, a.s., je padala do pola ušiju."

١٧) عن عائشة رضي الله عنها قالت :

« كنت أغتسل أنا ورسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم من أناء واحد وكان له شعر فوق الجُمة ، ودون الوَفرة » .

17. - Aiša, r.a., prenosi: „Kupala sam se sa Allahovim Poslanikom, a.s., iz jedne posude, a njegova kosa nije bila ni kratka ni duga."

١٨)عن ابن عباس رضى الله عنه :

« أن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم كان يسدل شعره . وكان المشركون يفرقون رؤوسهم ، وكان أهل الكتاب يسدلون رؤوسهم ، وكان يُحبُّ موافقة أهل الكِتاب فيما لم يُؤْمَر فيه بشيء ثم فرَق رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم رأسه » .

18. - Ibn 'Abbās, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je imao dužu kosu. Mušrici su pravili razdjeljak na sredini glave, a sljedbenici knjige (Židovi i kršćani) su puštali kosu da slobodno pada. Poslanik je volio slijediti sljedbenike Knjige u onome u čemu mu nije ništa naređeno, a kasnije je počeo praviti razdjeljak."

KAKO JE ALLAHOV POSLANIK, A.S., ČEŠLJAO KOSU

١٩) عن عائشة رضي الله عنها قالت :

« كنت أُرَجّل رأس رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم وأنا حائض » .

19. - Aiša, r.a., kazuje: „Češljala sam kosu Allahovog Poslanika, a.s., i kada sam imala mjesečno pranje."

٢٠) عن عائشة رضي الله عنها قالت :

« إنْ كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ليحبَ التَيَمُّن في طُهوره إذا تطهر وفي ترجله إذا ترجل، وفي انتعاله إذا انتعل » .

20. - Aiša, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je u svemu volio desnu stranu: prilikom pranja, prilikom češljanja i prilikom obuvanja obuće."

O SIJEDIM VLASIMA U KOSI ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٢١) عن قتادة رضي الله عنه قال :

« هل خَضَبَ رسولُ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قال لم يَبْلُغْ ذَلك . إنما كان شيباً في صدغيه، ولكنْ أبو بكر، رضي اللّه تعالى عنه، خضب بالحِنَّاء والكتم » .

21. - Upitan je Enes b. Mālik, r.a.: - Je li Allahov Poslanik, a.s., knio kosu? - Nije mu bilo potrebno, imao je nekoliko sijedih vlasi na sljepočnicama, ali je Ebū Bekr, r.a., knio.

٢٢) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

« ما عَدَدْتُ في رأس رسول الله صلّى الله عليه وسلم ولِحيته إلا أربعَ عشرة شَعرةً بيضاء » .

22. - Enes b. Mālik, r.a., pripovijeda: „Nisam nabrojao u kosi i bradi Allahovog Poslanika, a.s., više od četrnaest bijelih dlaka."

٢٣) عن جابر بن سُمرة رضي الله عنه قال :

« كان إذا دَهن رأسه لَم ير منه شيب وإذا لم يدهن رؤي منه شيء » .

23. - Džābir b. Semure, r.a., kazuje: „Kada bi Allahov Poslanik, a.s., namazao kosu, ne bi se vidjele bijele vlasi, a ukazale bi se kada to ne bi činio."

٢٤) عن ابن عباس رضي الله عنه قال :

« قال أبو بكر يا رسولَ الله قد شبت قال : شيبتني هود والواقعة والمرسلات وعم يتساءلون ، وإذا الشمس كُوِّرَتْ » .

24. - Ibn Abbās, r.a., pripovijeda: „Ebū Bekr jednom prilikom upita: - Allahov Poslaniče, vidim da si osijedio?

- Osijedile su me sure Hūd, Vāki'a, Murselāt, 'Amme i Ize-š-šemsu kuvviret.

٢٥) عن جابر بن سمرة رضي الله عنه قال :

« لم يكن فى رأس رسول اللّه صلّى اللّه عليه سلم شيب إلا شعرات في مفرق رأسه إذا ادّهن واراهن الدهن » .

25. - Džābir b. Semure, r.a., kazuje: „U razdjeljku na kosi Allahovog Poslanika, a.s., bilo je nekoliko sijedih vlasi, koje bi prekrilo ulje kada bi kosu namazao uljem.“

ALLAHOV POSLANIK, A.S., JE KNIO KOSU

٢٦) عن أبى رمثة رضي الله عنه قال :

« أتيت النبي صلّى اللّه عليه وسلم مع ابن لي . فقال ابنك هذا؟ فقلت : نعم، أشهدُ به، قال لا يَجني عليك ولا تجني عليه، قال ورأيت الشيب أحمر » .

26. - Ebū Rimse, r.a., kazivaše: „Jednom prilikom kada sam doveo sina Poslaniku, a.s., upita me: - Je li to tvoj sin?

- Da - odgovorih.

- Neće snositi tvoj teret, niti ćeš ti snositi njegov - reče mi. Tada sam mu vidio vlasi crvene boje.“

٢٧) عن الجَهْذمة امرأة بشير بن الخصاصيّة قالت :

« أنا رأيت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يخرج من بيته ينفض رأسه، وقد اغتسل، وبرأسه ردع من حناء أو قال ردغ شك في هذا الشيخ » .

27. - Džehzema, žena Hasāsije b. Ka'ba, r.a., pripovijeda: „Vidjela sam Allahovog Poslanika, a.s., kada je izlazio iz kuće, kosa mu je bila mokra i oknivena knom."

O SURMI ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٢٨) عن ابن عباس رضى الله عنه ان النبي صلّى اللّه عليه وسلم قال :

« اكتحلوا بالإثمد فإنه يجلو البصر، وينبت الشعر، وزعم ان النبي صلّى اللّه عليه وسلم له مكحلة يكتحل منها كل ليلة ثلاثة في هذه وثلاثة في هذه » .

28. - Ibn Abbās, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Podvlačite surmu ismidom,[4] jer on izoštrava vid i ojačava trepavice."

Ibn Abbas, r.a., nastavlja: Poslanik, a.s., je imao surmedan iz kojeg je svaku noć podvlačio surmu tri puta."

4 - Vrsta kamena od kojeg se pravi najbolja vrsta surme.

O ODJEĆI ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٢٩) عن أم سلمة رضي الله عنها قالت :

« كان أحبَّ الثياب إلى رسول الله صلّى الله عليه وسلم القَمِيصُ » .

29. - Ummu Selema, r.a., je kazivala: „Košulja[5] je bila najdraža odjeća Allahovom Poslaniku, a.s.“

٣٠) عن أسماء بنت يزيد قالت :

« كان كُم قميص رسول الله صلّى الله عليه وسلم إلى الرسغ » .

30. - Esma bint Jezīd, r.a., pripovijeda: „Rukavi košulje Allahovog Poslanika, a.s., padali su po zglobovima šaka.“

٣١) عن معاوية بن قرة عن أبيه قال :

« أتيت رسول الله صلّى الله عليه وسلم في رهط من مُزَيْنة لنبايعه، وأن قميصه لمطلق، أو قال زرّ قميصه مطلق قال فأدخلت يدي في جيب قميصه فمسست الخاتم » .

31. - Mu‘āvija b. Kurre, r.a., prenosi da mu je njegov otac pripovijedao: „Došao sam predstavnicima plemena Muzejne da se Allahovom Poslaniku, a.s., zakunemo na vjernost (*mubāje‘a*). Pošto mu je košulja bila otkopčana, zavukao sam ruku i opipao poslanički pečat.“

---

5 - Prije dodira islamske civilizacije sa Evropom, nošnja naroda Arapskog poluotoka se bitno razlikovala, košulja o kojoj govori hadis bila je duga dosta slična sudanskoj.

٣٢) عن أنس بن مالك رضي الله عنه :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم خرج وهو يتكيء على أسامة بن زيد، عليه ثوب قِطْري قد توشح به، فصلى بهم » .

32. - Enes b. Mālik, r.a., prenosi: „Allahov Poslanik, a.s., ušao je u džamiju oslanjajući se na Usāma b. Zejda. Bio je ogrnut pamučnim ogrtačem iz Jemena, a potom nam je klanjao namaz."

٣٣) عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه قال :

« كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم إذا استجدّ ثوبًا سماه باسمه (عمامة أو قميصًا أو رداءً) ثم يقول اللهم لك الحمد كما كسوتنيه، اسألك خيره وخير ما صُنع له، وأعوذ بك من شره وشر ما صنع له » .

33. - Ebū Se'īd Hudrī, r.a., kazuje: „Kada bi oblačio novu odjeću (*'imāmu-turban*, košulju ili ogrtač) Allahov Poslanik, a.s., bi proučio:

اَللّهُمَّ لَكَ الحَمْدُ كَمَا كَسَوْتَنِيه ، أَسْأَلُكَ خَيْرَهُ وَخَيْرَمَا صُنِعَ لَهُ ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ

- Gospodaru moj! Tebi hvala što si me obukao. Molim te za dobro ove odjeće i dobro za koje je šivena, a utječem ti se od njenog zla i zla za koje je šivena."

٣٤) عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال :

« كان أحب الثياب إلى رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يلبسه الحِبَرة » .

34. - Enes b. Mālik, r.a., nam pripovijeda: „Najdraža odjeća Allahovom Poslaniku, a.s., bio je jemenski ogrtač."

٣٥) عن أبى رمثة رضى الله عنه قال :

« رأيت النبي صلّى اللّه عليه وسلم وعليه بردان أخضران » .

35. - Ebū Rimse, r.a., kazuje: „Vidio sam Allahovog Poslanika, a.s., na sebi je imao dva zelena ogrtača (burde)."

٣٦) عن ابن عباس رضى الله عنه قال :

« قال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم : عليكم بالبَيَاض من الثياب ، ليلبسها أحياؤكم وكفنوا فيها موتاكم ، فإنها من خير ثيابكم » .

36. - Ibn Abbās, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Nosite bijelu odjeću. Neka je oblače živi, i u nju zamotavajte mrtve, jer nam je to najbolja odjeća."

٣٧) عن عائشة رضي الله عنها قالت :

« خرج رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ذات غدات وعليه مِرط من شعر أسود » .

37. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Kada je izašao jednog jutra, Allahov Poslanik, a.s., imao je na sebi ogrtač od crne kostrijeti.“

٣٨) عن المغيرة بن شعبة رضي الله عنه :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم لبس جبة رومية ضيقة الكمين » .

38. - Mugīre b. Šu‘be, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je jednom prilikom obukao bizantijsko džubbe tijesnih rukava.“

O MESTVAMA ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٣٩) عن بريدة رضي الله عنه :

« أن النجاشي أهدى للنبي صلّى اللّه عليه وسلم خفين أسودين ساذجين فلبسهما ثم توضأ ومسح عليهما » .

39. - Burejde, r.a., pripovijeda: „Kada je Nedžāšija poklonio Allahovom Poslaniku, a.s., potpuno crne mestve, on ih je obukao i, uzimajući abdest potrao po njima (učinio mesh).“

٤٠) قال المغيرة بن شعبة رضى الله عنه :

« أهدي دحية للنبيّ صلعم خفين فلبسهما ، وقال إسرائيل عن جابر عن عامر : وجُبَّةً فلبسهما حتى تَخرقَا لا يدري النبي صلّى اللّه عليه وسلم أذَكِيٌّ هما أم لا » .

40. - Mugīre b. Šu'be, r.a., kazuje: „Dihja je poklonio Allahovom Poslaniku, a.s., mestve i džubbe. Poslanik ih je nosio dok se nisu poderale, a da nije znao jesu li mestve od životinje zaklane u Allahovo ime ili ne.“

O OBUĆI ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٤١) عن ابن عباس رضي الله عنه قال:

« كان لنعل رسول الله صلّى الله عليه وسلم قبالان مَثْنَى شراكهما » .

41. - Ibnu Abbās, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je imao papuče sa dva unakrsna kaiša.

٤٢) عن عبيد بن جريج رضي الله عنه قال:

« إني رأيت رسول الله صلّى الله عليه وسلم يلبس النعال التي ليس فيها شَعَر، ويتوضأ فيها فأنا أحب أن ألبسها » .

42. - 'Ubejd b. Džurejdž kazuje da je upitao Ibn Omera, r.a.: „Vidim da oblačiš sandale od uštavljene kože, bez dlaka?

- Vidio sam da je Allahov Poslanik, a.s., oblačio sandale bez dlaka i u njima uzimao abdest, zato i ja volim da ih oblačim, odgovorio je.“

٤٣) عن عمرو بن حُريث رضي الله عنه قال:

«رأيت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يصلي في نعلين مخصوفتين».

43. - 'Amr b. Hurejs, r.a., kazuje: „Vidio sam Allahovog Poslanika, a.s., kako klanja u zakrpljenoj odjeći."

٤٤) عن أبي هريرة رضى الله عنه ان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قال:

«لا يمشينَّ أحدكم في نعل واحدة، لينعلهما جميعًا او ليحفهما جميعًا».

44. - Ebū Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Nemojte hodati jedne obuvene noge. Obucite obuću na obadvije noge, ili je sa obadvije skinite."

٤٥) عن جابر رضى الله عنه:

«أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم نهى أن يأكل - يعني الرجل - بشماله أو يمشي في نعل واحدة».

45. - Džābir, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je zabranio da se jede lijevom rukom i da se hoda obuvene jedne noge."

٤٦) عن أبي هريرة رضي الله عنه :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم قال : إذا انتعل احدكم فليبدأ باليمين .

وإذا نزع فليبدأ بالشمال ، فلتكن اليمين أولهما تنعل وآخرهما تنزع » .

46. - Ebū Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Kada obuvate obuću, obucite prvo desnu nogu, a kada je izuvate izujte je prvo sa lijeve. Neka desna noga bude prva koju obuvate a zadnja sa koje izuvate."

٤٧) عن عائشة رضي الله عنها قالت :

« كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يحب التيمُّن ما استطاع في ترجُّله وتنعُّله وطهوره » .

47. - Aiša, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je u svemu volio desnu stranu, prilikom češljanja, obuvanja obuće i prilikom uzimanja abdesta."

O PRSTENU ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٤٨) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

« كان خاتم النبي صلّى اللّه عليه وسلم من وَرِقٍ وكان فَصُّهُ حبشياً » .

48. - Enes b. Mālik, r.a., kazuje: „Prsten Allahovog Poslanika, a.s., je bio od srebra, a njegov kamen iz Abesinije."

٤٩) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

« كان نقش خاتم رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم (محمد) سطر و (رسول) سطر و (اللّه) سطر » .

49. - Enes b. Mālik, r.a., kazuje: „Na prstenu Allahovog Poslanika, a.s., je pisalo: (محمد رسول الله) *Muhammed, Allahov poslanik."*

٥٠) عن أنس بن مالك رضى الله عنه :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم كتب إلى كسرى وقيصر والنجاشي، فقيل له إنهم لا يقبلون كتاباً إلا بخاتم، فصاغ، رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم خاتما حلقته فضة ونُقش فيه محمد رسول اللّه » .

50. - Enes b. Mālik, r.a., pripovijeda: „Kada su po naredbi Allahovog Poslanika, a.s., napisana pisma caru Perzije, Bizantije i Abesinije, rečeno mu je: - Carevi ne primaju pisma bez pečata. Tada mu je napravljen prsten od srebra na kojem je pisalo: *Muhammedun resulullah."*

٥١) عن أنس رضى الله عنه :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم كان إذا دخل الخلاء نزع خاتمه » .

51. - Enes, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., bi skinuo prsten kada bi vršio nuždu."

٥٢) عن ابن عمررضى الله عنه قال :

« اتخذ رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم خاتمًا من ورِق فكان في يده، ثم كان في يد أبي بكر ويد عمر، ثم كان في يد عثمان حتى وقع في بئر أريس نَقشُه محمد رسول اللّه » .

52. - Ibn Omer, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je nosio srebreni prsten, zatim ga je naslijedio Ebū Bekr pa Omer. Kada ga je naslijedio Osman spao mu je sa ruke u bunar Erīs. Na prstenu je pisalo: *Muhammed resulullāh* - Muhammed, Allāhov poslanik ."

ALLAHOV POSLANIK, A.S., JE NOSIO PRSTEN NA DESNOJ RUCI

٥٣) عن علي بن أبي طالب رضى الله عنه :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم كان يلبَس خاتَمه في يمينه » .

53. - Alija b. Ebī Talib, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je nosio prsten na desnoj ruci."

٥٤) عن ابن عُمر رضى الله عنه قال :

« اتخذ رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم خاتما من ذهب فكان يلبَسه في يمينه فاتخذ الناس خواتيمَ من ذهبٍ فطرحه صَلى اللّه عليه وسلم وقال لا ألبَسه أبدًا فطرح الناس خواتيمهم » .

54. - Ibn Omer, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je prvo nosio zlatni prsten, pa su i drugi ljudi počeli nositi prstenove od zlata. Tada je Poslanik, a.s., rekao: - Više ga nikada neću nositi na ruci! - i bacio je prsten, pa su i drugi ljudi bacili svoje prstenove.“

KAKVA JE BILA SABLJA ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٥٥) عن أنس رضى الله عنه قال:

« كانت قَبيعةُ سيفِ رسول الله صلّى الله عليه وسلم من فضّة ».

55. - Enes, r.a., pripovijeda: „Jabuka (balčak) drške na sablji Allahovog Poslanika, a.s., je bila od srebra.“

٥٦) عن طالب بن حُجير عن جده قال:

« دخل رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم مكة يوم الفتح وعلى سيفه ذهب وفضة، قال طالب فسألته عن الفضة فقال كانت قبيعة السيف فضة ».

56. - Tālib b. Hudžejr, r.a., prenosi od svoga djeda Mezjeda, r.a., da je pričao: „Kada je, na dan oslobođenja, Allahov Poslanik, a.s., ušao u Mekku, njegova sablja je bila ukrašena zlatom i srebrom. Tālib kaže: Upitao sam djeda: Šta je bilo od srebra? - Jabuka na dršci sablje - odgovorio mi je.“

O OKLOPU ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٥٧) عن الزبير بن العوام رضى الله عنه قال :

« كان على النبي صلّى اللّه عليه وسلم يوم أحد

درعان، فنهض إلى الصخرة فلم يستطع، فأقعد طلحة تحته وصعد النبي

صلّى اللّه عليه وسلم حتى استوى على الصخرة، قال سمعت النبي صلّى

اللّه عليه وسلم يقول : أوجب طلحة » .

57. - Zubejr b. 'Avvam, r.a., kazuje: „Na dan uhudske bitke Allahov Poslanik, a.s., obukao je dva oklopa. Kada je pokušao da se popne na jednu stijenu, nije mogao. Oslonio se je na Talhu i popeo na stijenu. Tada sam ga čuo da je rekao. Talha je zaslužio Džennet!“

O KACIGI ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٥٨) عن أنس بن مالك رضى الله عنه :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم دخل مكة وعليه مِغْفر، فقيل له هذا ابن

خَطَل متعلق باستار الكعبة فقال اقتلوه »

---

6 - Ibn Hatal se zvao 'Abdu-l-uzzā. Nakon primanja islama predio je ime u Abdullah i pisao je objavljene kur'anske ajete. Ubio je svog slugu muslimana, odmetnuo se od islama i pobjegao u Mekku, gdje je iznajmio dvije pjevačice koje su pjevale rugalice o Poslaniku, a.s., i muslimanima. Zbog toga su Ibn Hatal i još troje ljudi bili izuzeti iz općeg pomilovanja. Ibn Hatal je potražio utočište u Kabi i uhvatio se za prekrivač Kabe. Tu ga je našao Ebû Berze, r.a., i ubio između Hadžeru-l-esveda i Mekāmi Ibrāhīma.

58. - Enes b. Mālik, r.a., pripovijeda: „Kada je, na dan oslobođenja Mekke, Allahov Poslanik, a.s., ulazio u Mekku, na glavi je imao kacigu. Neko mu je rekao: - Evo Ibn Hatala, uhvatio se za prekrivač Ka'be! - Ubijte ga - naredi Poslanik, a.s."[6]

O SARUKU ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٥٩) عن جابر رضى الله عنه قال :

« دخل النبي صلّى الله عليه وسلم مكة يوم الفتح وعليه عمامة سوداء » .

59. - Džābir, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je ušao u Mekku sa crnim sarukom na glavi."

٦٠) عن ابن عمر رضى الله عنه قال :

« كان النبي صلّى الله عليه وسلم إذا اعتم سدل عمامته بين كتفيه » .

60. - Ibn Omer, r.a., kazuje: „Kada bi Allahov Poslanik, a.s., pravio saruk, pustio bi jedan kraj da pada niz leđa."

٦١) عن ابن عباس رضى الله عنه : « أن النبي صلّى الله عليه وسلم خطب الناس وعليه عمامة دسماء » .

61. - Ibn 'Abbās, r.a., kazuje: Allahov Poslanik, a.s., je držao hutbu u zamaštenom saruku na glavi."

O OGRTAČU ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٦٢) عن ابي موسى الاشعرى رضى الله عنه قال :

« أخرجتْ إلينا عائشة رضي اللّه عنها كساء ملبّداً وإزاراً غليظًا، فقالت : قُبض روح رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم في هذين » .

62. - Ebū Mūsa el-Eš'arī, r.a., pripovijeda: „Aiša nam je pokazala krutu haljinku i ogrtač od grube tkanine i rekla: Allahov Poslanik, a.s., je ispustio dušu u ovoj odjeći."

٦٣) عن عبيد بن خالد رضى الله عنه قال :

« بينا أنا أمشي بالمدينة إذا إنسان خلفي يقول : إرفع إزارك فإنه أتقى وأبقى، فإذا هو رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم، فقلت يا رسول اللّه إنما هي بُردَة مَلحاء، قال أما لك فيّ أسوة ؟ فنظرت فإذا إزاره إلى نصف ساقيه » .

63. - 'Ubejd b. Halid, r.a., pripovijeda: „Kada sam jedanput išao kroz Medinu, čuh glas čovjeka iza sebe: - Podigni odjeću, tako ćeš biti bogobojazniji i čišći! Ugledah Allahovog Poslanika, a.s., i odgovorih mu: - Obukao sam ovaj dugi ogrtač? - Zar ti ja nisam uzor? - upita me. Tada vidjeh da mu je odjeća bila iznad nožnih članaka."

O HODU ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٦٤) عن أبي هريرة رضى الله عنه قال :

« ما رأيت شيئاً أحسن من رسول الله صلّى اللّه عليه وسلم كأن الشمس تجري في وجهه، ولا رأيتُ أَحداً أسرع في مَشيته من رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم كأنما الأرض تُطوى له، إنا لَنُجْهِدُ أنفسنا وأنه لغير مكترث » .

64. - Ebū Hurejre, r.a., pripovijeda: „Nisam nikoga ljepšeg vidio od Allahovog Poslanika, a.s., kao da mu je lice uvijek bilo obasjano suncem. I nisam nikoga vidio žustrijeg hoda, kao da je pred njim nestajalo zemlje. Mi smo ga sa mukom stizali, a on se nije ni obazirao."

٦٥) عن إبراهيم بن محمد من ولد علي بن أبي طالب رضى الله عنهم قال :

« كان علي إذا وصف النبي صلّى اللّه عليه وسلم قال : كان إذا مشى تقلع كأنما ينحط من صَبب » .

65. - Ibrāhim b. Muhammed, r.a., jedan od Alijinih, r.a., potomaka priča: „Kada bi Alija opisivao Allahovog Posalanika, a.s., rekao bi: - Išao je žustro, kao da silazi niz brdo."

KAKO JE SJEDIO ALLAHOV POSLANIK, A.S.

٦٦) عن قيلة رضى الله عنها قالت:

«رأتُ رسولَ اللّه صَلى اللّه عليه وسلم في المسجد وهو قاعد القُرفصاء، قالت: فلما رأيت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم المتخشّع في الجلسة فأرْعِدْتُ من الفَرَق».

66. - Kajla, r.a., pripovijeda: „Vidjela sam Allahovog Poslanika, a.s., u džamiji kako sjedi priljubljenih stegana uz prsa i obavijenih ruku oko nogu. Kada sam vidjela kako ponizno sjedi zadrhtala sam od straha.“

٦٧) عن عبد الله بن يزيد رضى الله عنه:

«أنه رأى النبي صلّى اللّه عليه وسلم مستلقياً في المسجد واضعاً إحدى رجليه على الأخرى».

67. - Abdullah b. Jezīd, r.a., kazuje: „Vidio sam Allahovog Poslanika, a.s., kako leži u džamiji stavivši nogu preko noge.“

٦٨) عن أبي سعيد الخدري رضى الله عنه قال:

«كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم إذا جلس في المسجد احتبى بيديه».

68. - Ebū Se'īd Hudrī, r.a., kazuje: „Kada bi sjedio u džamiji, Allahov Poslanik, a.s., bi rukama priljubio koljena uz prsa.“

KAKO JE ALLAHOV POSLANIK, A.S., SJEDIO NASLONJEN

٦٩) عن جابر بن سمرة رضى الله عنه قال:

« رأيت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم متكئًا على وسادة على يساره ».

69. - Džābir b. Semure, r.a., pripovijeda: „Vidio sam Allahovog Poslanika, a.s., kako sjedi naslonjen na jastuk sa lijeve strane."

٧٠) عن أبي بكرة رضى الله عنه قال:

« قال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ألا أحدثكم بأكبر الكبائر؟ قالوا بلى يا رسول اللّه . قال : الإشراك باللّه، وعقوق الوالدين قال : وجلس رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم وكان متكئًا قال : وشهادة الزور، أو قول الزور، قال فما زال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يقولها حتى قلنا ليته سكت ».

70. - Ebū Bekre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Hoćete li da vam kažem koji grijeh je najveći?
- Hoćemo, Allahov Poslaniče - odgovoriše.

- Pripisivanje Allahu druga, neposlušnost roditeljima! (Ebū Bekre kaže: Poslanik, a.s., je bio naslonjen pa se uspravi i reče): I lažno svjedočenje! I lažno svjedočenje!"

Allahov Poslanik, a.s., je toliko puta ponovio zadnje riječi, da smo pomislili: Da hoće ušutjeti!

٧١) عن أبي جُحيفة رضى الله عنه قال:

«قال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم أما أنا فلا آكل متكئًا».

71. - Ebū Džuhajfe, r.a., priča da je Allahov Poslanik, a.s., govorio: „Ja ne jedem naslonjen."

٧٢) عن الفضل بن عباس رضى الله عنه قال:

«دخلت على رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم في مرضه الذي تُوفِّيَ فيه، وعلى رأسه عصابة صفراء، فسلمت عليه، فقال يا فضل. قلت: لبّيك يا رسول اللّه، قال: أشدُد بهذه العصابة رأسي، قال: ففعلت ثم قعد فوضع كفّه على منكبي، ثم قام فدخل في المسجد، وفي الحديث قصة».

72. - Fadl b. 'Abbās, r.a., pripovijeda: „Došao sam da posjetim Allahovog Poslanika, a.s., kada je bolovao smrtnu bolest. Glava mu je bila povezana žutom mahramom. Nazvah mu selam i on me zovnu: - Fadle! - Odazivam ti se Allahov Poslaniče - rekoh. - Pritegni mi ovu mahramu na glavi.

Kada sam pritegao mahramu, on mi stavi ruku na rame i zatim izađosmo u džamiju."

KAKO JE ŽIVIO ALLAHOV POSLANIK, A.S.

٧٣) عن محمد بن سيرين رضى الله عنه قال :

« كنا عند أبي هريرة وعليه ثوبان مُمَشَّقَان من كتان، فتمخط في أحدهما فقال : بخٍ بخٍ، يَتَمَخَّطُ أبو هريرة في الكتان . لقد رأيتُني وإني لأخرُّ فيما بين منبر رسول اللّه صَلى اللّه عليه وسلم وحجرة عائشة رضي اللّه عنها . مغشيًا عليَّ، فيجيء الجائي فيضع رجله على عنقي، يرى أن بي جنونًا وما بي جنون، وما هو إلا الجوع » .

73. - Muhammed b. Sīrīn pripovijeda: „Kada smo jednom prilikom sjedili kod Ebu Hurejreta, Ebu Hurejre bijaše ogrnut sa dva lanena obojena ogrtača. On se useknu jednim od njih, a zatim primijeti: Vidi, vidi! - Ebu Hurejre se useknu u laneni ogrtač. Zaista ja sam padao u nesvijest u prostoru između minbera Allahovog Poslanika, a.s., i Aišine, r.a., sobe. Tada bi neko prišao i stavio mi nogu na moj vrat misleći da sam poludio. No, mene nije spopadalo ludilo nego je to bila samo glad.“ [7]

٧٤) عن مالك بن دينار رضى الله عنه قال :

« ما شبع رسول اللّه صَلى اللّه عليه وسلم من خبز قطّ ولا لحم إلا على ضَفَف » .

---

7 - Površno gledano. ovaj hadis nema ništa zajedničko sa naslovom poglavlja. Međutim, Allahov Poslanik, a.s., je znao za slučaj Ebū Hurejreta i drugih ashaba koji su pripadali grupi poznatoj kao Ehlu suffe, ali nije imao čime da ih pomogne, što jasno govori kako je i sam Allahov Poslanik, a.s., živio skromno.

74. - Mālik b. Dīnār, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., se nikada nije najeo hljeba i mesa, izuzev kada bi nekoga ugostio.“

٧٥) عن النعمان بن بشير رضي الله عنه قال :

« ألستم في طعام وشراب ما شئتم . لقد رأيتُ نَبِيَّكم صَلَى اللّه عليه وسلم وما يجد من الدَّقَل ما يَملأ بَطْنَه » .

75. - Nu‘mān b. Bešīr, r.a., je govorio prijateljima: „Zar ne jedete i ne pijete šta zaželite? Znam da Allahov Poslanik, a.s., nije imao ni najlošijih hurmi da napuni stomak.“

٧٦) عن عائشة رضي الله عنها قالت :

« إن كنا آل محمد نمكث شهراً ما نستوقد بنار إن هو إلا التمر والماء » .

76. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Mi, porodica Allahovog Poslanika, a.s., provodili smo mjesec dana a da ne zapalimo vatru. Živjeli smo od hurmi i vode.“

٧٧) عن أبي طلحة رضي الله عنه قال :

« شكونا إلى رسول اللّه صَلى اللّه عليه وسلم الجوع ورفعنا عن بطوننا عن حَجر حَجر، فرفع رسول اللّه صَلى اللّه عليه وسلم عن بطنه حجرين » .

77. - Ebū Talha, r.a., priča: „Požalili smo se Allahovom Poslaniku, a.s., na glad i pokazali smo mu kamen kojim smo pritisnuli stomak. On nam pokaza svoj stomak i ugledasmo dva kamena.“

٧٨) عن أبي هريرة رضى الله عنه قال :

« خرج رسول اللّه صَلى اللّه عليه وسلم في ساعة لا يخرج فيها ولا يلقاه فيها أحدٌ، فأتاه أبو بكر فقال : ما جاء بك يا أبا بكر؟ قال : خرجت ألقى رسول اللّه صَلى اللّه عليه وسلم وأنظر في وجهه، والتسليم عليه، فلم يلبث ان جاء عمر، فقال ما جاء بك يا عمر؟ قال الجوع يا رسول اللّه . قال صَلى اللّه عليه وسلم وأنا قد وجدت بعض ذلك . فانطلقوا إلى منزل أبي الهيثم بن التيهان الأنصاري وكان رجلا كثيرَ النخيل والشاه، ولم يكن له خدم فلم يجدوه، فقالوا لامرأته : أين صَاحِبُك؟ فقالت : انطلق يَستعْذِب لنا الماء، فلم يلبثوا أن جاء أبو الهيثم بقِرْبة يزعبها فوضعها، ثم جاء يلتزم النبي صَلى اللّه عليه وسلم ويفديه بأبيه وأمه، ثم انطلق بهم إلى حديقته، فبسط لهم بِساطًا، ثم انطلق إلى نَخلة فجاء بقنو فوضعه، فقال النبي صَلى اللّه عليه وسلم : أفلا تَنَقَّيْتَ لنا من رُطَبِه؟ فقال : يا رسول اللّه إني أردتُ أن تَختاروا أو تخيّروا من رُطَبه وبسره، فأكلوا وشربوا من ذلك الماء . فقال صَلى اللّه عليه وسلم : هذا والذي نفسي بيده من النعيم الذي تسألون عنه يوم القيامة! ظِلٌ بَارِدٌ، وَرُطَبٌ طَيّبٌ، وماء بَارِدٌ . فانطلق أبو الهيثم ليصنع لهم طعامًا فقال النبي صَلى اللّه عليه وسلم : لا تَذْبَحنَّ لنا ذاتَ دُرّ، فذبح لهم عَنَاقًا أو جَدْيًا، فأتاهم بها، فأكلوا، فقال صَلى اللّه عليه وسلم : هل لك خادِم؟ قال : لا . قال : فإذا أَتانا سَبْيٌ فأتنا، فأُتيَ صَلّى اللّه عليه وسلم بِرأسين ليس معهما ثالث . فأتاه أبو الهَيثم فقال النبي صَلى اللّه عليه وسلم : اختر منهما . فقال : يا رسولَ اللّه، اخْترْلي، فقال النبي صَلى اللّه عليه وسلم : إن المستشار مؤتمن، خذ هذا، فإني رأيتُه يُصلي، واستوصِ به

مَعْروفًا. فانطلق أبو الهيثم إلى امرأته فأخبرها بقول رسول اللّه صَلى اللّه عليه وسلم، فقالت امرأته: ما أنتَ ببالغ حَقَّ ما قال فيه النبي صَلى اللّه عليه وسلم إلا بأن تَعْتقَه، قال: فهو عتيق، فقال صَلى اللّه عليه وسلم: إن اللّه لم يبعث نَبيًا ولا خَليفةً إلا وله بِطانتان: بطانةٌ تأمره بالمعروف وتَنهاه عن المنكر، وبطانةٌ لا تألوه خَبالا، ومن يُوقَ بِطَانَةَ السوء فقد وُقي».

78. - Ebū Hurejre, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je izašao iz kuće u vrijeme u koje ga obično niko ne bi susretao. Ebū Bekr ga sustiže, i on ga upita: - Ebū Bekre, zašto si izašao?

- Izašao sam da se susretnem sa Allahovim Poslanikom, i da mu pogledam u lice i nazovem selam.

Ubrzo dođe i Omer. - Zašto si izašao Omere? - zapita ga Poslanik, a.s.

- Zbog gladi, Allahov Poslaniče - odgovori Omer.

- I ja sam osjetio glad - reče Poslanik, a.s.

Krenuše skupa prema kući Ebū-l-Hejsema Ensārije koji je imao mnogo palmi i ovaca. Pošto ga ne zatekoše kod kuće, Poslanik, a.s., zapita ženu: - Gdje ti je čovjek?

- Otišao je da nam donese pitke vode - odgovori.

U to stiže i Ebū-l-Hejsem sa velikom mješinom punom vode.

On spusti mješinu, nazva selam i zagrli Allahovog Poslanika, a.s., a zatim im prostrije hasuru u polumraku. Ubrzo donese grozd hurmi i stavi ga pred Allahovog Poslanika, a.s.

- Zar nam nećeš izabrati svježih hurmi? - upita ga Poslanik, a.s.

- Allahov Poslaniče, ja želim da vi sami izaberete, svježih ili zrelih hurmi.

Kada su pojeli hurme i napili se vode, Allahov Poslanik, a.s., reče: - Tako mi Allaha, ovo je blagodat za koju ćete biti pitani na Sudnjem danu! Hladovina, ukusne svjež e hurme i hladna voda!

Ebū-l-Hejsem ustade da pripremi ručak. Allahov Poslanik, a.s., mu reče: - Nemoj klati ovcu koja daje mlijeka.

Ebū-l-Hejsem zakla janje, ispeče ga i stavi pred njih. Kada su završili sa jelom, Allahov Poslanik, a.s., ga upita: - Imaš li slugu? - Nemam - odgovori. - Kada stigne roblje dođi.

Ubrzo nakon toga, Poslaniku, a.s., su dovedena samo dva roba i odmah pozva Ebū-l-Hejsema.

- Odaberi kojeg hoćeš - reče mu. - Allahov Poslaniče, ti mi odaberi. - Savjetniku je ukazano povjerenje - reče Poslanik, a.s., - Uzmi ovoga, jer sam ga vidio kako klanja, i postupaj sa njim lijepo.

Kada je Ebu-l-Hejsem stigao kući i ispričao ženi šta mu je rekao Allahov Poslanik, a.s., ona mu reče: - Oporuku Allahovog Poslanika, a.s., možeš izvršiti samo ako ga oslobodiš. - Slobodan je od sada - odgovori Ebū-l-Hejsem.

Na to Allahov Poslanik, a.s., reče: - Svakom poslaniku i svakom vladaru Allah je dao dvije vrste prijatelja: prijatelje koji mu naređuju dobro a sprječavaju ga od zla, i prijatelje koji mu samo propast žele. Koga Allah sačuva loših prijatelja sačuvan je!“

٧٩) عن قيس بن أبي حازم رضى الله عنه قال :

« سمعت سعد بن أبي وقاص يقول : إني لأول رجل اهْرَاقَ دماً في سبيل الله عز وجل، وإني لأول رجل رمى بسهم في سبيل الله، لقد رأيتُني أغزو في العصابة من اصحاب محمد عليه الصلاة والسلام ما نأكل إلا ورق الشجر والحبلة، حتى تقرَّحَتْ أشداقنا، وان احدنا ليضع كما تضع الشاة والبعير، وأصبحت بنو أسد يعزرونني في الدين. لقد خِبْتُ وخسرت إذاً وضل عملي ».

79. - Kajs b. Ebī Hāzim, r.a, kazuje: „Čuo sam Sa‘d b. Ebī Vekkāsa, r.a., kada je rekao: - Ja sam prvi čovjek koji je prolio krv na Allāhovom putu i prvi čovjek koji je na Allahovom putu gađao strijelom. Bio sam sa vojskom Allahovog Poslanika, a.s., u borbi gdje nam je jedina hrana bilo lišće drveća i trnja od čega su nam usne bile povrijeđenje. Stoga su se zaista neki od nas naprezali pri vršenju nužde poput ovce kad se janji ili deve kad se devi. A danas me Benū Esed uči vjeri! Ako je tako, onda sam propao i propala su mi djela!“

٨٠) عن خالد بن عمير وشُويس أبى الرقاد قالا :

« بعث عمر بن الخطاب عتبة بن غزوان، وقال انطلق أنت ومن معك حتى إذا كنتم فى أقصى بلاد العرب وأدنى بلاد العجم. فأقبلوا حتى إذا كانوا بالمربد وجدوا هذا الكذّان فقالوا ما هذه ؟ قالوا هذه البصرة، فساروا حتى بلغوا حيال الجسر الصغير. فقالوا ههنا أمرتم فنزلوا فذكروا الحديث بطوله، قال : فقال عتبة بن غزوان : لقد رأيتني وإني لسابع سبعة مع رسول

اللّه صَلى اللّه عليه وسلم، ما لنا طعام إلا ورق الشجر حتى تقرحت أشداقنا، فالتقطت بردة قسمتها بيني وبين سعد، فما منا من أولئك السبعة احد إلا وهو امير مصر من الأمصار وستجربّون الأمراء بعدنا».

80. - Hālid b. 'Umejr i Ebū Rukād, r.a., pripovijedaju: „Omer b. Hattāb, r.a., je poslao 'Utbeta b. Gazvāna na čelu vojske, i rekao mu: Kreni sa vojskom prema granici arapskih plemena sa nearapima. Kada je vojska stigla blizu Basre, ugledavši bijelkasti mehki kamen zapitaše: - Šta je ovo?

- Basra - odgovoriše i krenuše dok ne stigoše do jednog malog mosta. Neko reče: - Određeno nam je da ovdje stignemo - i tu se ulogoriše. 'Utbe b. Gazvān im se obrati: - Sjećam se kada nas je bilo sedam uz Allahovog Poslanika, a.s., jedina hrana nam je bilo lišće sa drveća, od kojeg su nam se usta pretvorila u rane. Raspolovio sam ogrtač sa Sa'd b. Ebī Vekkasom. A danas smo sva sedmorica vladari u nekoj pokrajini. Doći će vrijeme kada ćete poslije nas i vi biti vladari."

٨١) عن أنس رضى الله عنه قال:

«قال رسول اللّه صَلى اللّه عليه وسلم: لقد أُخِفت في اللّه وما يخاف احد، ولقد أوذيت في اللّه وما يؤذَى احد، ولقد أتت عليّ ثلاثون من بين ليلة ويوم وما لي ولبلال، طعام يأكله ذو كبد إلا شيء يواريه إبط بلال».

81. - Enes, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Bio sam prestrašivan na Allahovom putu kao što nije niko, i bio sam na Allahovom putu proganjan kao što nije niko. Trideset dana smo proveli ja i Bilal, a jedina hrana koju živ čovjek može jesti bilo nam je nešto što je Bilal nosio ispod pazuha."

٨٢) عن نوفل بن إياس رضى الله عنه قال:

«كان عبد الرحمن بن عوف لنا جليساً، وكان نعم الجليس وانه انقلب بنا ذات يوم، حتى إذا دخلنا بيته دخل فاغتسل ثم خرج، وأتينا بصحفة فيها خبز ولحم، فلما وضعت بكى عبد الرحمن فقلت يا أبا محمد ما يبكيك؟ فقال هلك رسول الله صلّى اللّه عليه وسلم ولم يشبع هو وأهل بيته من خبز الشعير، فلا أرانا أُخِّرْنَا لما هو خير لنا».

82. - Nevel b. Ijās, r.a., pripovijeda: „Često nam je bio sagovornik Abdurrahman b. ‘Avf, a kako je bio divan sagovornik! Jedanput nas je pozvao svojoj kući, i kada smo ušli on uze abdest. Zatim donese tepsiju sa hljebom i mesom. On je spusti pred nas i poče plakati.

- Šta te je rasplakalo? - zapitasmo ga.

- Allahov Poslanik, a.s., je preselio na ahiret, a da se on i njegova porodica nikada nisu zasitili ni ječmenog hljeba! Čini mi se da nam nema dobra u ovakvom životu poslije njih!“

KAKO JE JEO ALLAHOV POSLANIK, A.S.

٨٣) عن كعب بن مالك رضى الله عنه:

«أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم كان يلعَق أصابعه ثلاثاً».

83. - Ka‘b b. Mālik, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., bi oblizao prste tri puta.“

٨٤) عن كعب بن مالك رضى الله عنه قال :

« كان رسول الله صلّى اللّه عليه وسلم يأكل بأصابعه الثلاث ويلعقهن » .

84. - Ka‘b b. Mālik, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je jeo sa tri prsta, a poslije bi ih oblizao.“

٨٥) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

« أُتي رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم بتمرٍ فرأيته، يأكل وهو مُقْعٍ من الجوع » .

85. - Enes b. Mālik, r.a., pripovijeda: „Neko je donio hurme Allahovom Poslaniku, a.s., i vidio sam ga kako od gladi jede sjedeći na petama i podavijenih prsta.“

KAKAV HLJEB JE JEO ALLAHOV POSLANIK, A.S.

٨٦) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« ما شبع آل محمد صلّى اللّه عليه وسلم من خبز الشعير يومين متتابعين حتى قبض رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم » .

86. - Aiša, r.a., priča: „Sve dok Allahov Poslanik, a.s., nije preselio na ahiret, njegova porodica nije imala ječmenog hljeba dva uzastopna dana.“

٨٧) عن ابن عباس رضى الله عنه قال :

« كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يبيت الليالي المتتابعة طاوياً هو وأهله لا يجدون عشاء، وكان أكثر خبزهم خبز الشعير » .

87. - Ibn ʻAbbās, r.a., priča: „Porodica Allahovog Poslanika, a.s., noćima nije imala šta večerati, a najčešće su jeli ječmeni hljeb.“

٨٨) عن سهل بن سعد رضى الله عنه انه قيل له :

« أكل رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم النقِيّ يعني الحُوَّارَي فقال سهل : ما رأى رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم النقي حتى لقي اللّه عز وجل، فقيل له : هل كانت لكم مناخل على عهد رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم، قال : ما كانت لنا مناخل، قيل كيف كنتم تصنعون بالشعير، قال كنا ننفخه فيطير منه ماطار ثم نعجنه » .

88. - Neko zapita Sehl b. Saʻda, r.a. : „Je li Allahov Poslanik, a.s., jeo hljeb od bijelog brašna? - Allahov Poslanik, a.s., nije ni vidio bijelo brašno sve dok nije preselio na ahiret - odgovori Sehl.

- A jeste li imali sita? - Ne, nismo imali.

- A kako ste sijali brašno?

- Puhnuli bi u brašno i onda bi ga zakuhali.“

٨٩) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

« ما أكل نبي اللّه صلّى اللّه عليه وسلم على خوان ولا في سُكُرُّجَةٍ ولا خبز له مرقّقٌ. قال : فقلت لقتادة : فعلام كانوا يأكلون؟ قال : على هذه السُفَرْ » .

89. - Enes b. Malik, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., nikada nije jeo na stolu ili na siniji, niti je jeo mehkog hljeba.

- Na čemu su jeli? - neko upita. - Na soframa.“

٩٠) عن مسروق رضى الله عنه قال :

« دخلت على عائشة فدعت لي بطعام وقالت ما أشبعُ من طعام فأشاء ان أبكي إلا بكيت . قال : قلت لم؟ قالت أذكر الحال التي فارق عليها رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم الدنيا ، واللّه ما شبع من خبز ولحم مرتين في يوم » .

90. - Mesrūk, r.a., pripovijeda: „Posjetio sam jedanput Aišu, r.a., i ona naredi da mi se donese hrana i reče: - Nikada se ne najedem, a da ne zaplačem. - Zašto? - upitah je.

- Prisjetim se kako je Allahov Poslanik, a.s., preselio sa ovog svijeta. Tako mi Allaha, nikada se dva puta dnevno nije zasitio hljeba i mesa!“

٩١) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« ما شبع رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم من خبز الشعير يومين متتابعين حتى قبض » .

91. - Aiša, r.a., kazuje: „Za cijelog života Allahov Poslanik, a.s., nije bio sit dva uzastopna dana."

O HRANI I ZAČINIMA ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٩٢) عن جابر بن عبد اللّه رضى الله عنه قال :

« قال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم : نعم الإدام الخل » .

92. - Džābir, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Divan li je začin sirće!"

٩٣) عن زَهْدَم الجَرْمي رضى الله عنه قال :

« كنا عند أبي موسى الأشعري فأتى بلحم دجاج فَتَنَحَّى رجل من القوم ، فقال مالك ؟ فقال إني رأيتها تأكل شيئًا نتنًا ، فحلفت ان لا آكلها ، قال : ادْنُ فإني رأيت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يأكل لحم الدجاج » .

93. - Zehdem Džermī, r.a., pripovijeda: „Kada smo jednom prilikom bili u posjeti kod Ebū Mūsāa el-Eš'arije i on pred nas iznese pečenu kokoš. Jedan čovjek se izmaknu.
- Šta ti je? - zapita ga Ebū Mūsā. - Vidio sam kokoš kako jede nešto nečisto, i zakleo sam se da neću jesti.

- Primakni se, - reče mu Ebū Mūsā - vidio sam Allahovog Poslanika, a.s., kako jede kokošije meso."

٩٤) عن أبي أسيد رضى الله عنه قال :

« قال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم : كلوا الزيت ، وادّهنوا به فإنه من شجرة مباركة » .

94. - Ebū Esīd, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Jedite maslinovo ulje i njime mažite kosu, jer je ono od blagoslovljenog drveta.“

٩٥) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

« كان النبي صلّى اللّه عليه وسلم يعجبه الدُّبَّاء فأتي بطعام أو دعى له ، فجعلت أتتبعه ، فأضعه بين يديه لما اعلم انه يحبه » .

95. - Enes b. Mālik, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., volio je tikvice. Kada nam je donešeno jelo, uzimao sam tikvice i stavljao ih pred njega, jer sam znao da ih voli.“

٩٦) عن جابر بن طارق رضى الله عنه قال :

« دخلت على النبي صلّى اللّه عليه وسلم فرأيت عنده دُبَّاء يُقَطَّعُ ، فقلت ما هذا ؟ قال نُكَثِّر به طعامَنا » .

96. - Džābir b. Tārik, r.a., pripovijeda: „Kada sam ušao u kuću Allahovog Poslanika, a.s., vidio sam izrezane tikvice i zapitao: - Šta je ovo? - Hoćemo da bude što više hrane - odgovori on.“

٩٧) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

«إن خياطًا دعا رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم لطعام صنعه . قال أنس فذهبت مع رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم إلى ذلك الطعام، فقرّب إلى رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم خبزاً من شعير ومَرَقًا فيه دباء وقديد ، قال أنس فرأيت النبي صلّى اللّه عليه وسلم يتتبع الدباء حوالي القصعة، فلم أزَلْ احب الدباء من يومئذ » .

97. - Enes b. Mālik, r.a., kazuje: „Jedan krojač je pozvao Allahovog Poslanika, a.s., na ručak, na koji je poveo i mene. Kada je spustio pred Allahovog Poslanika, a.s., ječmeni hljeb i čorbu sa tikvicama i osušenim mesom, vidio sam da on izabire tikvice iz posude. Od tada i ja volim tikvice.“

٩٨) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

«كان النبي صلّى اللّه عليه وسلم يحب الحلواء والعسل» .

98. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je volio slatka jela i med.“

٩٩) عن أم سلمة رضى الله عنها :

«أنها قرَّبت إلى رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم جَنْبًا مشويًا، فأكل منه ثم قام إلى الصلاة وما توضأ» .

99. - Ummu Seleme, r.a., pripovijeda: „Stavila sam pred Allahovog Poslanika, a.s., komad pečenog mesa. On je jeo, i potom otišao u džamiju ne uzimajući drugi abdeset.“

١٠٠) عن عبد اللّه بن الحارث رضى الله عنه قال :

« أكلنا مع رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم شواء في المسجد » .

100. - Abdullāh b. Hāris, r.a., kazuje: „Jeli smo sa Allahovim Poslanikom, a.s., pečeno meso u džamiji."

١٠١) عن ابن مسعود رضى الله عنه قال :

« كان النبي صلّى اللّه عليه وسلم يعجبه الذراع قال وَسُمَّ في الذراع، وكان يرى ان اليهود سموه » .

101.- Ibn Mes'ūd, r.a., pripovijeda: „Allahovom Poslaniku, a.s., je bila najdraža plećka. Židovi su mu stavili otrov u meso sa plećke."(Ovo se desilo prilikom Bitke na Hajberu)[8]

١٠٢) عن أبي عُبيد رضى الله عنه قال :

« طبخت للنبي صلّى اللّه عليه وسلم قِدراً، وقد كان يعجبه الذراع فناولته الذراع ثم قال ناولني الذراع فناولته ثم قال ناولني الذراع فقلت يا رسول الله وكم للشاة من ذراع؟ فقال : والذي نفسى بيده لو سكتَّ لناولتني الذراع ما دعوت » .

---

8 - Bilo je to šesta godine po Hidžri prilikom osvojenja židovskog naselja Hajbera. Ženu koja je to učinila, po imenu Zejneb, kada je primila islam, Poslanik, a.s., upita: - Zašto si to uradila? - Ako si poslanik neće ti otrov naškoditi, a ako nisi riješićemo te se, - odgovorila je.

102. - Ebū 'Ubejd, r.a., kazuje: „Skuhao sam meso u loncu i pozvao Allahovog Poslanika, a.s. Pošto je volio plećku, dao sam mu je. - Daj mi plećku - reče mi, i ja mu dadoh i drugu. - Daj mi plećku - reče mi ponovo. - Allahov Poslaniče, - upitah ga - Koliko ovca ima plećki?

- Tako mi Allaha, da si šutio dodavao bi mi plećke sve dok bih ti tražio."

١٠٣) عن عبد اللّه بن جعفر رضى الله عنه قال :

قال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم : « إن أطيب اللحم لحم الظهر » .

103. - Abdullāh b. Dža'fer, r.a., prenosi da je Allahov *Poslanik, a.s., rekao: „Najukusnije meso je meso sa leđa."*

١٠٤) عن أبي موسى الأشعري عن النبي صلّى اللّه عليه وسلم قال :

« فضل عائشة على النساء كفضل الثريد على سائر الطعام » .

104. - Ebū Mūsā el-Eš'arī, r.a., prenosi da je Allahov *Poslanik, a.s., rekao: „Aiša je odlikovana nad drugim že-*nama kao što je popara (potkriža) odlikovana nad drugom hranom."

١٠٥) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

« أَوْلَمَ رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم على صفية بتمر وسويق » .

105. - Enes b. Mālik, r.a., kazuje: „Za svadbenu gozbu prilikom ženidbe sa Safijom, Allahov Poslanik, a.s., je donio hurme i jelo od finog brašna."

١٠٦) « حدثني عبيد اللّه بن علي عن جدته سلمى أن الحسن بن علي وابن عباس وابن جعفر أتوها، فقالوا لها: اصنعي لنا طعاماً مما كان يعجب رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ويحسن اكله، فقالت يابني لا تشتهيه اليوم، قال بلى اصنعيه لنا. قال فقامت فأخذت من شعير فطبختهه، ثم جعلته في قدْر وصبَّت عليه شيئاً من زيت ودقَّت الفلفل والتوابل فقربته إليهم، فقالت هذا مما كان يعجب رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ويحسن أكله ».

106. - 'Ubejdullāh b. 'Alī, r.a., pripovijeda da su Hasan b. 'Alī, Ibn 'Abbās i Ibn Dža'fer, r.a., posjetili njegovu nanu Selmu i rekli joj: - Napravi nam hranu koja se dopadala Allahovom Poslaniku, a.s., i koju je volio jesti. - Sinovi moji, ni danas ne volite takvu hranu - reče im. - Volimo - odgovoriše - skuhaj nam je. Ona zamijesi tijesto od ječmenog brašna, stavi ga u lonac, posu uljem, istuče biber i posu tijesto sa još drugim začinima. Malo zatim donese im jelo i reče: - Evo, ovo je jelo koje se dopadalo Allahovom Poslaniku, a.s., i koje je volio jesti."

١٠٧) عن جابر رضى الله عنه قال:

« خَرج رسولُ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم وأنا معه. فدخل على امرأة من الأنصار فذبحت له شاة فأكل منها، وأتته بقناع من رطب. فأكل منه، ثم توضأ للظهر وصلى ثم انصرف فأتته بعُلالة من علالة الشاة فأكل ثم صلى العصر ولم يتوضأ ».

107. - Džābir, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., me je poveo kod jedne ensarijke. Ona nam donese pečenog

ovčijeg mesa, a zatim svježih hrumi. Allahov Poslanik, a.s., jede, uze abdest i ode da klanja podne-namaz. Kada se ponovo vratio, žena mu donese ostatak pečenog mesa i on nastavi jesti. Poslije je otišao da klanja ikindiju, ne obnovivši abdest."

١٠٨) عن أم المنذر رضى الله عنها قالت :

« دخل عليّ رسول الله صلّى الله عليه وسلم ومعه عليّ ولنا دوالٍ معلقة، قالت فجعل رسول الله صلّى الله عليه وسلم يأكل وعلي معه يأكل، فقال رسول الله صلّى الله عليه وسلم لعلي مَه يا علي : فإنك ناقه، قالت : فجلس علي والنبي صلّى الله عليه وسلم يأكل، قالت فجعلت لهم سلقًا وشعيرًا، فقال النبي صلّى الله عليه وسلام لعلي : من هذا فأصبت فإن هذا أوفق لك » .

108. - Ummu-l-Munzir, r.a., kazuje da su je posjetili, Allahov Poslanik, a.s., i Alija. U kući su bili obješeni grozdovi sa svježim hurmama. Oni počeše jesti hurme i Allahov Poslanik, a.s., reče Aliji: - Polahko, tek si ozdravio.

Zatim su sjeli i nastavili jesti sjedeći. Napravila sam im jelo od ječmenog brašna i povrća i donijela. - Jedi ovo, ovo ti je zdravije - reče mu Allahov Poslanik, a.s."

١٠٩) عن عائشة ام المؤمنين رضي الله عنها قالت :

« كان النبي صلّى الله عليه وسلم يأتيني فيقول : أعندك غداء فأقول لا، فيقول إني صائم، قالت : فأتاني يومًا فقلت يارسول الله إنه أُهديت لنا هدية، قال وما هي؟ قلت حَيْس قال أمَا إني أصبحت صائمًا : قالت ثم أكل » .

109. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Ponekad kada bi ušao u kuću, Allahov Poslanik, a.s., bi zapitao: - Ima li išta za ručak? - Nema - odgovorila bih. - Ja postim - rekao bi tada.

Kada je jednog dana ušao, rekoh mu: - Donesen nam je poklon. - Kakav poklon? - upita me. - Hurme zakuhane sa brašnom, odgovorila sam. - Danas sam zapostio, reče on. A potom bi jeo, izjavila je ona. “

١١٠) عن عبد اللّه بن سلام رضى الله عنه قال:

« رأيت النبي صلّى اللّه عليه وسلم أخذ كسرة من خبز الشعير، فوضع عليها تمرة، وقال هذه إدام هذه وأكل » .

110. - Abdullāh b. Selām, r.a., pripovijeda: „Vidio sam Allahovog Poslanika, a.s., kada je uzeo komad, ječmenog hljeba, na njega stavio hurmu i rekao: - Ovo je začin, a ovo jelo.“

١١١) عن أنس رضى الله عنه أن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم:

« كان يعجبه الثُّفْل . قال عبد اللّه يعني ما بقي من الطعام » .

111. - Enes, r.a., priča: „Allahov Poslanik, a.s., je volio jesti ostatak hrane.“

ALLAHOV POSLANIK, A.S., JE PRAO RUKE PRIJE I POSLIJE JELA

١١٢) عن ابن عباس رضى الله عنه :

« أن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم خَرج من الخلاء فَقُرّبَ إليه الطعام فقالوا ألا نأتيك بوَضوء قال : إنما أمرت بالوضوء اذا قمت إلى الصلاة » .

112. - Ibn 'Abbās, r.a., pripovijeda: „Kada se Allahov Poslanik, a.s., vratio poslije obavljene nužde, donesoše mu hranu i upitaše ga: - Hoćemo li ti donijeti vodu za abdest?

- Naređeno mi je da uzimam abdest kada hoću da klanjam.“

١١٣) عن سلمان رضى الله عنه قال :

« قرأت في التوراة ان بَر كة الطعام الوضوء بعده ، فذكرت ذلك للنبي صلّى الله عليه وسلم وأخبرته بما قرأت في التوراة ، فقال رسول اللّه صلّى الله عليه وسلم بركة الطعام الوضوء قبله والوضوء بعده » .

113. - Selman, r.a., kazuje: „Pročitao sam u Tevratu da je bereket u hrani kada se poslije jela operu ruke, i upitao sam Allahovog Poslanika, a.s., o tome. On mi odgovori: - Bereket je u hrani kada se ruke operu prije i poslije jela.“

ŠTA JE ALLAHOV POSLANIK, A.S., UČIO PRIJE I POSLIJE JELA

١١٤) عن ابي أيوب الأنصاري رضي الله عنه قال :

« كنا عند النبي صلّى اللّه عليه وسلم يوماً ، فقرب طعاماً فلم أرى طعاماً كان أعظم بركة منه اول ما أكلنا ، ولا أقل بركة في آخره ، فقلنا يا رسول اللّه كيف هذا؟ قال إنّا ذكرنا اسم اللّه حين أكلنا ، ثم قعد مَنْ أكل ولم يسم اللّه تعالى فأكل معه الشيطان » .

114. - Ebū Ejjūb Ensārī, r.a., pripovijeda: „Bili smo jedanput kod Allahovog Poslanika, a.s., kada nam je doneseno jelo. Nikada nisam vidio berićetnije jelo kada smo počeli jesti, a manje berićetno kada smo završili sa jelom.

- Kako to, Allahov Poslaniče? - upitasmo.

- Kada smo počeli jesti proučili smo *bismillu*, zatim je neko sjeo ne proučivši *bismillu* i sa njim je jeo šejtan.“

١١٥) عن عائشة رضي الله عنها قالت :

« قال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم : إذا أكل أحدكم فنسي أن يذكر اسم الله تعالى على طعامه فليقل بسم اللّه أوّله وآخره » .

115. Aiša, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Kada neko zaboravi da prije jela spomene Allahovo ime, kada se sjeti neka onda kaže: بِسمِ اللهِ أَوَّلَهُ وآخِرَهُ *U ime Allaha - na početku i na kraju.*“

١١٦) عن عُمر بن ابي سلمة رضى الله عنه قال :

« دخل على رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم وعنده طعام، فقال : أُدْنُ يا بُنَيَّ فسَمِّ اللّه تعالى وكل بيمينك، وكل مما يليك » .

116. - Omer b. Ebī Seleme, r.a., pripovijeda da je do šao Allahovom Poslaniku, a.s., upravo kada je jeo. - Sjedi sinko - reče mi - prouči *bismillu*, jedi desnom rukom i jedi ispred sebe.

١١٧) عن أبي سعيد الخدري رضى الله عنه قال :

« كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم إذا فرغ من طعامه قال : الحمد اللّه الذي أطعمنا وسقانا وجعلنا مسلمين » .

117. - Ebū Se'īd el-Hudri, r.a., kazuje: „Kada bi Allahov Poslanik, a.s., završio sa jelom, rekao bi:

الحمدُ لله الذي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وجَعَلَنَا من المسلمين

Hvala Allahu koji nas je nahranio i napojio, i učinio muslimanima."

١١٨) عن أبي أمامة رضى الله عنه قال :

« كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم إذا رفعت المائدة من بين يديه يقول : الحمد اللّه حمداً كثيراً طيباً مباركًا فيه، غيرَ مودع ولا مستَغْنًى عنه ربَّنا » .

118. - Ebū Umāme, r.a., pripovijeda: „Kada bi se uklonila sofra ispred Allahovog Poslanika, a.s., rekao bi:

الحمدُ لله حَمْدًا كثيرًا طَيِّبًا مُباركًا فيه ، غيرَ مُوَدَّعٍ ولا مستَغْنًى عنه ، رَبَّنَا ،

- Hvala Allahu zahvalom velikom, savršenom, blagoslovljenom, neprekidnom, zahvalom onoga ko o Njemu ovisi! On je naš Gospodar!"

١١٩) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« كان النبي صلّى اللّه عليه وسلم يأكل الطعام في ستة من أصحابه فجاء أعرابي فأكله بلقمتين فقال رسول الله صلّى الله عليه وسلم : لو سَمَّى لكفاكم » .

119. - Aiša, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je jeo sa šestoricom ashāba, kada dođe jedan beduin, sjede i pojede hranu u dva zalogaja. Allahov Poslanik, a.s., reče: - Da je proučio *bismillu* bilo bi nam dovoljno hrane."

١٢٠) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

« قال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلام : إن اللّه ليرضى عن العبد أن يأكل الأكلة فيحمده عليها ، أو يشرب الشربة فيحمده عليها » .

120. - Enes b. Mālik, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Allah je zadovoljan svojim robom kada pojede zalogaj hrane ili popije gutljaj vode i na tome zahvali Allahu."

KAKVA JE BILA ČAŠA ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

١٢١) عن ثابت رضى الله عنه قال :

« أخرج إلينا أنس بن مالك قدح خشب غليظًا مُضَبَّبًا بحديد فقال يا ثابت، هذا قدح رسول الله صلّى الله عليه وسلم » .

121. - Sābit pripovijeda: „Enes b. Mālik, r.a., nam je pokazao jednu grubu drvenu čašu, okovanu gvožđem i rekao: Sābite, ovo je, čaša Allahovog Poslanika, a.s.“

١٢٢) عن أنس رضى الله عنه قال :

« لقد سقيت رسول الله صلّى الله عليه وسلم بهذا القدح الشراب كله : الماء والنبيذ والعسل واللبن » .

122. - U drugoj predaji Enes, r.a., kaže Sābitu: „Iz ove čaše sam pojio Allahovog Poslanika, a.s., vodom, kompotom od grožđa, medovinom i mlijekom.“

O VOĆU KOJE JE JEO ALLAHOV POSLANIK, A.S.

١٢٣) عن عبد الله بن جعفررضى الله عنه قال :

« كان النبي صلّى الله عليه وسلم يأكل القثّاء بالرُّطَب » .

123. - Abdullāh b. Dža‘fer, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je jeo krastavice sa svježim hurmama.“

١٢٤) عن عائشة رضي اللّه عنها :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم كان يأكل البطيخ بالرطب » .

124. - Aiša, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je jeo lubenicu sa svježim hurmama.“

١٢٥) عن أبي هريرة رضى الله عنه قال :

« كان الناس إذا رأوا أول الثمر جاؤوا به رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم، فإذا أخذه رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قال : اللهم بارك لنا في ثمارنا وبارك في مدينتنا وبارك لنا في صاعنا وفي مُدّنا، اللهم ان ابراهيم عبدك وخَليلك ونَبيك وإني عبدك ونبيك وانه دعاك لمكة وإني ادعوك للمدينة بمثل ما دعاك به لمكة ومثله معه قال : ثم يدعو أصغر وليد يراه فيعطيه ذلك الثمر » .

125. - Ebū Hurejre, r.a., pripovijeda: „Kada bi voće počelo dozrijevati, ljudi bi prve plodove donosili Allahovom Poslaniku, a.s., i on bi proučio: -Naš Gospodaru, blagoslovi nam plodove, blagoslovi nam Medinu i blagoslovi nam oku i tereziju. Gospodaru naš, Tvoj rob, prijatelj i poslanik Ibrāhim Te je molio za blagoslov Mekke, i ja sam Tvoj rob i poslanik. Ja Te molim da blagosloviš Medinu dvostrukim blagoslovom kojim si blagoslovio Mekku!

Zatim bi pozvao najmanje dijete koje bi ugledao i dao mu voće.“

١٢٦) عن الربيع بنت معوذ بن عفراء قالت :

« بعثني معاذ بن عفراء بقناع من رطب وعايه أجر من قثاء زُغب وكان صلى الله عليه وسلم يحب القثاء فأتيته به وعنده حلية قد قدمت عليه من البحرين فملأ يده منها فأعطانيه » .

126. - Rubej' bint Mu'aviz, r.a., kazuje: „Mu'āz me je poslao Allahovom Poslaniku , a.s., sa posudom punom svježih hurmi i mladih krastavica, a on je volio krastavice. Kada sam ušla u kuću, ugledala sam nakit koji mu je bio donesen iz Bahrejna. Ja spustih posudu i on mi dade punu pregršt nakita."

KAKVO JE PIĆE PIO ALLAHOV POSLANIK, A.S.

١٢٧) عن عائشة رضي الله عنها قالت :

« كان أحبَّ الشراب إلى رسول الله صلّى الله عليه وسلم الحلوُ البارد » .

127. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je najvolio piti slatko i hladno šerbe."

١٢٨) عن ابن عباس رضي الله عنه قال :

« دخلت مع رسول الله صلّى الله عليه وسلم أنا وخالد بن الوليد على ميمونة، فجاءتنا بإناء من لبن فشرب رسول الله صلّى الله عليه وسلم وأنا على يمينه وخالد عن شماله فقال لي الشَّربة لك، فإن شئت آثرت بها خالداً، فقلت : ما كنت لأوثر على سؤرك أحداً، ثم قال رسول الله صلّى

اللّه عليه وسلم : من أطعمه اللّه طعاماً فليَقل اللهم بارك لنا فيه وأطعمنا خيراً منه، ومن سقاه اللّه عزوجل لبنًا فليقل اللهم بارك لنا فيه وزدنا منه. ثم قال : قال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم : ليس شيء يجزيء مكان الطعام والشراب غير اللبن».

128. - Ibn 'Abbās, r.a., kazuje: „Kada smo jednaput došli Hālid b. Velīd i ja kod Mejmūne, žene Allahovog Poslanika, a.s., ona nam donese mlijeko. Hālid je sjedio sa lijeve, a ja sa desne strane Poslanika, a.s. Allahov Poslanik, a.s., se napi mlijeka i reče mi: - Red je da ti piješ, a ako hoćeš dat ću Hālidu da pije prije tebe.

- Nikome ne dam svoje pravo da pijem poslije tebe - odgovorih. Zatim je doneseno jelo i Allahov Poslanik, a.s., reče: - Koga Allah nahrani, neka kaže: Gospodaru moj, blagoslovi nam ovo jelo, i daj nam jelo bolje od ovoga! A koga Allah napoji mlijekom, neka kaže: -Gospodaru moj, blagoslovi nam ovo piće i povećaj nam ga! Jedino mlijeko može zamijeniti hranu i piće."

KAKO JE PIO ALLAHOV POSLANIK, A.S.

١٢٩) عن ابن عباس رضي اللّه عنه :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم شرب من زمزم وهو قائم ».

129. - Ibn 'Abbās, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je stojeći pio zemzem."

١٣٠) عن عبد الله بن عمرو رضى الله عنه قال:

«رأيت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يشرب قائمًا وقاعدًا».

130. - Abdullāh b. 'Amr, r.a., pripovijeda: „Vidio sam Allahovog Poslanika, a.s., kako pije stojeći i sjedeći."

١٣١) عن النَّزَّال بن سَبْرَة رضى الله عنه قال:

«أتى علي رضي للّه عنه بكوز من ماء وهوفي الرحبة، فأخذ منه كفًّا فغسل يديه ومضمض واستنشق ومسح وجهه وذراعيه ورأسه، ثم شرب منه وهو قائم ثم قال: هذا وضوء من لم يُحْدِث، هكذا رأيت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم فعل».

131. - Nezzāl b. Sebre, r.a., pripovijeda: „Kada je bio u Rehabi (kod Kūfe), Aliji, r.a., je donesen lonac vode. On zahvati vodu rukom, izapra usta, nos, opra lice i ruke do laktova, napi se vode stojeći, i reče: - Ovako se čisti onaj ko nije izgubio abdest. Vidio sam Allahovog Poslanika, a.s., kada je ovako uradio."

١٣٢) عن أنس بن مالك رضي اللّه عنه:

«أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم كان يتنفس في الإناء ثلاثًا إذا شرب، ويقول هو أمْرأُ وأروي».

132. - Enes b. Mālik, r.a., kazuje: „Kada bi pio vodu, Allahov Poslanik, a.s., bi prekidao pijenje da tri puta udahne zrak, a potom bi rekao: - Ovako je prijatnije i bolje se gasiti žeđ."

١٣٣) عن كبشة رضى الله عنها قالت :

« دخل عليّ النبي صلّى اللّه عليه وسلم فشرب من فِي قربة معلقة قائماً ، فقمت إلى فيها فقطعته » .

133. - Kebše, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je ušao u moju kuću i napio se vode iz mješine obješene o zid. Ustala sam i odrezala dio otvora na koji je pio (zarad blagoslova - bereketa)."

ALLAHOV POSLANIK, A.S., JE VOLIO MIRIS

١٣٤) عن ثُمامة بن عبد اللّه رضى الله عنه قال :

« كان أنسُ بنُ مالكٍ لا يَرُدُّ الطيبَ . وقال أنس : إن النبيَ صلّى اللّه عليه وسلم كان لا يَرُدُّ الطيبَ » .

134. - Sumāme b. Abdullah, r.a., priča: „Enes b. Mālik nikada nije odbijao ponuđeni miris. Govorio bi: - Ni Allahov Poslanik, a.s., nikada nije odbijao miris."

١٣٥) عن ابن عمر رضى الله عنه قال :

« قال رسولُ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم : ثلاثٌ لا تُرَدُّ : الوَسائدُ و (الدُّهْنُ) واللَبَنُ » .

135. - Ibn Omer, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Tri ponuđene stvari nije lijepo odbijati: jastuk, miris i mlijeko."

١٣٦) عن أبي هريرة رضى الله عنه قال:

« قال رسولُ اللّهِ صلّى اللّه عليه وسلم طيبُ الرِجَالِ ما ظَهَرَ ريحُه وخَفِيَ لَوْنُهُ وطيبُ النِسَاءِ ما ظَهَرَ لَوْنُه وخَفِيَ ريحُهُ ».

136. - Ebū Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Za muškarce je miris čija boja se ne vidi a miris osjeti, a za žene onaj čija se boja vidi a miris ne osjeti."

١٣٧) عن جرير بن عبد اللّه رضى الله عنه قال:

« عُرِضْتُ بَيْنَ يَدَيْ عُمرَ بنِ الخَطّاب، رَضي اللّه عنه، فألْقَى جَرِيرٌ رِدَاءَه ومَشَى في إِزار، فقال له: خذ رِدَاءَكَ، فقال عمرُ للقوم: ما رأيت رجلاً أحسن صورة مِنْ جَرير، إلاما بَلَغَنا من صُورَةَ يُوسُفَ الصدّيق، عليه السلام ».

137. Džerīr b. Abdullah, r.a., pripovijeda: „Prošao sam pored Omera, r.a., i zbacio ogrtač sa leđa. Omer mi reče: - Uzmi svoj ogrtač! - a zatim se obrati pristunim: - Nisam vidio čovjeka ljepšeg izgleda od Džerīra, osim što se kazuje za ljepotu Jusufa, 'alejhi-s-selām."[9]

9 - Poznato je da je Jusuf, a.s., bio najljepši čovjek svoga vremena, o čemu govore ajeti sure Jūsuf. Nakon što se žena uglednog čovjeka iz starog Egipta zaljubila u Jusufa, a.s., i pokušala ga navesti na grijeh, žene u gradu su joj počele prigovarati: - Upravnikova žena navraća momka svog na grijeh, u njega se ludo zagledala! Mislimo da jako griješi. Kad ona ču za njihova ogovaranja, posla po njih, te im pripremi divane, dade svakoj po nož i reče mu: - Izađi pred njih! A kada ga one ugledaše, zadiviše se njegovoj ljepoti, po rukama se porezaše i povikaše: - Bože, bože! Ovo nije čovjek, ovo je plemeniti melek! (Jūsuf, 30.,31).

O GOVORU ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

١٣٨) عن عائشة رضي اللّه تعالى عنها قالت :

« ما كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يَسْرُدُ كَسَرْدِكُمْ هَذا، ولَكنَّه كان يَتَكَلَّمُ بكلامٍ بَيِّنٍ فَصْلٍ، يَحْفَظُه مَنْ جَلَسَ إليه » .

138. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., nije govorio brzo kao što vi govorite, nego mu je govor bio jasan i razgovijetan, zapamtio bi ga svako ko sjedi sa njim."

١٣٩) عن الحسن بن علي رضي اللّه تعالى عنهما قال :

« سألتُ خالي هِنْدَ بنَ أبي هالة وكان وصّافًا، فقلتُ: صِفْ لي مَنْطِقَ رسولِ اللّه صلّى اللّه عليه سلام، قال: كان رسولُ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم مُتَواصِلَ الأحْزانِ، دائمَ الفِكْرَةِ، ليست له راحَةٌ، طَويلَ السَّكْتِ، لا يَتَكَلم في غيرِ حَاجةٍ، يَفتتح الكلامَ ويَخْتِمُهُ (باسم اللّه تعالى)، ويَتَكلم بِجَوامعِ الْكَلِمِ، كلامُه فَصْلٌ، لا فضولَ ولا تَقصيرَ، ليس بالجافي ولا المَهين يُعَظِّمُ النعْمَةَ وإنْ دَقَّتْ، لا يَذُمُّ منها شَيْئًا غيرَ أنه لم يَكُنْ يَذُمُّ ذَوّاقًا ولا يَمْدَحُه، ولا تُغْضِبُهُ الدُّنْيَا ولا ما كان لها فإذا تُعُدِّيَ الحَقُّ لم يَقُمْ لغَضَبه شَيْءٌ حَتَّى يَنْتَصِرَ لَهُ ولا يَغْضَبُ لِنَفْسه ولا يَنتصر لها، إذا أشَارَ أشَارَ بكَفِّه كُلِّها، وإذا تَعَجَّبَ قَلَبَها وإذا تَحَدَّثَ اتَّصَلَ بها، وضَرَبَ براحته الْيُمْنَى بَطْنَ إبْهَامه اليُسْرَى وإذا غَضِبَ أعْرَضَ وأشَاحَ، وإذا فَرِحَ غَضَّ طَرْفَهُ، جُلُّ ضَحِكِه التَبَسُّمُ، يَفترُّ عَنْ مثْلِ حَبِّ الغَمَامِ » .

139. - Hasan b. 'Alī, r.a., kazuje: „Zamolio sam dajdžu Hidna b. Ebī Haleta, a znao je slikovito pričati - opiši mi govor Allahovog Poslanika, a.s. - Allahov Poslanik, a.s., - započe on - bio je neprekidno tužan, stalno je razmišljao, nije imao odmora, dugo je šutio, govorio je samo kada je trebalo, govor bi započinjao i završavao sa *bismillom*, govorio je rječito i sažeto, razgovijetno, bez suvišnih riječi, nije bio grub niti je bilo koga ponižavao, cijenio je blagodat ma kako malehna bila, nijednu blagodat nije prezirao, nije ni korio ni hvalio onoga ko je izbirljiv, ovaj svijet ga nije srdio sve dok se nečije pravo ne bi uskratilo, a kada se to dogodi srdžba mu se ne bi stišala sve dok se čovjeku ne vrati njegovo pravo, zbog sebe se nije srdio niti je svoje pravo tražio, kada bi nešto pokazivao pokazivao bi cijelom rukom, kada bi se čudio vrtio bi rukom, kada bi govorio naslonio bi se na ruku ili bi lijevim palcem udarao po desnom dlanu, kada se naljuti okrene glavu, kada se obraduje obori pogled, njegov smijeh uglavnom bijaše samo osmijeh, tada bi mu se vidjeli zubi bijeli poput grada."

O SMIJEHU ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

١٤٠) عن عبد اللّه بن الحرث رضي اللّه عنه أنه قال :

« ما رأيتُ أحَداً أكثرَ تَبسُّماً مِنْ رَسُولِ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم » .

140. - Abdullāh b. Hāris, r.a., kazuje: „Nisam nikoga vidio da se toliko smiješi kao Allahov Poslanik, a.s.

١٤١) عن أبي ذرء رضي اللّه عنه قال :

« قال رسولُ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم : إنّي لأَعْلَمُ أوَّلَ رَجُلٍ يَدْخُلُ الجَنَّةَ وآخِرَ رَجُلٍ يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ . يُؤتَى بالرَّجُلِ يومَ القيامة فيُقالُ : أعرِضُوا عليه صِغارَ ذُنُوبه ، ويُخَبَّأُ عَنْه كِبارَها ، فَيُقال له : عَمِلْتَ يوم كذا كذا و كذا ، وهو مُقِرٌّ لا يُنْكِرُ ، وهو مُشْفِقٌ مِنْ كِبَارِها ، فَيُقَالُ : أعْطُوه مَكانَ كلِ سَيِّئَةٍ عَمِلَها حَسَنَةً . فَيَقُول : إنَّ لي ذُنُوبًا لا أراها هَهنا . قال أبو ذَرّ : فَلَقَدْ رأيتُ رسولَ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ضَحِكَ حتى بَدَتْ نَوَاجِذُه » .

141. - Ebū Zerr, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Ja zaista znam čovjeka koji će prvi ući u Džennet i čovjeka koji će posljednji izaći iz Džehennema.

Taj čovjek će biti doveden na Sudnjem danu pa će se kazati: - Pokažite mu njegove male grijehe dok će njegovi veliki grijesi ostati skriveni.

Tada će mu se reći:

- Tog i tog dana si uradio to i to - a on će potvrđivati a neće negirati strahujući od svojih velikih grijeha. Opet će se reći: -Dajte mu, umjesto svakog lošeg djela koje je učinio, dobro djelo! A tada će on reći: - Ja zaista imam grijeha koje ovdje ne vidim.

Ebu Zerr je rekao: - Vidio sam Allahova Poslanika, a.s., koji se nasmijao tako da su mu se vidjeli bijeli zubi."

١٤٢) عن جرير بن عبد الله رضى الله عنه قال :

« ما حجبني رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ولا رآني منذ أسلمت إلا تبسم » .

142. - Džerīr b. Abdullāh, r.a., kazuje: „Nikada me Allahov Poslanik, a.s., nije susreo ni vidio, od kako sam primio islam, a da se nije nasmiješio.“

١٤٣) عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه قال :

« قال رسول الله صلّى الله عليه وسلم : إني لأعرف آخرَ أهلِ النَار خُروجًا، رجل يخرج منها زحفًا، فيقال له : انطلق فادخل الجنة . قال : فيذهب ليدخل الجنة فيجد الناس قد أخذوا المنازل، فيرجع فيقول : يارب قد أخذ الناسُ المنازلَ . فيقال له أتذكر الزمان الذي كنت فيه؟ فيقول : نعم قال : فيقال له تمنَّ . قال : فيتمنى . فيقال له فإن لك الذي تَمنّيتَ وعشرة أضعاف الدنيا . قال : فيقول : تَسْخَرُ بِي وأَنْتَ الْمَلِكُ؟ قال : فلقد رأيت رسول الله صلّى الله عليه وسلم ضحك حتى بدت نواجذه » .

143. - Abdullāh b. Mes‘ūd, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Znam čovjeka koji će posljednji izaći iz Džehennema. Izaći će pužući, i biće mu rečeno: - Uđi u Džennet! On će krenuti da uđe i vidjet će da su ljudi već zauzeli svoja mjesta, pa će se vratiti i reći:

- Gospodaru, ljudi su već zauzeli svoja mjesta!

- Sjećaš li se vremena u kojem si živio? - bit će zapitan.

- Sjećam - odgovorit će.

Zatim će mu se reći: - Zaželi što hoćeš! - i on će zaželjeti.

- Dat će ti se deset puta koliko dunjaluk.

- Ismijavaš me, a Ti si Gospodar! - uzviknut će čovjek.

Tada sam vidio da se Allahov Poslanik, a.s., nasmijao i ukazaše mu se bijeli zubi."

١٤٤) عن عامر بن سعد رضي الله عنه قال :

« قال سعد لقد رأيت النبي صلّى اللّه عليه وسلم ضحك يوم الخندق حتى بدت نواجذه . قال : قلت كيف كان ضحكه قال : كان رجل معه ترس وكان سعد راميًا ، وكان الرجل يقول . كذا وكذا بالترس يغطي جبهته . فنزع له سعدبسهم ، فلما رفع رأسه رماه ، فلم يخطيء هذه منه (يعنى جبهته) وانقلب الرجل وشال برجله فضحك النبي صلّى اللّه عليه وسلم حتى بدت نواجذه . قال : قلت من أي شيء ضحك قال . من فعله بالرجل » .

144. - 'Āmir b. Sa'd, r.a., pripovijeda: „Sa'd mi je rekao: Vidio sam Allahovog Poslanika, a.s., kada se nasmijao u toku Bitke na Hendeku.[10]

- Kako se je nasmijao - upitah oca.

- Bio sam dobar strijelac. Jedan čovjek se sakrivao iza štita. Sačekao sam da otkrije glavu i pripremio strijelu. Kada je otrkio čelo, bacio sam strijelu i pogodio ga usred čela. Čovjek se prevali na leđa uzdignutih nogu, na što se Allahov Poslanik, a.s., nasmija da mu se ukazaše bijeli zubi. Zapitah: - Šta ga je nasmijalo? - To što se dogodilo sa čovjekom."

---

10 - Bitka na Hendeku, poznata još kao bitka sa saveznicima, odigrala se 5. g. po Hidžri, o čemu govori sure El-Ahzāb. Ubraja se u najkritičnije momente kroz koje je prošao islam. Nakon što su nastupili hladni vjetrovi i saveznici poraženi prekinuli opsadu Medine, Allahov Poslanik, a.s., je rekao: - Od danas ćemo se mi boriti protiv njih, a ne oni protiv nas. (Buharija)

KAKO SE JE ŠALIO ALLAHOV POSLANIK, A.S.

١٤٥) عن أنس بن مالك رضي الله عنه :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم قال له . ياذا الأذنين » .

145. „Enes b. Mālik, r.a., prenosi da mu je Allahov Poslanik, a.s., rekao u šali: - O ti sa dva uha!“

١٤٦) عن أنس بن مالك رضي اللّه عنه قال :

« إن كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ليخالطنا حتى يقول لأخ لي صغير : ياأبا عُمير ما فعل النُغَيْر » .

146. - Enes b. Mālik, r.a., pripovijeda: - Allahov Poslanik, a.s., se družio i sa djecom. Jedanput je rekao mom malom bratu: - Omerica, šta uradi vrapčić? Dječak je imao vrapčića u rukama, sa kojim se je igrao i koji mu je uginuo.

١٤٧) عن أبي هريرة رضي اللّه تعالى عنه قال :

« قالوا يا رسول اللّه إنك تداعبنا . قال : نعم . غير أني لا أقول إلا حقاً » .

147. - Ebū Hurejre, r.a., kazuje da su rekli Allahovom Poslaniku, a.s.: - Allahov Poslaniče, ti se sa nama šališ?

- Da, ali ja govorim samo istinu - odgovori im on.

١٤٨) عن أنس ابن مالك رضى الله عنه :

« أن رجلاً استحمل رسول الله صلّى الله عليه وسلم . فقال : إني حاملك على ولد ناقة . فقال : يارسول الله ما أصنع بولد الإبل ؟ فقال صلّى الله عليه وسلم : وهل تلد الناقة إلا النُوقَ » .

148. - Enes b. Mālik, r.a., pripovijeda da je jedan čovjek zatražio od Allahovog Poslanika, a.s., jahaću devu, na što mu je on odgovorio: - Dat ću ti devino mladunče. - Šta mi koristi devino mladunče? - upita čovjek. - A šta deva rađa osim deve? - reče mu Poslanik, a.s.

١٤٩) عن أنس بن مالك رضى الله عنه :

« أن رجلاً من أهل البادية (كان اسمه زاهراً) . وكان يَهدي إلى النبي صلّى الله عليه وسلم هدية من البادية . فيجهزه النبي صلّى الله عليه وسلم إذا أراد أن يخرج . فقال النبي صلّى الله عليه وسلم : إن زاهراً باديتنا ونحن حاضروه، وكان صلّى الله عليه وسلم يحبه . وكان رجلاً دميمًا، فأتاه النبي صلّى الله عليه وسلم يومًا وهو يبيع متاعه فاحتضنه من خلفه وهو لا يبصره . فقال : من هذا؟ أرْسِلْنِي فالتفت، فعرف النبي صلّى الله عليه وسلم فجعل لا يألو ما ألصق ظهره بصدر النبي صلّى الله عليه وسلم حين عرفه فجعل النبي صلّى الله عليه وسلم يقول : من يشتري هذا العبد؟ فقال يارسول الله إذاً والله تجدني كاسداً . فقال النبي صلّى الله عليه وسلم : لكن عند الله لستَ بكاسد . أو قال : أنت عند الله غال » .

149. - Enes b. Mālik, r.a., pripovijeda da je jedan beduin, po imenu Zāhir, slao Allahovom Poslaniku, a.s., pok-

lon iz pustinje, za što bi ga on za uzvrat nagradio kada bi krenuo kući.

Zāhir je bio ružnog izgleda, ali ga je Allahov Poslanik, a.s., volio i govorio bi mu: - Zāhir je naša pustinja, a mi njegov grad. Jedanput dok je Zāhir prodavao nešto na pijaci, Allahov Poslanik, a.s., mu je neopaženo prišao sa leđa i obuhvatio ga rukama.

- Ko je to? - povika: - Pusti me! Kada se okrenu ugleda da mu je Allahov Poslanik, a.s., prislonio prsa na leđa.

- Ko će kupiti ovog roba? - uzviknu Allahov Poslanik, a.s.

- Allahov Poslaniče, tako mi Allaha, bit ću jeftin.

- Ali ti si kod Allaha skup - odgovori mu.

١٥٠) عن الحسن رضي الله عنه قال:

«أتت عَجُوز إلى النبي صلّى اللّه عليه وسلم فقالت: يارسولَ اللّه أُدْعُ اللّهَ أن يُدخلني الجَنّةَ. فقال: يا أمَّ فُلان! إنَّ الجَنّةَ لا تَدْخُلُها عَجُوزٌ. قال: فَوَلَّتْ تَبْكي. فقال: أَخْبِرُوها أنها لا تَدْخُلُها وهي عَجوز، إن اللّه تعالى يقول: (إنَّا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنْشَاءً فجعلناهُنَّ أَبْكَارًا عُرُبًا أَتْرَابًا)».

150. - Hasan Basrī, r.a., kazuje da je jedna starica rekla Allahovom Poslaniku, a.s.: - Allahov Poslaniče, moli Allaha da me uvede u Džennet! - U Džennet ne ulaze starice - odgovori joj. Žena se okrenu i poče plakati. - Recite joj - povika Poslanik, a.s., da u džennet neće ući kao starica, jer Uzvišeni Allah kaže: *Mi ćemo hurije iznova stvoriti, i djevicama ih učiniti, milim muževima njihovim, i godina istih.* (El-Vāki'a, 35-37.)

KAKO JE ALLAHOV POSLANIK, A.S., GOVORIO POEZIJU

١٥١) عن عائشة رضي الله عنها قالت :

« قيل لها : هل كان رسولُ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يتمثل بشيء من الشعر؟ قالت : كان يتمثل بشعر ابن رَوَاحة ويتَمَثَّل بقوله : ويأتيك بالأخبار من لم تُزَوِّد » .

151. - Aišu, r.a., je neko upitao: - Je li ikada Allahov Poslanik, a.s., govorio stihove. - Da, recitovao je poeziju Abdullāha b. Rerhe, i to stih: *Vijesti će ti donijeti onaj koga ti ne obavijesti*!

١٥٢) عن أبي هريرة رضي اللّه عنه قال :

« قال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم : إن أصدَق كلمةٍ قالها الشاعر كلمةُ لبيد : ألا كلُّ شيءٍ مَا خَلاَ اللّه باطِلُ . وكان أمية ابن أبي الصَلْت أن يُسْلِمَ » .

152. - Ebū Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: - Najistinitiji stih koji je pjesnik kazao je stih Lebīda: *Sve mimo Allaha je ništavno*!

A Umejje b. Ebī Salt samo što nije primio islam.

١٥٣) عن جندب بن سفيان رضى الله عنه قال :

« أصاب حَجَرٌ أُصبُعَ رسولِ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم فَدَميَتْ فقال :

هَلْ أنتِ إلاَّ أُصْبُعٌ دَمِيتِ وفي سَبيلِ اللّهِ ما لَقِيتِ » .

153. - Džundub b. Sufjān, r.a., kazuje: „Jedan kamen je pao na prst Allahovog Poslanika, a.s., i okrvavio ga, na što on reče:

Ti si samo prst krvavi
na Allahovom putu što podnosiš."

١٥٤) عن البراء بن عازب رضى الله عنه قال :

« قال له رجل : أفَرَرْتُم عن رسول الله صلّى الله عليه وسلم يا أبا عُمارة . فقال : لا والله ما وُلى رسول الله صلّى الله عليه وسلم ولكن ولى سُرْعَانُ الناس تلقتهم هَوَازِنُ بالنَبْل ورسولُ الله صلّى الله عليه وسلم على بَغلته وأبو سفيان بن الحرث بن عبد المطلب آخذٌ بلجامها ورسول الله صلّى الله عليه وسلم يقول :

« انا النبيّ لا كذب   انا ابن عبد المطلب » .

154. - Neko upita Berāa b. 'Āziba, r.a.,: „Jeste li ostavili Allahovog Poslanika, a.s., samog na Hurejru? - Ne, nismo, nego su se razbježali prvi redovi koje je pleme Hevāzin dočekalo strijelama. Allahov Poslanik, a.s., je jahao na mazgi, a držao ju je Ebū Sufjan. Allahov Poslanik, a.s., je tada govorio:

Ja sam Poslanik, nema laži - ja sam sin 'Abdulmuttaliba."

١٥٥) عن أنس رضى الله عنه :

« أن النبي صلّى الله عليه وسلم دخل مكة في عمرة القضاء وابن رواحه ينشيء بين يديه وهو يقول :

خَلُّوا بني الكفارِ عَن سَبيله   اليومَ نضرِبْكم على تنزيله

ضَرْبًا يُزيلُ الهامَ عن مَقيله   ويُذْهِلُ الخليلَ عن خَليله

فقال له عمر: يا ابنَ رَوَاحَةَ بين يَدَيْ رسولِ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم وفي حَرَمِ اللّه تقول الشِعْرَا! فقال صلّى اللّه عليه وسلم: خَلِّ عنه عمرُ، فَلَهِيَ أَسْرَعُ فيهم من نَضْحِ النَبْلِ».

155. - Enes b. Malik, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je ušao u Mekku da obavi umru, a ispred njega je išao Abdullāh b. Revāha i recitirao:

Uklonite sram kufra Poslaniku sa puta
da na vas udarimo, tako zapovijedi slovo Kitāba,
da sabljom udarimo što glave od ramenâ rastavlja
i prijateljstvo u očima prijatelja gasi!

Omer, r.a., ga prekori: - Abdullahu, zar pred Allahovim Poslanikom i u Allahovom haremu recitireš stihove? - Neka Omere - odgovori Allahov Poslanik, a.s., - stihovi ih više bole od strijela.“

١٥٦) عن جابر ابن سمرة رضى الله عنه قال:

« جالستُ النبي صلّى اللّه عليه وسلم أكثرَ مِن مائة مَرة وكان أصحابُه يتناشدون الشعْرَ ويَتذاكرون أشياءَ مِن أمْرِ الجَاهلية وهو ساكتٌ، وربّما تَبسّم معهم ».

156. - Džābir b. Semure, r.a., priča: „Sjedio sam u društvu Allahovog Poslanika, a.s., više od stotinu puta. Ashābi su nekada recitirali stihove i govorili o nečemu iz džahilijeta, a on je šutio. Ponekada bi se samo nasmiješio.“

١٥٧) عن الشريد رضى الله عنه قال :

« كنت ردف النبي صلّى اللّه عليه وسلم فأنشدته مائة قافية من قول امية بن أبي الصلت الثقفي : كلما أنشدته بيتًا قال لي النبي صلّى اللّه عليه وسلم : هيه حتى أنشدته مائة يعني بيتًا . فقال النبي صلّى اللّه عليه وسلم : أن كاد لَيُسلم » .

157. - Šerīd, r.a., pripovijeda: „Jedanput, dok sam jahao iza Allahovog Poslanika, a.s., izrecitirao sam mu stotinu stihova od Umejje b. Ebî Salta[11]. Kada god bih izrecitirao stih, on bi progovorio: - Iih! Nakon stotog stiha kaza: - Skoro da je bio primio islam.“

١٥٨) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« كان رسولُ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يَضَعُ لِحَسَّانَ بنِ ثَابت مِنْبَرًا في المسجد يقوم عليه قائمًا يُفَاخِرُ عن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم، أو قال يُنَافِحُ عن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ويقول صلّى اللّه عليه وسلم : إن اللّه تعالى يُؤيِّدُ حَسَّانَ بِرُوحِ القُدُسِ ما يُنَافِحُ أو يُفَاخِرُ عن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم » .

---

11 - Poznati pjesnik iz predislamskog doba i doba početka širenja islama, u čijoj poeziji se susreću mnogi elementi uzeti iz islamskog vjerovanja. Umro je ne prihvativši islam, prilikom opsade grada Taifa, neposredno po osvojenju Mekke. Za njega Allahov Poslanik, a.s., kaže: - Poezija mu je prihvatila islam, ali srce nije.

158. - Aiša, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je naredio da se u džamiji postavi minber Hassānu b. Sābitu, sa kojeg je Hassān stihovima branio čast Poslanika, a.s. Poslanik, a.s., je govorio: - Allāh će melekom Džibrīlom pomagati Hassāna sve dok bude branio Allahovog Poslanika.“

KAKO JE ALLAHOV POSLANIK, A.S., GOVORIO NA SIJELU

١٥٩) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« حَدَّث رسول الله صلّى الله عليه وسلم ذات ليلة نساءه حديثًا فقالت امرأة منهن : كأن الحديث حديث خرافة فقال أتدرون ما خرافة ، إن خرافة كان رجلاً من عُذرة اسرته الجن في الجاهلية ، فمكث فيهم دهراً ثم ردوه إلى الأنس ، فكان يحدث الناس بما رأى فيهم من الأعاجيب فقال الناس : حديث خُرافة » .

159. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Jedne noći je Allahov Poslanik, a.s., pričao svojim ženama, kada je jedna rekla: - Kao da je ova priča priča *hurāfe* (bajka).

- A znate li šta su priče *hurāfe*? - zapita ih Poslanik, a.s.- Hurāfe je bio jedan čovjek iz plemena ‘Uzre, kojeg su uhvatili džini još prije islama i zadržali ga dugo vremena, a zatim ga vratili njegovom plemenu. Hurāfe im je pričao o čudima koja je vidio kod džina, i zato su ljudi te priče nazvali *hurāfe* priče (bajke).“

HADĪS UMMU ZER‘

١٦٠) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« جَلَسَتْ إحدى عشرةَ امرأة فتعاهَدْنَ وتعاقدن أن لا يَكتمن من أخبار أزواجهن شيئًا :

« (فقالت الأولى) : زوجي لحم جَمَلٍ غَثّ على رأس جبل وعر لا سهلٌ فيُرتقى ولا سَمينٌ فينتقل .

(قالت الثانية) : زوجي لا أُثير خَبرَه ، إني أخاف أن لا أذَرَهُ ، إن أذكرْه أذكرْ عُجَرَه وبُجَرَه .

(قالت الثالثة) : زوجي العَشَنّق ، إن أنْطِقْ أُطلَّق وإن أسكُتْ أُعَلَّق .

(قالت الرابعة) : زوجي كلَيْلِ تِهَامةَ لا حَرَّ ولا قَرَّ ولا مَخافة ولا سآمة .

(قالت الخامسة) : زوجي إن دخل فهِد ، وإن خرج أسِد ، ولا يُسأل عما عَهِد .

(قالت السادسة) : زوجي إن أكل لَف ، وإن شَرِبَ اشْتَفَّ ، وان اضطَجَعَ التَفَّ ، ولا يُولجُ الكفَّ ليَعلمَ البَثَّ .

(قالت السابعة) : زوجي عَيَاياءُ (أو غَيَايَاءُ) ، طباقاء ، كلُّ داء له داء ، شَجَّكِ أو فَلَّكِ أو كُلاًّلكِ .

(قالت الثامنة) : زوجي المسُّ مسُّ أرنَبْ، والريح ريحُ زَرْنَبْ.

(قالت التاسعة) : زوجي رَفيعُ العِماد، طويلُ النجاد، عظيمُ الرَّماد، قريبُ البيت من النَاد.

(قالت العاشرة) : زوجي مالكٌ، وما مَالك؟ مَالكٌ خيرٌ من ذَلك له إبلٌ كثيراتُ المبارك، قليلاتُ المسارح إذا سمعن صوت المِزْهَر أيقنَّ أنهنَّ هَوالِك.

(قالت الحاديةَ عشرة) : زوجي أبو زَرْع، وما أبو زَرْع؟ أناسَ من حُلي اذُنَيّ، ومَلأ من شَحْمٍ عَضُدَيَّ وبَجَحَني فَبَجَحَتْ إليَّ نَفْسي، وجدني في أهلِ غُنيمةٍ بِشَقٍ، فجَعَلَني في أهل صَهيلٍ وأطَيطٍ ودائسٍ ومُنَقّ فعنده أقولُ فلا أُقَبَّحُ، وأرقدُ فأتصبّحُ، وأشربُ فأتقَمَّحُ، أم أبي زرع فما أُمُّ أبي زرع: عكومُها رِدَاح، وبيتها فَسَاح، ابن أبي زرع فما ابن أبي زرع: مضجُعه كَمَسلِ شَطْبة، وتُشْبِعُهْ ذِرَاعُ الجَفْرَةَ، بنت أبي زرع: فما بنت أبي زرع، طَوْعُ أبيها وطَوْعُ أمها، وملء كسائها، وغَيْظُ جارتها، جارية أبي زرع فما جارية أبي زرع: لا تَبَثُّ حديثَنا تبثيثًا، ولا تَنْقثُ ميرتَنا تَنْقيثًا، ولا تَملأ بَيتنا تَعْشيشًا. قالت: خرج أبو زرع والأوطاوب تَمخَّض، فَلقي امرأةً مَعَها وَلَدان لَها. كالفَهْدين يلعبان مِن تحت خَصْرِها برُمَّانتين، فَطَلَقَني ونَكَحَها، فنكحتُ بَعده رَجُلاً سَرِيًّا، رَكِبَ شَرِيًّا، وأَخذ خَطيًّا، وأرَاح عَليَّ نِعَمًا ثَريًا، وأعطَاني من كل رائحةٍ زَوْجًا، وقال: كُلي أُمَ زرع، ومِيري أهلَكِ فَلو جمعتُ كل شيء أعطانيه ما بَلغَ أصغرَ آنية أبي زرع.

قالت عائشةُ، رضي اللّه عنها: فقال لي رسولُ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم: كنتُ لَكِ كأبي زَرْع لأُمّ زَرْع».

160. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Sastalo se jedanaest žena koje su se zaklele da jedna od druge neće kriti tajne svojih muževa.

Prva reče: - Moj čovjek je kao mršavo devino meso na vrh kamenitog brda, niti je prohodan da se popneš, niti ukusan da ga uzmeš.

Druga reče: - O svom čovjeku neću govoriti, bojim se ostaviće me. Ali, ako ću govoriti, govorit ću i o poznatim i o skrivenim mahanama.

Treća reče: - Moj čovjek je dugonja, ako mu mahane otrkijem ostaviće me, a ako ušutim niti ću mu biti žena niti razvedena.

Četvrta reče: - Moj čovjek je blag kao mekkanska noć, niti vruć niti hladan, niti ga se plašim niti mi je dosadan.

Peta reče: - Moj čovjek kada uđe baci se kao tigar, kada izađe izađe ponosno kao lav, nikada se ne inadi šta se u kući radi.

Šesta reče: - Moj čovjek kad jede prejede se, kada pije sve ispije, ako legne umota se, ne zavlači ruke da zna ženske muke.

Sedma reče: - Moj čovjek je nemoćan, maloumam, sakupio sve mahane, ili žestoko udari, ili slomi, ili te obadvoje zaboli.

Osma reče: - Moj čovjek je miris bosiljka i dobroćudna duša.

Deveta reče: - Moj čovjek je plemenitog roda, vitak kad hoda, darežljive duše i otvorenih vrata za goste.

Deseta reče: - Moj čovjek se zove Mālik. A ko je Mālik? Malik je mnogo bolji nego što se riječima zbori. Puni torovi

deva prazni ostaju ako nas gosti zijarete. Kada lira zazveči, znaju da će im krv poteći.

Jedanaesta reče: - Moj čovjek je Ebū Zer'. A ko je Ebū Zer'? Uši mi draguljima okiti, mišice zaobli, obradova me i duša mi se obradova. Nađe me sa malim stadom i golemim jadom, i dovede me uz hrzanje konja, deva i krava riku i žetalaca viku. Kada mu pričam ružno mi ne uzvraća, spavam dok me sunce ne razbudi, pijem dok mi ne naudi. A majka Ebū Zer'a! Ko je majka Ebū Zer'a? Trpeza golemih i dvora širokih.

Sin Ebū Zer'ov! A ko je sin Ebū Zer'ov? Postelja mu je zelena palmina grana, a janjeća plećka hrana.

Kći Ebū Zer'a! A ko je kći Ebū Zer'a? Poslušna ocu i majci, punašnog tijela, komšinica iz zavisti počne usne gristi.

Sluškinja Ebū Zer'a! A ko je sluškinja Ebū Zer'a? Tajnu ne širi, hranom kuću podmiri i čistoću ne zanemari.

Jednog dana Ebū Zer' izađe - dok se stapovi prelijevaju - i drugu ženu nađe. Sa njom bijahu dva dječačića kao dva lavića, ispod njenog struka vitka igraše se sa dva šipka. Sa mnom se razvede i nju dovede. Ja se udadoh za plemića na atima brzim, sa kopljima dugim i torovima punim. Dade mi svakojakog blaga i reče: - Jedi, Ummu Zer', i rodbinu nahrani!

Ali, kada bih sakupila sve čime me darova, ne vrijedi najmanjeg stapa Ebū Zer'ova!

Aiša kaže: - Tada mi Allahov Poslanik, a.s., reče: - *Ja sam tebi kao Ebū Zer' što je bio prema Ummi Zer'*, samo što ju je on pustio a ja tebe nisam.

- Ne, Allahov Poslaniče, ti si bolji od Ebū Zer'a."

KAKO JE SPAVAO ALLAHOV POSLANIK, A.S.

١٦١) عن البراء بن عازب رضى الله عنه :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم كان إذا أخذ مضجعه وضع كفه اليمنى تحت خده الأيمن وقال : رب قني عذابك يوم تبعث عبادك » .

161. - Berrā b. 'Āzib, r.a., pripovijeda: „Kada bi Allahov Poslanik, a.s., legao u postelju, stavio bi desnu ruku pod desni obraz i proučio: رَبِّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ

Gospodaru, sačuvaj me kazne na Dan kada proživiš Tvoje robove."

١٦٢) عن حذيفة رضى الله عنه قال :

« كان النبي صلّى اللّه عليه وسلم إذا أوى إلى فراشه قال اللهم باسمك اموت وأحيا، وإذا استيقظ قال الحمد للّه الذي أحيانا بعدما أماتنا وإليه النشور » .

162. - Huzejfe, r.a., kazuje: „Kada bi legao u postelju, Allahov Poslanik, a.s., bi proučio: اَللهُمَّ بِاسْمِكَ أَمُوتُ وَأَحْيَا

Gospodaru, u ime Tebe umirem i živim.

A kada bi se probudio proučio bi:

الحمدُ لله الذي أَحْيَانَا بَعْدَمَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُشُور

Hvala Allahu, koji nas je oživio nakon što nas je usmrtio, i samo Njemu je povratak."

١٦٣) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم إذا أوى إلى فراشه كل ليلة جمع كفيه، فنفث فيهما وقرأ فيهما قل هواللّه أحد وقل أعوذ برب الفلق وقل أعوذ برب الناس ثم مسح بهما ما استطاع من جسده يبدأ بهما رأسه وجهه وما أقبل من جسده، يصنع ذلك ثلاث مرات » .

163. - Aiša, r.a., kazuje: „Svake noći, kada bi legao, Allahov Poslanik, a.s., bi puhnuo u ruke, i onda bi na ruke proučio KUL-HUVALLĀHU EHAD, KUL-E'ŪZU BI RABBI-L-FELEK I KUL-E'ŪZU BI RABBI-N-NĀS. Poslije bi rukama potrao glavu, lice i prednji dio tijela. Činio bi tako tri puta."

١٦٤) عن أنس بن مالك رضى الله عنه :

« أن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم كان إذا أوى إلى فراشه قال : الحمد للّه الذي أطعمنا وسقانا وكفانا وآوانا . فَكَمْ مِمَّنْ لا كافي له ولا مؤْوي » .

164. - Enes b. Mālik, r.a., pripovijeda: „Kada bi legao u postelju, Allahov Poslanik, a.s., bi proučio:

الحمدُ للهِ الذي أَطْعَمَنَا وسَقَانَا وكَفَانَا وآوَانَا

Hvala Allahu koji nas je nahranio i napojio, zaštitio i dao utočište!

Zatim bi rekao: *A koliko je ljudi bez zaštite i utočišta?"*

KAKAV JE BIO IBADET ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

١٦٥) عن المغيرة بن شعبة رضي الله عنه قال :
« قام صلى رسول الله صلّى الله عليه وسلم حتى انتفخت قدماه، فقيل له : أتتكلف هذا، وقد غفر الله لك ما تقدم من ذنبك وما تأخر . قال : أفلا أكون عبداً شكوراً » .

165. - Mugīre b. Šu'be, r.a., kazivaše: „Allahov Poslanik, a.s., bi klanjao sve dok mu noge ne oteknu. Kada bi ga neko upitao: - Allahov Poslaniče, zašto se toliko opterećuješ, kad ti je Allah oprostio sve ranije i kasnije grijehe? - on bi odgovorio: - Zar da ne budem zahvalan rob!"

١٦٦) عن الأسود بن يزيد رضى الله عنه قال :
« سألتُ عائشةَ، رضي الله عنها، عن صلاة رسول الله صلّى الله عليه وسلم بالليل فقالت : كانَ يَنام أوَّلَ اللَيل ثم يقوم، فإذا كان من السَحَر أوتر، ثم أتى فراشه فإذا كان له حاجة ألَمَّ بأهله، فإذا سمع الأذان وثب، فإن كان جنباً افاض عليه من الماء وإلا توضأ وخرج إلى الصلاة » .

166. - Esved b. Jezīd priča da je zapitao Aišu, r.a.: „Kako je Allahov Poslanik, a.s., klanjao noćni namaz?

- Prvi dio noći je spavao. Pred zoru bi ustao i klanjao vitr-namaz, zatim bi legao u postelju, a ponekada bi legao sa jednom od svojih žena. Kada bi zaučio ezan ustao bi i, ako bi bio džunub okupao bi se, a ako ne uzeo bi abdest i otišao u džamiju."

١٦٧) عن ابن عباس رضى الله عنه قال :

«فاضطجعتُ في عرض الوسادة واضطجع رسول الله صلّى الله عليه وسلم في طولها، فنام رسول الله صلّى الله عليه وسلم حتى إذا انتصف الليل او قبله بقليل او بعده بقليل فاستيقظ رسول الله صلّى الله عليه وسلم فجعل يمسح النوم عن وجهه وقرأ العشر الآيات الخواتيم من سورة آل عمران، ثم قام إلى شنٍ معلق فتوضأ منها فأحسن الوضوء ثم قام يصلي.

قال عبد الله بن عباس فقمت إلى جنبه فوضع رسول الله صلّى الله عليه وسلم يده اليمنى على رأسي ثم أخذ بأُذني اليمنى فَفَتَلَها، فصلى ركعتين ثم ركعتين ثم ركعتين ثم ركعتين ثم ركعتين ثم ركعتين. قال :

(معن) ست مرات ثم اوتر ثم اضطجع حتى جاءه المؤذن فقام فصلى ركعتين خفيفتين ثم خرج فصلى الصبح».

167. - Ibn 'Abbās, r.a., pripovijeda: „Jedne noći sam zanočio kod tetke Mejmūne, žene Allahovog Poslanika, a.s. Legao sam poprijeko a Allahov Poslanik, a.s., uzduž ležaja. Oko ponoći Allahov Poslanik, a.s., se probudi protrlja oči i prouči deset zadnjih ajeta sure Āli 'Imrān.[12] Zatim ustade, uze abdest iz mješine obješene o zid i poče klanjati."

Abdullāh b. 'Abbās dalje kazuje: „Ustao sam i stao pored njega. Allahov Poslanik, a.s., me pomilova po glavi,

---

12 - Deset posljednjih ajeta sure Āli 'Imran započinje ajetom: إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ . . . (*Doista u stvaranju nebesa i Zemlje..*) Pohvalno je učiti ove ajete nakon buđenja iz sna.

potegnu za desno uho i provede sa desne strane. Klanjao je šest puta po dva rekata, zatim jedan rekat i ponovo lež e. Kada ga je Bilāl probudio on ustade, klanja dva kratka rekata sunneta i izađe u džamiju da klanja sabahski farz."

١٦٨) عن ابن عباس رضي الله عنه قال :

« كان النبي صلّى اللّه عليه وسلم يصلي من الليل ثلاث عشرة ركعة » .

168. - Ibn 'Abbās, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., bi noću klanjao trinaest rekata."

١٦٩) عن زيد بن خالد رضي الله عنه قال :

« لأرْمُقَنَّ صلاة النبي صلّى اللّه عليه وسلم، فتوسَدْتُ عَتَبَتَهْ او فُسْطاطَه فصلى رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ركعتين خفيفتين ثم صلى ركعتين طويلتين طويلتين طويلتين ثم صلى ركعتين وهما دون اللتين قبلهما ثم صلى ركعتين وهما دون اللتين قبلهما ثم صلى ركعتين وهما دون اللتين قبلهما ثم صلى ركعتين وهما دون اللتين قبلهما، ثم اوتر فذلك ثلاث عشرة ركعة » .

169. - Zejd b. Hālid, r.a., kazuje: „Zarekao sam se da ću gledati kako Allahov Poslanik, a.s., klanja noćni namaz. Dok sam spavao glave naslonjene na prag njegove kuće, on ustade i klanja dva kratka rekata. Zatim klanja dva dosta duga rekata, pa dva malo kraća, pa dva kraća, pa dva kraća, pa dva još kraća, i na kraju klanja jedan rekat. To je ukupno trinaest rekata."

١٧٠) عن أبي سلمة بن عبد الرحمن رضي الله عنه انه سأل عائشة رضي الله تعالى عنها كيف كانت صلاة رسول الله صلّي الله عليه وسلم في رمضان؟ فقالت:

« ما كان رسول الله صلّى الله عليه وسلم ليزيد في رمضان ولا في غيره على إحدى عشرة ركعة يصلي أربعًا لا تسأل عن حسنهن وطولهن. ثم يصلي اربعًا لا تسأل حسنهن وطولهن، ثم يصلي ثلاثًا، قالت عائشة رضي الله عنها: قلت يارسول الله أتنام قبل ان توتر فقال: ياعائشة ان عيني تنامان ولا ينام قلبي ».

170. - Ebū Seleme b. ʻAbdurrahmān priča da je pitao Aišu, r.a.:

„Kako je Allahov Poslanik, a.s., klanjao uz ramazan?

- Obično je, uz ramazan i mimo ramazana, klanjao jedanaest rekata. Klanjao je četiri rekata, ne pitaj kako ih je lijepo i dugo klanjao! Zatim je isto tako lijepo i dugo klanjao još četiri rekata, i na kraju je klanjao tri rekata.

Aiša, r.a., dalje kazuje: Pitala sam ga: - Allahov Poslaniče, zar spavaš prije nego što klanjaš vitr-namaz?

- Aiša, moje oči spavaju, ali noći ne spavaju - odgovori on."

١٧١) عن عائشة رضي الله عنها قالت:

« قام رسول الله صلّى الله عليه وسلم بآية من القرآن ليلة ».

171. - Aiša, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je proveo cijelu noć učeći samo jedan ajet u namazu."

١٧٢) عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه قال :

« صليت ليلة مع رسول الله صلّى الله عليه وسلم فلم يزل قائماً حتى هممت بأمر سوء، قيل له وما هممت به؟ قال هممت أن أقعد وأدَع النبي صلّى الله عليه وسلم » .

172. - Abdullah b. Mes'ūd, r.a., kazuje: „Jedne noći je Allahov Poslanik, a.s., tako dugo stajao u namazu, da sam nešto loše pomislio. - A šta si to pomislio? - upitaše ga. - Pomislio sam da sjedem i da ga ostavim na kijamu."

١٧٣) عن عائشة رضي الله تعالى عنها :

« أن النبي صلّى الله عليه وسلم كان يصلي جالساً فيقرأ وهو جالس فإذا بقي من قراءته قدر ما يكون ثلاثين أو أربعين آية قام فقرأ وهو قائم ثم ركع وسجد، ثم صنع في الركعة الثانية مثل ذلك » .

173. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Ponekada je Allahov Poslanik, a.s., klanjao sjedeći. Kada bi mu preostalo još trideset-četrdeset ajeta ustao bi i proučio ih stojeći. Zatim bi učinio rukū' i sedždu, i tako bi klanjao i drugi rekat."

١٧٤) عن حفصة زوج النبي صلّى الله عليه وسلم قالت :

« كان رسول الله صلّى الله عليه وسلم يصلي في سُبْحَته قاعداً ويقرأ بالسورة ويرتلها حتى تكون أطولَ من أطولَ منها » .

174. - Hafsa, r.a., kazuje: „Ponekada je Allahov Poslanik, a.s., klanjao nafilu sjedeći. Kada bi učio sure, učio bi ga tako polahko i razgovijetno, da bi se učinilo duže od nekog drugog dužeg sureta.“

١٧٥) عن ابن عمر رضي اللّه عنه قال:

« صليت مع رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ركعتين قبل الظهر وركعتين بعدها وركعتين بعد المغرب في بيته وركعتين بعد العشاء في بيته ».

175. - Ibn Omer, r.a., priča: „Klanjao sam sa Allahovim Poslanikom, a.s., u njegovoj kući dva rekata prije i dva poslije podnevskih farza, dva poslije akšamskih i dva poslije jacijskih.“

١٧٦) عن ابن عمر رضي اللّه عنه قال:

« حفظت من رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ثماني ركعات ركعتين قبل الظهر وركعتين بعدها وركعتين بعد المغرب وركعتين بعد العشاء. قال: ابن عمر وحدثتني حفصة بركعتي الغداة ولم أكن أراهما من النبي صلّى اللّه عليه وسلم ».

176. - Ibn Omer, r.a., pripovijeda: „Zapamtio sam da je Allahov Poslanik, a.s., klanjao osam rekata sunneta: dva prije i dva poslije podne, dva poslije akšama i dva poslije

jacije. Moja sestra Hafsa mi je pričala da je klanjao i dva rekata prije sabahskih farza, ali ga ja lično nisam vidio da ih klanja.“

KAKO JE ALLAHOV POSLANIK, A.S., KLANJAO NAMAZ NAKON IZLASKA SUNCA (SALĀTU-D-DUHĀ)

١٧٧) عن عبد الرحمن بن أبي ليلى رضى الله عنه قال :

« ما أخبرني احد أنه رأى النبي صلّى اللّه عليه وسلم يصلي الضحى إلا أم هانىء رضي اللّه تعالى عنها فإنها حدّثت ان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم دخل بيتها يوم فتح مكة فاغتسل فسبح ثمان ركعات ما رأيته صلّى اللّه عليه وسلم صلى صلاة قط أخف منها غير أنه كان يتم الركوع والسجود » .

177. - Abdurrahmān b. Ebī Lejlā kazuje: „Samo mi je Ummu Hāni’, r.a., pričala da je vidjela Allahovog Poslanika, a.s., kako klanja namaz nakon što Sunce izađe, i visoko odskoči (duhā). Pričala mi je: Na dan oslobođenja Mekke Allahov Poslanik, a.s., je ušao u moju kuću, okupao se i klanjao osam rekata. Nikada nije brže klanjao, ali je upotpunjavao ruku‘ i sedždu.“

١٧٨) عن أبي سعيد الخدري رضي اللّه تعالى عنه قال :

« كان النبي صلّى اللّه عليه وسلم يصلي الضحى حتى نقول لا يدعها ويدعها حتى نقول لا يصليها » .

178. - Ebū Se'īd, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je nekada tako redovito klanjao duhā-namaz, da smo pomislili da će ga uvijek klanjati, a nekada ga je tako izostavljao, da smo pomislili da ga više nikada neće klanjati.“

١٧٩) عن أبي أيوب الأنصاري رضي اللّه تعالى عنه :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم كان يُدْمِنُ أربع ركعات عند زوال الشمس فقلت يا رسول اللّه إنك تدمن هذه الأربع ركعات عند زوال الشمس فقال : إن أبواب السماء تفتح عند زوال الشمس فلا تُرتَجُ حتى تُصلّى الظهر، فأحب ان يصعد لي في تلك الساعة خير. قلت : أفي كلهن قراءة؟ قال نعم . قلتُ : هل فيهن تسليم فاصل؟ قال : لا » .

179. - Ebū Ejjūb el-Ensārī, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je redovno klanjao četiri rekata prije podnevskog farza. Jedanput ga upitah: - Allahov Poslaniče, vidim da redovno klanjaš četiri rekata u podne? - Nebeske kapije se otvaraju u podne, i ne zatvaraju se sve dok se ne klanja podne-namaz, zato volim da mi se u to vrijeme uzdigne dobro djelo.

- Je li se na svakom rekatu uči sure? - upitah. - Da.

- A predaje li se selam poslije dva rekata? - Ne predaje - odgovori on.“

O KLANJANJU NAFILE U KUĆI

١٨٠) عن عبد اللّه بن سعيد رضى الله عنه قال :

« سألت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم عن الصلاة في بيتي والصلاة في المسجد قال : قد ترى ما أقرب بيتي من المسجد فلأن أصلي في بيتي أحب إلي من أن أصلي في المسجد إلا أنْ تكون صلاة مكتوبة » .

180. - Abdullāh b. Se'īd, r.a., kazuje: „Upitao sam Allahovog Poslanika, a.s.: Koji je namaz bolji, u kući ili u džamiji?

- Vidiš koliko je moja kuća blizu džamije, ali, draže mi je da klanjam u kući nego u džamiji, izuzev farzâ."

O POSTU ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

١٨١) عن عبد اللّه ابن شقيق رضى الله عنه قال :

« سألت عائشة رضي اللّه تعالى عنها عن صيام رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قالت كان يصوم حتى نقول قد صام، ويفطر حتى نقول قد أفطر قالت وما صام رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم شهراً كاملاً منذ قدم المدينة إلا رمضان » .

181. - Abdullāh b. Šekīk kazuje da je upitao Aišu, r.a., o postu Allahovog Poslanika, a.s., na što mu je ona odgovorila: „Postio bi tako dugo da bi mi pomislili da će stalno postiti, a mrsio bi se tako dugo, da bi pomislili: neće više postiti. Otkako je došao u Medinu, Allahov Poslanik, a.s., nikada nije postio cijeli mjesec, izuzev ramazana."

١٨٢) عن أنس ابن مالك أنه سئل عن صوم النبي صلّى الله عليه وسلم فقال :

« كان يصوم من الشهر حتى نرى ان لا يريد ان يفطر منه ، ويفطر حتى نرى ان لا يريد ان يصوم منه شيئًا . وكنت لا تشاء ان تراه من الليل مصليًا إلا رأيته مصليًا ولا نائمًا إلا رأيته نائمًا » .

182. - Kada je zapitan o postu Allahovog Poslanika, a.s., Enes b. Mālik, r.a., odgovori: „Kada bi započeo postiti neki mjesec, mi bi pomislili da će ga cijelog ispostiti, a kada bi mrsio neki mjesec, pomislili bi: neće postiti nijedan dan. Kada god bi htio da ga u noći vidiš na namazu mogao si ga vidjeti, a kada god bi htio da ga vidiš kako spava, mogao bi ga vidjeti.“

١٨٣) عن أبي هريرة رضى الله عنه :

« أن النبي صلّى الله عليه وسلم قال : تعرض الأعمال يوم الاثنين والخميس فأحب ان يعرض عملي وأنا صائم » .

183. - Ebū Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Allahu se podnose ljudska djela ponedjeljkom i četvrtkom, zato želim da mu se podnesu moja djela dok postim.“

١٨٤) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« كان عاشوراء يومًا تصومه قريش في الجاهلية ، وكان رسول الله صلّى الله عليه وسلم يصومه ، فلما قدم المدينة صامه وأمر بصيامه ، فلما افترض رمضان كان رمضان هو الفريضة وترك عاشوراء فمن شاء صامه ومن شاء تركه » .

184. - Aiša, r.a., kazuje: „Kurješije su prije islama postile deseti muharrema (Jevmu ‘āšūrā’), pa ga je i Allahov Poslanik, a.s., postio. Kada je učinio hidžru u Medinu naredio je da se posti, a kada je propisan post ramazana postio je ramazan a ostavio post na Dan ‘āšūrā’, zato ga je postio ko je htio, a ko je htio mrsio je.“

١٨٥) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« دخل عليّ رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم وعندي امرأة، فقال من هذه؟ قلت فلانة لا تنام الليل، فقال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم عليكم من الأعمال ما تطيقون فواللّه لا يَمَلّ اللّه حتى تملوا وكان احب ذلك إلى رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم الذي يدوم عليه صاحبه » .

185. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je jednom ušao u kuću, i vidjevši sa mnom jednu ženu, upita: Ko je ta žena? - Ovo je žena koja noći provodi u klanjanju namaza - odgovorih mu. Na to Allahov Poslanik, a.s., reče: -Činite ona djela koja možete izdržati jer, tako mi Allaha, Allahu neće dojaditi nagrađivanje sve dok vama ne dojade djela.

Zato je Allahovom Poslaniku, a.s., bilo najdraže djelo koje čovjek čini ustrajno.“

١٨٦) عن أبي صالح رضى الله عنه قال :

« سألت عائشة وأم سلمة أي العمل كان احب إلى رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قالتا : ما دِيمَ عليه وإن قل » .

186. - Aiša i Ummu Seleme, r.a., pričaju: „Najdraže djelo Allahovom Poslaniku, a.s., je bilo djelo koje čovjek ustrajno čini, pa makar ono bilo i malo.“

KAKO JE ALLAHOV POSLANIK, A.S., UČIO KUR'ĀN

١٨٧) عن يَعْلَى بن مَمْلَك رضى الله عنه أنه :

« سأل أم سلمة عن قراءة رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم فإذا هي تَنعت قراءة مُفسَّرة حرفًا حرفًا » .

187. - Kada je Ummu Seleme, r.a., upitana o učenju Allahovog Poslanika, a.s., odgovorila je: „Učio je Kur'an razgovijetno, slovo po slovo."

١٨٨) عن أم سلمة رضى الله عنها قالت :

« كان النبي صلّى اللّه عليه وسلم يُقطّع قراءته يقول الحمد اللّه رب العالمين ثم يقف ثم يقول الرحمن الرحيم ثم يقف وكان يقرأ مالك يوم الدين » .

188. - Ummu Seleme, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je zastajao na kraju svakog ajeta. Proučio bi: *EL-HAMDU LILLĀHI RABBI-L-'ĀLEMĪN*, pa bi zastao. Zatim: *ER-RAHMĀNI-R-RAHĪM*, pa bi zastao."

١٨٩) عن عبد اللّه بن أبي قيس رضى الله عنه قال :

« سألت عائشة رضي اللّه عنها عن قراءة النبي صلّى اللّه عليه وسلم أكان يسرُّ بالقراءة أم يجهر؟قالت : كل ذلك قد كان يفعل، قد كان ربما أسَرَّ، وربما جهر فقلت : الحمد للّه الذي جعل في الأمر سعة » .

189. - Abdullah b. Ebī Kajs zapita Aišu, r.a.: „Je li Allahov Poslanik, a.s., učio Kur'an tiho ili glasno?

Aiša, r.a., odgovori: - Učio je na obadva načina, ponekada tiho, a ponekada glasno. - Hvala Allahu koji je dao olakšicu - reče Abdullāh."

١٩٠) عن عبد اللّه بن مغفل رضي الله عنه قال :

« رأيت النبي صلّى اللّه عليه وسلم على ناقته يوم الفتح وهو يقرأ إنا فتحنا لك فتحاً مبيناً ليغفر لك اللّه ما تقدم من ذنبك وما تأخر قال فقرأ ورَجَّع قال وقال معاوية بن قُرة : لولا أن يجتمع الناس عليّ لأخذت لكم في ذلك الصوت أو قال اللحن » .

190. - Abdullāh b. Mugaffel, r.a., kazuje: „Vidio sam Allahovog Poslanika, a.s., kako na dan oslobođenja Mekke, jašući na devi uči i ponavlja ajete:

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ

- Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu i da bi ti Allah ranije i kasnije grijehe oprostio...

Mu'āvija b. Kurre dalje nastavlja: „Da se ne plašim okupljanja ljudi oko mene, sada bih sam učio istim glasom i melodijom."

O PLAKANJU ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S., PRILIKOM UČENJA KUR'ANA

١٩١) عن عبد الله بن الشخير رضى الله عنه قال :

« أتيت رسول الله صلّى اللّه عليه وسلم وهو يصلي ولجوفه أزيز كأزير المِرْجَل من البكاء » .

191. - Abdullāh b. Šehhīr, r.a., pripovijeda: „Jednom prilikom sam došao Allahovom Poslaniku, a.s., i zatekao ga u namazu. Iz grudi mu se, od plača, čulo šištanje kao kada lonac vrije."

١٩٢) عن عبد اللّه بن مسعود رضي اللّه عنه قال :

« قال لي رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم اقرأ عليّ فقلت يا رسول اقرأ عليك وعليك أنزل؟ قال إني أحب ان أسمعه من غيري فقرأت سورة النساء حتى بلغت وجئنا بك على هؤلاء شهيداً قال فرأيت عَيْنَيْ رسول اللّه تَهملان » .

192. - Abdullāh b. Mes'ūd, r.a., prenosi da mu je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Uči mi Kur'an. - Kako da ti učim, Allahov Poslaniče - odgovorih mu - kada se Kur'an tebi objavljuje?

- Ja volim da ga čujem od nekog drugog.

Započeo sam učiti sure En-Nisā' i kada sam proučio ajet (وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هؤلاء شَهِيداً) - '*I kada tebe dovedemo kao svjedoka protiv ovih'* (En-Nisā', 41), okrenuh se i ugledah suze u očima Allahovog Poslanika, a.s."

١٩٣) عن عبد اللّه بن عمرو رضى الله عنه قال:

«انكسفت الشمس يوما على عهد رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم فقام رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يصلي حتى لم يكد يركع ثم ركع فلم يكد يرفع رأسه ثم رفع رأسه فلم يكد ان يسجد ثم سجد فلم يكد ان يرفع رأسه ثم رفع رأسه فلم يكد ان يسجد ثم سجد فلم يكد ان يرفع رأسه فجعل ينفخ ويبكي ويقول رب ألم تعدني أن لا تعذبهم وأنا فيهم رب ألم تعدني أن لا تعذبهم وهم يستغفرون ونحن نستغفرك فلما صلى ركعتين انجلت الشمس فقام فحمد اللّه تعالى وأثنى عليه ثم قال إن الشمس والقمر آيتان من آيات اللّه لا ينكسفان لموت احد ولا لحياته فإذا انكسفا فافزعوا إلى ذكر اللّه».

193. - Abdullāh b. ‘Amr, r.a., pripovijeda: „Kada se je jedanput Sunce pomračilo, Allahov Poslanik, a.s., ustade i poče klanjati namaz. Stajao je dugo na kijamu, zatim je dugo ostao na ruku‘u, potom se ispravio i tako dugo stajao. Zatim je učinio sedždu i dugo ostao na sedždi, pa je sjeo ostavši dugo na sjedenju, pa je ostao na drugoj sedž di dugo kao i na prvoj. Plačući je govorio: - Gospodaru moj, obećao si mi da moj ummet nećeš kazniti sve dok sam ja među njima, i obećao si mi da ih nećeš kazniti sve dok Te budu molili za oprost.[13] Evo, mi Te molimo za oprost!

13 - Obećanje naznačeno u hadisu sadržava sljedeći ajet: *Allah ih nije kaznio jer si ti bio među njima, i Allah ih neće kazniti sve dok Ga budu molili za oprost.* El-Enfāl, 33).

Kada je klanjao dva rekata i Sunce se ponovo pojavilo, Allahov Poslanik, a.s., ustade, zahvali se Allahu i reče: - Znajte dobro da su Sunce i Mjesec Allahova znamenja, i da se ne pomračuju zbog nečijeg života ili smrti. Zato, kada se pomrače, požurite da klanjate namaz."

١٩٤) عن عائشة رضي اللّه عنها :

« أن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قبل عثمان بن مظعون وهو ميت وهو يبكي أو قال عيناه تهراقان » .

194. - Aiša, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je poljubio Osmana b. Maz'ūna nakon što je umro, i vidjela sam mu suze u očima".

١٩٥) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

« شَهِدْنَا ابنةً لرسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ورسول اللّه جالس على القبر فرأيت عينيه تدمعان فقال أفيكم رجل لم يقارف الليلة قال أبو طلحة أنا . قال : انزل فنزل في قبرها » .

195. - Enes b. Mālik, r.a., priča: „Prisustvovali smo dženazi kćeri Allahovog Poslanika, a.s., Ummi Kulsūm, kada je sjeo pored kabura i kroz suze upitao: - Ima li neko ko sinoć nije imao odnos sa ženom? - Imam ja - reče Ebū Talha. - Siđi da je spustiš u kabur - zapovijedi mu."

KAKVA JE BILA POSTELJA ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

١٩٦) عن عائشة رضي اللّه عنها قالت :

«إنما كان فراش رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم الذي ينام عليه من أدَمٍ حَشْوُهُ ليف» .

196. - Aiša, r.a., pripovijeda:„Postelja Allahovog Poslanika,a.s., je bila uštavljena koža natrpana palminim vlaknima.“

١٩٧) «سُئلت عائشة ما كان فراش رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم في بيتك قالت : من أدَمٍ حشوه من ليف ، وسئلت حفصة ماكان فراش رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم في بيتك قالت مِسْحًا نَثْنيه ثَنيَّتَيْنِ فينام عليه : فلما كان ذات ليلة قلت : لو ثنيتُه أربع ثنيات لكان أوطأ له فثنيناه له بأربع ثنيات فلما أصبح قال : ما فرشتموا لي الليلة ؟ قالت : قلنا هو فراشك إلا أنا ثنيناه بأربع ثنيات ، قلنا هو أوطأ لك ، قال ردوه لحالته الأولى فإنه منعتني وطاءته صلاتي الليلة» .

197. - Zapitaše Aišu, r.a.: „Od čega je bila postelja Allahovog Poslanika, a.s.? - Bila je od uštavljene kože, natrpane palmovim vlaknima - odgovori Aiša.“

Zatim upitaše Hafsu, r.a.: - Od čega je bila postelja Allahovog Poslanika, a.s., u tvojoj kući?

„Bila je od grube vunene tkanine, koju bi mu presavili prije spavanja. Jedne noći mu rekoh: - Kada bi ovaj prosti-

rač dva puta presavili, bilo bi ti udobnije - i tako učinili. Kada se je probudio upita me: - Šta ste mi sinoć prostrli? - Prostrli smo ti tvoju postelju, samo što smo je dva puta presavili. Mislili smo bit će ti udobnije.

- Prostrite mi postelju kao što ste je i ranije prostirali, jer udobna postelja me je sinoć spriječila da klanjam noćni namaz."

O SKROMNOSTI ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

١٩٨) عن عمر بن الخطاب رضى الله عنه قال :

« قال رسول الله صلّى الله عليه وسلم : لا تُطْرُونِي كما أطْرَتِ النصارى ابن مريم إنما أنا عَبْدٌ، فقولوا : عبدُ الله ورسوله » .

198. - Omer b. Hattāb, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Ne veličajte me kao što kršćani veličaju 'Īsāa, sina Merjemina, jer ja sam Allahov rob, i zato recite: - Allahov rob i poslanik."

١٩٩) عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال :

« كان رسول الله صلّى الله عليه وسلم يعود المرضى ويشهد الجنائز ويركب الحمار ويجيب دعوة العبد . وكان يوم بني قريظة على حمار مخطوم بحبل من ليف وعليه إكاف من ليف » .

199. - Enes b. Mālik, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je obilazio bolesne, klanjao dženaze, jahao na magarcu i odazivao se pozivu robova na gozbu. Na dan protjerivanja plemena Benū Kurejza jahao je na magarcu zauzdanom užetom i osedlanom pokrivačem od palminih vlakana."

٢٠٠) عن أنس بن مالك رضي اللّه عنه قال:

«كان النبي صلّى اللّه عليه وسلم يُدْعَى إلى خُبْزِ الشَعير والإِهَالَةِ السنخة فيُجيب. ولقد كان له دِرْعٌ عندَ يَهودي فما وجد مَا يَفُكُّها حتى مات».

200. - Enes b. Malik, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., se odazivao pozivu na gozbu gdje bi ga ugostili ječmenim hljebom i ustajalim maslom. Njegov oklop je bio zalog kod jednog Židova, a da ga niko nije mogao iskupiti sve dok nije preselio na ahiret."

٢٠١) عن أنس بن مالك رضي اللّه عنه قال:

«حَجَّ رسولُ اللّه صلّى اللّه عليه وسلم على رَحْلٍ رَثٍ وعليه قَطيفة لا تُسَاوِي أربعةَ دَرَاهِمَ، فقال: اللهم اجعله حَجًّا لا رِيَاءَ فيه ولا سُمْعَة».

201. -Enes, r.a, pripovijeda: „Prilikom obavljanja hadž dža, Allahov Poslanik, a.s., jahao je na trošnom samaru, a na sebi je imao vuneni ogrtač koji nije vrijedio ni četiri srebrenjaka. Govorio je: Gospodaru moj, očisti moj hadždž od licemjerja i prijestiža."

٢٠٢) عن أنس بن مالك رضي اللّه عنه قال:

«لم يكن شخصٌ أحبَّ إليه من رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قال: وكانوا إذا رأوه لَمْ يَقوموا لِما يَعْلَمُون مِنْ كَرَاهته لذلك».

202. - Enes b. Malik, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., mi je bio najdraži. Kada bi ga ugledali niko nije ustajao pred njim, jer su znali da to ne voli."

٢٠٣) عن الحسن بن علي رضى الله عنه قال:

«سألت خالي هند بن أبي هالة، وكان وصّافًا عن حلية رسول الله صلّى الله عليه وسلم، وأنا اشتهي ان يصف لي منها شيئًا فقال: كان رسول الله صلّى الله عليه وسلم فَخْمًا مُفَخَّمًا، يتلألأ وجهه تَلألُؤَ القمر ليلة البدر، فذكر الحديث بطوله. قال الحسن: فكتمتُها الحسين زَمانًا، ثمَّ حدَّثتهُ فوجدته قد سَبقني إليه. فسأله عما سألته عنه، ووجدته قد سأل أباه عن مَدْخَلِهِ ومخْرَجِهِ وشكله فلم يدع منه شيئًا. قال الحسين: فسألت أبي عن دخول رسول الله صلّى الله عليه وسلم، فقال: كان إذا أوى إلى منزله جَزَّأ دخوله ثلاثة أجزاء، جزءًا لله وجزءًا لأهله، وجزءًا لنفسه، ثم جزَّأ جُزْأَهُ بينه وبين الناس، فَيردُّ ذلك بالخاصة على العامة، ولا يَدَّخِرُ عنهم شيئًا، وكان من سِيرته في جُزْءِ الأُمة إيثارُ أهل الفضل بإذنه، وقَسْمُهُ على قدر فضلهم في الدين، فمنهم ذوا الحاجة، ومنهم ذو الحاجتين، ومنهم ذوا الحوائج، فيتشاغل بهم ويَشغلهم فِيما يُصلحهم والأمةَ من مُساءَلَتِهِمْ عنه وإخبارِهم بالذي ينبغي لهم، ويقول: لِيُبَلِّغَ الشاهدُ منكم الغائبَ، وأَبلغوني حاجةَ من لا يستطيع إبلاَغَها، فإنه مَن أبلغ سُلطانًا حاجةَ مَنْ لا يَستطيع إبلاغَهَا ثَبَّتَ الله قَدَمَيْهِ يومَ القيامة، لا يُذكر عنده إلا ذلك ولا يَقبل من أحد غيرَه. يدخلون رُوَّادًا ولا يفترقون إلا عن ذواق، ويَخرجون أَدِلَّةً يعني على الخير. قال فسألته عن مخْرَجه كيف كان يصنع فيه، قال كان رسول الله صلّى الله عليه وسلم يَخْزِنُ لسانَه إلا فيما يَعنيه، ويؤلِّفهم ولا ينفِّرهم، وَيُكْرِمُ كَرِيمَ كُلِّ قَوْمٍ ويُولّيهِ عليهم، ويحذّر الناس ويحترس منهم من غير أن يَطويَ عن أحد منهم بِشْرَهُ وخُلُقَهُ، ويتفقد أصحابَه، ويسأل الناسَ عمَّا في

النَّاس ويُحسِّنُ الحَسَنَ ويقوِّيه، ويقبِّح القبيح ويوَهِّيه، معتدلُ الأمر غيرُ مختلف، لا يغفل مخافةَ ان يَغفلوا أو يَميلوا، لكل حَالٍ عنده عَتَاد، لا يُقصِّر عن الحق ولا يجاوزه، يَلونه من الناس خيارُهم، أفضلُهم عنده أعَمُّهم نَصيحة، وأعظمُهم عنده منزلةً أحسنُهم مُوَاسَاةً ومُؤَازَرةً. قال فسألتُه عن مجلسه، فقال: كان رسول الله صلّى الله عليه وسلم لا يقوم ولا يجلس إلا على ذكر، وإذا انتهى إلى قوم جلس حيث ينتهي به المَجْلسُ، ويأمرُ بذلك، يُعطي كلَ جُلسائه بنصيبه، لا يَحْسبُ جَليسُهُ أن أحداً أكْرَمُ عليه منه. مَن جَالَسَهُ أو فاوضه في حاجة صَابَرَهُ حتى يَكون هو المنصرفَ عنه، ومن سأله حاجةً لم يَردَّه إلا بها أو بميسور من القول، قد وَسعَ الناسَ بَسْطُه وخُلُقُه فصارلهم أبًا وصاروا عنده في الحَق سواءً، مجلسه مجلس علم وحلم وحياء، وأمانة وصبر لا تُرفع فيه الأصواتُ ولا تُؤبَن فيه الحرم ولا تُنْثى فَلَتاتهُ، متعادلين، بل كانوا يتفاضلون فيه بالتقوى، متواضعين، يُوَقِّرُون فيه الكبيرَ ويَرحمون فيه الصغيرَ، ويُؤثرون ذَا الحاجة ويحفظون الغَريبَ».

203. - Hasan b. ‘Alī, r.a., priča: „Zamolio sam mog dajdžu Hinda b. Ebî Hāleta, koji je znao lijepo pričati, da mi opiše Allahovog Poslanika, a.s., pa mi je rekao: Allahov Poslanik, a.s., je bio visok i krupan, lice mu je sjalo kao puni mjesec... i ispriča mi cijeli hadis. Prešutio sam ovaj hadis od brata Husejna, i kada sam jednog dana htio da mu ja ispričam, vidio sam da ga već odavno zna i da je našeg dajdžu pitao prije mene. Zatim je pitao našeg babu kako je Allahov Poslanik, a.s., ulazio u kuću i izlazio iz nje, i kako je izgledao, pa mu je rekao: Ulazak u kuću bi podijelio na tri dijela. Dio za Allaha, dio za porodicu i dio za sebe, a zatim je svoj dio dijelio između sebe i drugih ljudi.

Tada bi ga posjećivali najugledniji ashabi, od kojih ništa nije skrivao i koji su sve prenosili drugim. U vremenu koje je posvećivao ljudima davao je prednost uglednijim ashabima, i raspodijelio bi ga prema veličini njihove vjere. Neko je tražio jednu stvar, neko dvije, a neko više stvari. On bi se brinuo o njima, govorio bi im o onome što im koristi, a što koristi ummetu i šta treba da čine. Kazao bi im: - Neka prisutni obavijeste odsutne, i prenesite mi potrep štine ljudi koji im lično ne mogu prenijeti, jer će Allah na Sudnjem danu učvrstiti onoga ko vladaru prenese potrebu onoga ko mu je sam ne može prenijeti. Pred njim se samo o tome govorilo i nikome nije dopuštao da o nečemu drugom govori: Ulazili bi kod njega prema svome ugledu, a razilazili bi se nakon što ih poduči da upućuju druge ljude na dobro.

Zatim sam ga pitao: - Šta je činio kada bi izlazio iz kuće? - i on mi odgovori: Allahov Poslanik, a.s., je čuvao svoj jezik, nije govorio o onome što ga se ne tiče, okupljao je ashabe a nije ih podsticao na mržnju, iskazivao je počast prvacima plemenâ i imenovao ih njihovim vođama, pazio se ljudi, ali ni od koga nije skrivao svoj osmijeh i moral, uvijek se birnuo o ashabima, raspitivao se o ljudima, odobravao je i podržavao sve što je dobro, a osuđivao i sprječavao sve što je ružno, bio je umjeren i odmjeren, nije zanemarivao ljude bojeći se da ne zapadnu u nemar ili ne skrenu, za sve je imao rješenje, istinu nije zanemarivao niti je preko nje prelazio, do njega su sjedili najugledniji ljudi, najviše je poštovao ljude čiji je savjet bio najkorisniji, a najugledniji su bili kod njega oni koji su najviše pomagali druge ljude i o njima se brinuli.

Zatim sam ga pitao o njegovom medžlisu (javnom skupu), i rekao mi je: - Allahov Poslanik, a.s., je uvijek prije

sjedanja ili ustajanja spominjao Allahovo ime, kada bi druge posjećivao sjedao je tamo gdje ima mjesta i to drugim naređivao, svakom sagovorniku je posvećivao dio vremena, da bi svako pomislio da upravo njega najviše cijeni. Strpljivo je sjedio sa sagovornikom ili onim ko od njega nešto traži dok se sam ne okrene, udovoljio bi onome ko nešto traži ili bi mu odgovorio lijepim riječima. Njegova širokogrudnost i moral bili su dovoljni za sve ljude, tako da im je postao kao otac i svi su bili pred njim ravnopravni. Njegov medžlis (skup) je bio medžlis nauke, blagosti, stida, povjerenja i strpljivosti, nisu se dizali glasovi, nije niko nikoga prekoravao, niti vrijeđao, svi su bili jednaki, pravio je razliku samo po bogobojaznosti, ponizni jedni prema drugima poštovali su starije i bili milostivi prema mlađim, davali su prednost onome kome je nešto trebalo i brinuli se o nepoznatim strancima."

٢٠٤) عن جابر رضي اللّٰه عنه قال :

« جاءني رسول اللّٰه صلّى اللّٰه عليه وسلم ليس براكب بغل ولا بِرْذَوْن » .

204. - Džabir, r. a., kazuje: „Došao mi je Allahov Poslanik, a.s., ne jašući ni mazgu ni konja (pješice)."

٢٠٥) عن يوسف بن عبد اللّٰه بن سلام رضى الله عنه قال :

« سمّاني رسول اللّٰه صلّى اللّٰه عليه وسلم يوسف وأقعدني في حجره ومسح على رأسي » .

205. - Jūsuf b. Abdillāh b. Selām, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., mi je nadjenuo ime Jusuf, stavio me na krilo i pomilovao po glavi."

٢٠٦) « قيل لعائشة ماذا كان يعمل رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم في بيته، قالت : كان بشراً من البشر : يَفْلِي ثوبه ويَحلبُ شاته ويَخدم نفسه » .

206. - Aiša, r.a., je upitana: „Šta je Allahov Poslanik, a.s., radio u kući? - Bio je običan čovjek - odgovori - čistio je svoju odjeću, muzao ovcu i brinuo se sam o sebi.“

O MORALU ALLĀHOVOG POSLANIKA, A.S.

٢٠٧)عن عمرو بن العاص رضي الله عنه قال :

« كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يُقْبِل بِوَجْهِهِ وحَديثه عَلى أَشَرِّ القوم يَتألفهم بذلك فكان يُقبل بوجهه وحديثه عليّ حتى ظننتُ إنّي خيرُ القوم، فقلتُ : يارسولَ اللّه أنا خير أو عمرُ؟ فقال عمر . فقلتُ : يارسولَ اللّه، أنا خيرٌ أو عثمانُ؟ قال : عثمان، فلّما سألتُ رسولَ اللّه فَصدَقَني فَلَوَددْتُ أنّي لم أَكُنْ سَألتُه » .

207. - 'Amr b. el-'Ās, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je razgovarao licem okrenut i prema najlošijim ljudima. Okretao bi mi se licem i tako mi govorio da sam pomislio da sam ja najbolji ashāb. Upitah ga: - Allahov Poslaniče, ko je bolji, ja ili Omer? - Omer - odgovori mi.

- Allahov Poslaniče, ko je bolji, ja ili Osman? - Osman - reče.

Kada mi je to rekao i potvrdio, zaželio sam da ga nisam pitao.“

٢٠٨) «عن أنس بن مالك، رضي الله عنه، قال:

«لم يكن رسول الله صلّى الله عليه وسلم فاحشًا ولا مُتَفَحِّشًا، ولا صَخَّابًا في الأسواق ولا يُجزيء بالسيئة السيئةَ، ولكن يعفو ويَصْفَحُ».

208. - Enes b. Mālik, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., nije bio razvratnik, niti bestidnik, niti je vikao po trgovima. Na zlo nije uzvraćao zlom, nego je praštao i bio velikodušan.“

٢٠٩) عن عائشةَ، رضي الله عنها قالت:

«ما ضرب رسول الله صلّى الله عليه وسلم بيده شيئًا قط إلا ان يجاهد في سبيل الله، ولا ضرب خادمًا ولا امرأة».

209. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., nikoga nije udario rukom, ni slugu ni ženu, izuzev kad se borio na Allahovom putu.“

٢١٠) عن عائشة رضى الله عنها قالت:

«ما رأيتُ رسولَ الله صلّى الله عليه وسلم منتصرًا من مظلمة ظُلِمَها قط ما لم ينتهك من محارم الله شيء، فإذا انتُهك من محارم الله شيء كان من أشدهم في ذلك غَضبًا وما خُيِّر بين أمرين إلا اختار أيسرَهُما ما لم يكن مأثمًا».

210. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., nikada nije uzvraćao na učinjenu nepravdu, izuzev ako se prekrše Allahovi propisi, a ako se prekrše Allahovi propisi žestoko bi se razljutio. Kada god je mogao odabrati jedno od dva djela, odabrao bi lakše, ako nije bilo grijeh.“

(٢١١ عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال :

« خدمت رسول الله صلّى الله عليه وسلم عشر سنين فما قال لي أُفٍّ قط، وما قال لي لشيء صنعته، لِمَ صنعته، ولا لشيء تركته لم تركته، وكان رسول الله صلّى الله عليه وسلم من أحسن الناس خلقا ولا مسست خزًا ولا حريرًا ولا شيئًا كان ألين من كف رسول الله صلّى الله عليه وسلم، ولا شممت مسكا قط ولا عطرًا كان أطيب من عرق النبي صلّى الله عليه وسلم » .

211. - Enes b. Mālik, r.a., kazuje: „Služio sam Allahovog Poslanika, a.s., devet godina, a da mi nikada nije rekao za nešto što sam uradio: -Zašto si to uradio?; niti za nešto što nisam uradio: -Zašto nisi to uradio? Allahov Poslanik, a.s., je bio najljepšeg morala.

Nikada nisam dodirnuo ni svilu ni brokat mehku kao ruka Allahovog Poslanika, a.s., niti sam pomirisao miris ugodniji od znoja Allahovog Poslanika, a.s.

(٢١٢ عن أنس بن مالك رضي الله عنه :

« عن رسول الله صلّى الله عليه وسلم انه كان عنده رجل به أثر صفرة قال : وكان رسول الله صلّى الله عليه وسلم لا يكاد يواجه احدًا بشيء يكرهه، فلما قام قال للقوم : لو قلتم له يَدَعُ هذه الصفرة » .

212. - Enes b. Mālik, r.a., pripovijeda: „Kod Allahovog Poslanika, a.s., je sjedio jedan čovjek na kojem se vidio trag boje šafrana. Nikome se nije obraćao ružnim riječima, i, kada je čovjek izašao, rekao je prisutnim: - Kaž ite mu da opere trag šafrana.“

٢١٣) عن عائشة رضي اللّه عنها قالت :

«استأذن رجل على رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم وأنا عنده فقال : بئس ابن العشيرة (أو) اخو العشيرة ، ثم أذن له فلما دخل ألان له القول ، فلما خرج قلت يارسول اللّه قلت ما قلت ثم ألنت له القول فقال : يا عائشة إن من شر الناس من تركه الناس أو ودعه الناس إتّقاء فحشه » .

213. - Aiša, r.a., kazuje: „Jedanput, dok sam bila sa Allahovim Poslanikom, a.s., pokucao je na vrata jedan čovjek, i on reče: -Loš li je taj čovjek!, a kada je ušao sa njim je blago razgovarao. Nakon što čovjek izađe, rekoh mu: -Allahov Poslaniče, prvo si mi rekao one riječi, a zatim si prema njemu bio ljubazan? - Aiša - reče mi - najgori je onaj čovjek kojeg ljudi izbjegavaju bojeći se njegovog zla."

٢١٤) عن الحسن بن علي رضى الله عنهما قال :

«قال الحسين سألت أبي عن سِيرة النبي صلّى اللّه عليه وسلم في جلسائه فقال : كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم دائم البِشْر، سهل الخُلُق، لين الجانب، ليس بفظ ولا غليظ ولا صخَاب ولا فحاش ولا عياب ولا مُشاحٍ يتغافل عما لا يشتهي، ولا يؤيس منه راجيه، ولا يخيب فيه، قد ترك نفسه من ثلاث : المراء والإكثار وما لا يعنيه، وترك الناس من ثلاث : كان لا يذم احداً ولا يعيبه ولا يطلب عورته، ولا يتكلم إلا فِيما رجا ثَوابه، وإذا تكلم اطرق جلساؤه كأنما على رؤوسهم الطير، فإذا سكت تكلموا، لا يتنازعون عنده الحديث، ومن تكلم عنده أنصتوا له حتى يفرغ، حديثهم عنده حديث أولهم، يضحك مما يضحكون منه ويتعجب مما يتعجبون منه

ويصبر للغريب على الجفوة في منطقه ومسألته، حتى إن كان أصحابه لَيَسْتَجْلِبُونَهُمْ ويقول: إذا رأيتم طالب حاجة يطلبها فأرفُدوه ولا يقبل الثَنَاءَ إلا من مُكافئ، ولا يقطع على احد حديثه حتى يَجوز فيقطعُه بِنَهْيٍ أَوْ قِيام».

214. - Husejn b. ‘Alī, r.a., je jednom pitao oca Aliju, r.a., o ponašanju Allahovog Poslanika, a.s., u društvu sagovornika, pa mu Alija reče: „Allahov Poslanik, a.s., je bio uvijek nasmijan, blage naravi i ljubazan. Nije bio grub ni okrutan. Nije prekomjerno dizao glas, nije bio razvratnik, nikoga nije sramotio, niti je bio škrtica. Pretvarao bi se da ne vidi ono što ne želi vidjeti. Ne očajava i ne gubi nadu onaj ko od njega nešto traži. Uvijek se klonio triju stvari: prepirke, oholosti i onoga što ga se ne tiče. Tri stvari ga nisu interesirale o drugima: nikoga nije kudio, nikoga nije sramotio i ničije mahane nije otkrivao. Govorio je samo o onome za što se nadao sevābu. Kada bi govorio, njegovi sagovornici bi ga nepomično slušali oborenih glava (kao da su im na glave ptice sletjele), govorili bi tek onda kada zašuti, jedni drugim nisu upadali u riječ. Kada bi jedan govorio ostali su slušali dok ne završi govor. Govorio bi onaj ko bi prvi uzeo riječ. Smijao bi se onome čemu se drugi smiju i divio bi se onome čemu se drugi dive. Kada bi došao neki stranac, strpljivo je podnosio njegovu grubost u govoru i kada pita. Čak su njegovi drugovi (ashābi) priželjkivali da im dođe neki stranac. Govorio bi im: - Kada vidite da je nekom nešto potrebno, pomozite mu. Zahvalu je primao samo od onoga ko mu je dorastao. Ničiji govor nije prekidao, sve dok sagovornik ne prekorači granicu, tek tada bi mu zabranio da govori, ili bi ustao.“

٢١٥) عن ابن عباس رضي اللّه عنه قال :

« كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم أجود الناس بالخير، وكان أجود ما يكون في شهر رمضان حتى ينسلخ فيأتيه جبريل فيعرِض عليه القرآن فإذا لقيه جبريل كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم اجود بالخير من الريح المرسلة » .

215. - Ibn ‘Abbās, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je bio najdarežljiviji čovjek, a najdarežljiviji je bio u mjesecu ramazanu. Tada mu je dolazio Džibrīl i preslušavao ga Kur’an. Kada bi susreo Džibrīla, Allahov Poslanik, a.s., je bio darežljiviji od jutarnjeg povjetarca.“

٢١٦) عن أنس ابن مالك رضي اللّه تعالى عنه قال :

« كان النبي صلّى اللّه عليه وسلم لا يدخر شيئًا لغد » .

216. - Enes b. Mālik, r.a., priča: „Allahov Poslanik, a.s., nije ništa štedio za sutra.“

٢١٧) عن عمر بن الخطاب رضي اللّه عنه :

« أن رجلاً جاء إلى النبي صلّى اللّه عليه وسلم فسأله أَنْ يُعْطِيَه، فقال النبي صلّى اللّه عليه وسلم : ما عِندي شيء، ولكن ابْتَعْ عَليّ فإذا جاءني شيء قَضَيْتُه، فقال عمرُ : يا رسول اللّه قد أعطيته فما كلفك اللّه ما لا تَقْدِر عليه، فكره صلّى اللّه عليه وسلم قولَ عمر فقال رجل من الأنصار يا رسول اللّه « أنفق ولا تخف من ذي العرش إقلالا » فتبسم رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم وعُرِف في وجهه البِشْر لقول الأنصاري، ثم قال : بهذا أُمرت » .

217. - Omer b. Hattāb, r.a., pripovijeda: „Jedan čovjek je zatražio da mu Allahov Poslanik, a.s., nešto udijeli, na što mu on odgovori: -Nemam ništa da ti dadnem, nego to uzmi u moje ime, pa ću ga ja otplatiti kada mi nešto bude doneseno. - Allahov Poslaniče, reče Omer, dao si mu dosta, Allah te ne duži onim što ne možeš učiniti.

Na njegovom licu se vidje srdžba zbog Omerovih riječi. Tada Ensārija reče: - Udjeljuj, Allahov Poslaniče, i ne boj se da će ti Gospodar ‘Arša umanjiti!

Allahov Poslanik, a.s., se nasmiješi, lice mu se ozari radošću i reče: - Tako mi je i naređeno!“

٢١٨) عن عائشة رضي اللّه عنها :

« إن النبي صلّى اللّه عليه وسلم كان يقبل الهدية ويُثيب عليها » .

218. - Aiša, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je primao poklone i za njih nagrađivao.“

O STIDU ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٢١٩) عن ابي سعيد الخدري رضى الله عنه قال :

« كان صلّى اللّه عليه وسلم أشدّ حياء من العَذراء في خِدْرِها وكان إذا كره شيئًا عُرِفَ في وَجهه » .

219. - Ebū Se‘īd Hudrī , r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je bio stidljiviji od djevice, kada nešto ne bi odobravao, vidjelo bi mu se na licu.“

ALLAHOV POSLANIK, A.S., SE LIJEČIO PUŠTANJEM KRVI

٢٢٠) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

« احْتَجم رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم، حَجَمَه (أبو طَيْبَة) فأمر له بصاعين من طَعام وكَلّم أهلَه فَوضعوا عنه من خَرَاجه وقال : إن أفضلَ ما تَدَاوَيْتُم به الحِجامة » .

220. - Enes, r.a., kazuje da je Ebū Tajbe pustio krv Allahovom Poslaniku, a.s., za što mu je dao dva sā'a hrane i zatražio je od porodice da mu smanji porez. Tada je rekao: „Puštanje krvi vam je najbolji lijek."

٢٢١) عن ابن عباس رضى الله عنه قال :

« إن النبي صلّى اللّه عليه وسلم احتجم على الأَخْدَعَيْن وبين الكتفين وأعطى الحجامَ أجرَه ولو كان حَرَامًا لم يعطه » .

221. - Ibn 'Abbās, r.a., kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je pustio krv iz vratnih vena i između pleća, i platio je čovjeku koji mu je pustio krv. Da je bilo haram ne bi mu platio."

O IMENIMA ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٢٢٢) عن جبير بن مطعم رضى الله عنه قال :

« قال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم : إن لي أَسْماءً، أنا محمد وأنا أحمدُ وأنا الماحِي الذي يَمْحو اللّه بِي الكفرَوأنا الحَاشر الذي يُحشر الناسُ على قَدَمَيّ وأنا العَاقب « والعاقبُ الذي ليس بَعده نبي » .

222. - Džubejr b. Mut'im, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Ja sam Muhammed, ja sam Ahmed, ja sam Māhī kojim Allah briše nevjerovanje, ja sam Hāšir pred kojim će Allah proživjeti ljude, i ja sam 'Ākib poslije kojeg nema poslanika."

O STAROSTI ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٢٢٣) عن ابن عباس رضى الله عنه قال :

« مكث النبي صلّى اللّه عليه وسلم بمكة ثلاثَ عشرة سنةً يُوحَى إليه، وبالمدينة عشراً وتوفي وهو ابنُ ثلاث وستين » .

223. - Ibn 'Abbas, r.a., pripovijeda: „Allahovom Poslaniku, a.s., je dolazila Objava trinaest godina u Mekki, deset u Medini, a umro je u šezdeset trećoj godini života."

٢٢٤) عن معاوية رضى الله عنه قال :

« مات رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم وهو ابن ثلاث وستين وأبو بكر و عمر، وأنا ابن ثلاث وستين » .

224. - Mu'āvija, r.a., je rekao jednom prilikom na hutbi: „Allahov Poslanik, a.s., Ebū Bekr i Omer su umrli u šezdeset trećoj godini života, a i meni je sada šezdeset tri godine.“

O SMRTI ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٢٢٥) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال :

« آخر نظرة نظرتها إلى رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم كَشْفُ السَّتارة يومَ الاثنين، فنظرتُ إلى وَجْهه كأنه ورقة مُصحف والناس خلف ابي بكر، فكاد الناس أن يضطربوا فأشار إلى الناس : أن اثْبُتُوا، وأبو بكر يَؤُمُّهم وأُلقي السَّجفُ وتُوفي رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم مِن آخر ذلك اليوم » .

225. - Enes b. Mālik, r.a., kazuje: „Posljednji put sam vidio Allahovog Poslanika, a.s., kada je u ponedjeljak otkrio zastor. Lice mu je blještalo kao stranica Mushafa. Ebū Bekr je ljude predvodio u namazu i ljudi su počeli da se uznemiruju. On im rukom pokaza da se smire. Poslije su spušteni zastori i Allahov Poslanik, a.s., je umro krajem toga dana.“

٢٢٦) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« كنتُ مسندَةَ النبي صلّى اللّه عليه وسلم إلى صَدري أو قالت : إلى حجْري، فدعا بطَسْتٍ ليبول فيه، ثم بال فمات » .

226. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je bio naslonjen na moja prsa, i zatražio je leđen da se pomokri. Ubrzo nakon toga je umro."

٢٢٧) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« رأيت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم وهو بالموت وعنده قَدَح فيه ماء وهو يُدخل يده في القدح ثم يَمسح وجهه بالماء ثم يقول : اللهم أعِنّي على مُنْكَرات أو قال سكرات الموت » .

227. - Aiša, r.a., pripovijeda: „Bila sam pokraj Allahovog Poslanika, a.s., kada je umirao. Uzimao je vodu iz čaše i vodom potirao lice govoreći: - Gospodaru moj, pomozi mi u smrtnim mukama."

٢٢٨) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« لا أغبطُ أحداً بهَونِ موتٍ بعد الذي رأيت من شدة موت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم » .

228. - Aiša, r.a., kazuje: „Nikome ne mogu pozavidjeti na lahkoj smrti, nakon što sam vidjela smrtne muke Allahovog Poslanika, a.s."

٢٢٩) عن عائشة رضى الله عنها قالت :

« لمّا قُبض رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم اختلفوا في دفنه ، فقال أبو بكر : سمعت من رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم شيئًا ما نَسيتُه ، قال : ما قَبَضَ اللّه نَبيًا إلا في المَوْضِعَ الذي يُحب أَن يُدفن فيه . ادفنوه في موضع فِراشه » .

229. - Aiša, r.a., kazuje: „Kada je umro Allahov Poslanik, a.s., njegovi ashabi su bili u nedoumici gdje da ga ukopaju. Tada je Ebū Bekr rekao: - Čuo sam od Allahovog Poslanika, a.s., riječi koje nikada nisam zaboravio, rekao je: - Svakom poslaniku Allah uzme dušu na mjestu gdje voli da se ukopa.

Ukopat ćemo ga gdje mu je postelja."

٢٣٠) عن ابن عباس وعائشة رضى الله عنهما :

« أن أبا بكر قبَّل النبي صلّى اللّه عليه وسلم بعدما مات » .

230. - Ibn 'Abbās, r.a., i Aiša, r.a., pripovijedaju: „Ebu Bekr je poljubio Allahovog Poslanika, a.s., nakon što je umro."

٢٣١) عن عائشة رضى الله عنها :

« أن أبا بكر دخل على النبي صلّى اللّه عليه وسلم بعد وفاته فوضع فمه بين عينيه ووضع يديه على ساعديه وقال : وانبياه واصفياه واخليلاه » .

231. - Aiša, r.a., kazuje: „Nakon što je umro Allahov Poslanik, a.s., došao je Ebū Bekr,poljubio ga u čelo,uzeo za ruke i rekao: - Ah, Poslaniče! Ah, životni druže! Ah, prijatelju!"

٢٣٢) عن أنس رضى الله عنه قال:

«لَمَّا كان اليوم الذي دخل فيه رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم المدينة، أضاء منها كل شيء، فلما كان اليوم الذي مات فيه اظلم منها كل شيء، وما نفضنا ايدينا من التراب وإنا لفي دفنه حتى انكرنا قلوبنا».

232. - Enes, r.a., pripovijeda: „Na dan kada je Allahov Poslanik, a.s., ušao u Medinu, sve je u Medini bilo osvijetljeno, a na dan kada je umro sve je u Medini bilo mračno. Nismo ni otresli prašinu sa ruku kada smo ga ukopali, već smo počeli sumnjati u sebe same."

٢٣٣) عن محمد الباقر رضى الله عنه قال:

«قُبِضَ رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يوم الاثنين فمكث ذلك اليوم وليلة الثلاثاء ودفن من الليل. قال (سفيان) وقال غيره يُسمع صوت المساحي من آخر الليل».

233. - Muhammed Bākir kazuje: „Allahov Poslanik, a.s., je umro u ponedjeljak, utorak je proveo u kući, a navečer je ukopan i mi smo noću čuli zvukove motika."

٢٣٤) عن سالم بن عُبَيد رضى الله عنه قال:

«أُغمي على رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم في مرضه فأفاق، فقال: حضرت الصلاة؟ فقالوا نعم فقال: مُروا بلالاً فليؤذن ومُروا أبا بكر ان يصلي للناس أو قال بالناس، قال ثم أُغمي عليه فأفاق فقال: حضرت الصلاة؟ فقالوا نعم، فقال مُروا بلالاً فليؤذن ومروا أبا بكر فليصل بالناس، فقالت

عائشة : ان أبي رجل أسيف إذا قام ذلك المقام بكى فلا يستطيع، فلو أمرت غيره. قال ثم أُغمي عليه فأفاق، فقال : مروا بلالاً فليؤذن ومروا أبا بكر فليصل بالناس فانَّكُنَّ صَوَاحِب أو صواحبات يوسف قال فأُمر بلال فأذّن وأمر أبو بكر فصلي بالناس، ثم ان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم وجد خِفَّة فقال انظروا ليَ من أتكِيء عليه فجاءت بَريرة ورجل آخر فاتكأ عليهما، فلما رآه أبو بكر ذهب لِينكُصَ فأوْمأ إليه ان يثبت مكانه حتى قضى ابو بكر صلاته ثم إن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قبض فقال عمر : واللّه لا أسمع احداً يذكر ان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قبض إلا ضربته بسيفي هذا! . قال وكان الناس أميَّين لم يكن فيهم نبي قبله فأمسك الناس، فقالوا يا سالم انطلق إلى صاحب رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم فادْعُه، فأتيت أبا بكر وهو في المسجد فأتيته أبكي دهَشاً فلما رآني قال : أقُبِضَ رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قلت إن عمر يقول لا أسمع أحداً يذكر ان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قبض إلا ضربته بسيفي هذا فقال لي انطلق فانطلقت معه فجاء والناس قد دخلوا على رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم فقال يا أيها الناس أفرجوا لي فأفرجوا له فجاء حتى أكب عليه ومسّه فقال (إنك ميّت وإنهم ميِّتون) ، ثم قالوا : ياصاحب رسول اللّه أقبِضَ رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قال نعم فعلموا ان قد صدق قالوا ياصاحب رسول اللّه : أيُصلّى على رسول اللّه؟ قال نعم، قالوا وكيف قال يدخل قوم فيكبرون ويصلون ويدعون ثم يخرجون، ثم يدخل قوم فيكبرون ويصلون ويدعون، ثم يخرجون حتى يدخل الناس، قالوا ياصاحب رسول اللّه أيدفن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم؟ قال نعم، قالوا أين؟ قال في المكان الذي قبض اللّه فيه رُوحه فإن اللّه لم يقبض روحه إلا في مكان طيب فعلموا ان

قد صدق ، ثم أمرهم ان يُغَسِّلَهُ بنو أبيه واجتمع المهاجرون يتشاورون فقالوا انطلق بنا إلى اخواننا من الانصار نُدخلهم معنا في هذا الأمر . فقالت الأنصار منا أمير ومنكم أمير فقال عمر بن الخطاب من له مثل هذه الثلاثة ثاني اثنين إذ هما في الغار إذ يقول لصاحبه لا تحزن إن اللّه معنا . من هما؟ قال : ثم بسط يده فبايعوه وبايعه الناس بيعة حسنة جميلة » .

234. - Sālim b. 'Ubejd, r.a., pripovijeda. „Allahov Poslanik, a.s., je utonuo u nesvijest, i nakon što se osvijestio reče: - Je li nastupio namaski vakat? - Jeste - odgovoriše mu.

- Naredite Bilalu da ezani, a Ebū Bekru da klanja kao imam. Potom je utonuo u nesvijest, i kada se osvijestio zapita: - Je li nastupio namaski vakat? - Jeste - rekoše mu. - Naredite Bilalu da ezani, a Ebū Bekru da klanja kao imam. Aiša mu reče: - Moj babo je sažaljiv čovjek, kada stane na tvoje mjesto, počne plakati i ne može nastaviti namaz. Naredi nekome drugom da klanja.

Potom je opet utonuo u nesvijest, i kada se osvijestio reče: - Naredite Bilalu da ezani, a Ebū Bekru da klanja kao imam, jer vi ste kao žene koje su ogovarale Jusufa.

I Bilalu je naređeno da ezani, a Ebū Bekru da bude imam. Kada je Allahov Poslanik, a.s., osjetio da mu je lakše, rekao je: - Nađite mi nekoga da se oslonim, - i dođoše 'Abbās i Alija. On se osloni na njih i krenu, a kada ga Ebū Bekr ugleda, htjede se povući nazad, ali mu on rukom pokaza da ostane na svom mjestu dok ne završi namaz.

Nakon što je Allahov Poslanik, a.s., umro, Omer povika: - Ovom sabljom ću skinuti glavu onome ko kaže da je Allahov Poslanik, a.s., mrtav!

Ljudi su većinom bili nepismeni, nikada prije među njima se nije pojavio poslanik i šutjeli su. Neki mi rekoše: - Salime, idi pozovi druga Allahovog Poslanika, a.s.!

Plačući sam našao Ebū Bekra u džamiji, i on me zapita: - Je li umro Allahov Poslanik? Omer reče: - Ko kaže da je Allahov Poslanik mrtav, skinuću mu glavu sabljom! - Hajdemo - reče mi. Kada smo stigli, ljudi su već bili ispunili sobu Allahovog Poslanika, a.s. - Ljudi, oslobodite mi put - reče im Ebū Bekr, i oni ga pustiše. Ebū Bekr priđe, poljubi Allahovog Poslanika, a.s., i prouči:

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ - *Ti ćeš, doista, umrijeti, a i oni će, također, umrijeti.* (Ez-Zumer, 30).

Ljudi ga zapitaše: - Prijatelju Allahovog Poslanika, je li Allahov Poslanik umro? - Jeste - odgovori im. Ljudi su shvatili da Ebū Bekr govori istinu, zato upitaše: - Prijatelju Allahovog Poslanika, klanja li se dženaza Allahovom Poslaniku?

- Klanja.

- Kako?

- Prvo uđe jedna grupa ljudi, pa zanijete, klanjaju, prouče dovu i izađu. Zatim uđe druga grupa, zanijete, klanjaju, prouče dovu i izađu. Zatim uđu ostali ljudi.

- Prijatelju Allahovog Poslanika, da li se Allahov Poslanik zakopava?

- Da, zakopava.

- A gdje?

- Na mjestu na kojem mu je Allah uzeo dušu, jer Allah uzima dušu Poslaniku samo na mjestu koje Mu je drago.

Ljudi shvatiše da Ebū Bekr govori istinu. Tada on naredi da ga okupaju najbliži rođaci.

Muhadžiri su se sastali radi dogovora o izboru halife, i rekoše: - Hajdemo kod naše braće ensārijâ, da i oni učestvuju u vlasti. Tada ensārije predložiše: - Jedan vladar će biti naš, a jedan vaš, na što im Omer odgovori: - Ko je među nama odlikovan sa ove tri stvari: -*Kada je sa njim bio samo drug njegov, kad su njih dvojica bili u pećini i kada je on rekao drugu svome: - Ne žalosti se, Allah je s nama!* (Et-Tevbe, 40.) Ko su ta dvojica ljudi? Zatim je pružio ruku i dao mu zakletvu na vjernost, pa su prišli i ostali ljudi i zakleli mu se na vjernost na lijep način."

٢٣٥) عن أنس بن مالك رضى الله عنه قال:

«لَما وجَد رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم من كرب الموت ما وجد قالت فاطمة رضي اللّه تعالى عنها واكَرْباه، فقال النبي صلّى اللّه عليه وسلم لا كرب على أبيك بعد اليوم. إنه قد حضر من أبيك ما ليس بتارك منه أحداً، الموافاة يوم القيامة».

235. - Enes b. Mālik, r.a., pripovijeda: „Kada je Allahov Poslanik, a.s., osjetio smrtne muke, Fatima, r.a., povika: - Ah, njegovih muka!

Allahov Poslanik, a.s., joj reče: - Od danas tvoj babo neće više osjećati muke. Tvom babi je došlo ono što će doći svakome, susret je na Sudnjem danu."

٢٣٦) « سمعت جدي أبا أمي سماك بن الوليد يُحدّث انه سمع ابن عباس رضي اللّه تعالى عنهما يحدث انه سمع رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يقول : من كان له فَرطان من امتي ادخله اللّه بهما الجنة ، فقالت عائشة رضي اللّه عنها فمن كان له فرط من أمتك قال ومن كان له فرط ياموفقة . قالت فمن لم يكن له فرط من امتك قال : فأنا فرط لأمتي لن يصابوا بمثلي » .

236. - Ibn 'Abbās, r.a., prenosi da je čuo Allahovog Poslanika, a.s., kada kaže: „Onoga kome od mog ummeta umru dva mala djeteta, Allah će zbog njih uvesti u džennet.

Aiša, r.a., upita: - A kome od tvog ummeta umre jedno dijete?

- I kome umre jedno dijete.

- A onome iz tvoga ummeta kome dijete ne umre?

- Ja sam mome ummetu najveća žalost, ničim neće biti unesrećeni koliko mojom smrću."

O ZAOSTAVŠTINI ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S.

٢٣٧) عن عمرو بن الحارث رضى الله عنه قال :

« ما ترك رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم إلا سلاحه وبغلته وأرضاً جعلها صدقة » .

237. - 'Amr b. Hāris, r.a., pripovijeda: „Allahov Poslanik, a.s., je ostavio iza sebe samo oružje, mazgu i zemlju koju je uvakufio."

٢٣٨) عن أبي هريرة رضي اللّه عنه قال :

« جاءت فاطمة إلى أبي بكر فقالت من يرثك ؟ فقال اهلي وولدي فقالت : ما لي لا أرث أبي ؟ فقال أبو بكر : سمعت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يقول : لا نُورَث ولكني اعول من كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم يعوله وانفق على من كان رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم ينفق عليه » .

238. - Ebū Hurejre, r.a., kazuje: „Fatima je upitala Ebū Bekra: - Ko će te naslijediti? - Moja žena i djeca - reče.

- A zašto ja ne mogu naslijediti svoga babu?

- Čuo sam Allahovog Poslanika, a.s., kada je rekao: - Nas poslanike niko ne nasljeđuje.

Zato ću ja izdržavati onoga koga je izdržavao Allahov Poslanik, a.s., i trošit ću na onoga na koga je Allahov Poslanik, a.s., trošio."

٢٣٩) عن عائشة رضي اللّه تعالى عنها :

« أن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم قال : لا نورث ما تركنا فهو صدقة » .

239. - Aiša, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Nas poslanike niko ne nasljeđuje. Sve što ostane iza nas je sadaka."

O VIĐENJU ALLAHOVOG POSLANIKA, A.S., U SNU

٢٤٠) عن ابي هريرة رضي اللّه عنه قال :

«قال رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم من رآني في المنام فقد رآني فإن الشيطان لا يتصور أو قال لا يتشبه بي » .

240. - Ebū Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Ko me vidi u snu, uistinu me je vidio, jer se šejtan ne može prikazati u mom liku."

٢٤١) عن يزيد الفارسي وكان يكتب المصاحف قال :

«رأيت النبي صلّى اللّه عليه وسلم في المنام زمن ابن عباس فقلت لابن عباس : إني رأيت رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم في النوم فقال ابن عباس إن رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلم كان يقول (إن الشيطان لا يستطيع ان يتشبه بي فمن رآني في النوم فقد رآني . هل تستطيع ان تنعت هذا الرجل الذي رأيته في النوم؟ قال نعم، أنعت لك رجلاً بين الرجلين، جسمه ولحمة أسمر إلى البياض، أكحل العينين، حسن الضحك، جميل دوائر الوجه، ملأت لحيته ما بين هذه إلى هذه قد ملأت نحره، قال عوف ولا أدري ما كان مع هذا النعت، فقال ابن عباس لو رأيته في اليَقَظَة ما استطعت ان تنعته فوق هذا » .

241. - Jezīd Fārisī, koji je ljudima prepisivao mushafe, kazuje: „Za vrijeme Ibn 'Abbāsa usnio sam Allahovog Poslanika, a.s., i rekoh Ibn 'Abbāsu: - Usnio sam Allahovog Poslanika, a.s.!

Allahov Poslanik, a.s., kaže - reče mi on - šejtan se ne može prikazati u mom liku. Ko me vidi u snu, uistinu me je vidio.

Možeš li mi opisati čovjeka kojeg si usnio?

- Da, opisaću ti ga. Išao je između dva čovjeka, nije ni crne ni bijele puti, crnih očiju, lijepog osmijeha, blago okruglog lica, gusta brada mu je prekrila vrat.

- Da si ga na javi vidio, ne bi ga mogao ljepše opisati - reče mi Ibn 'Abbās."

٢٤٢) عن أنس رضي الله عنه :

« أن النبي صلّى اللّه عليه وسلم قال : من رآني في المنام فقد رآني فإن الشيطان لا يتخيلُ بي . وقال : ورؤيا المؤمن جزء من ستة وأربعين جزءاً من النبوة » .

242. - Enes, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: „Ko me vidi u snu, uistinu me je vidio, jer se šejtan ne može prikazati u mome liku. San mu'mina je četrdeset šesti dio poslanstva."

1 - Žene su o Jusufu, a.s., govorile jedno, a u srcu tajile drugo. Mada su ogovarale ženu egipatskog moćnika, koja ga je pokušala navesti na grijeh, iako bi i one same isto tako postupile: *I žene u gradu počeše govorkati: - Upravnikova žena navraća slugu svog na grijeh, u njega se ludo zagledala! Mi vidimo da ona jako griješi! I kad ona ču za njihova ogovaranja, posla po njih, pripremi im divane, dade svakoj po nož i reče: - Izađi pred njih! A kad ga one ugledaše, zadiviše se ljepoti njegovoj i po rukama se porezaše: - Bože, Bože! - povikaše - ovo nije čovjek, ovo je melek plemeniti!* (Jūsuf, 30.-31.)

2 - Tri odlike Ebū Bekra, r.a., nad drugim ashābima, a koje Kur'an u spomenutom ajetu navodi, jesu: a) da su Allahov Poslanik, a.s., i on dva saputnika o kojim govore riječi ajeta: *Kada je s njim bio samo drug njegov*, b) da ga Kur'an uvrštava u njegovo društvo (suhbe): *i kada je rekao drugu svome*, c) potvrda Allahovog prisustva uz njih dvojicu: *Ne žalosti se, Allah je s nama!*

Druga predaja nam bilježi sljedeće riječi Omera, r.a., kojim opravdava i potvrđuje kandidaturu Ebū Bekra za imama u džamiji: pa zar neko može sebi dopustiti da stane ispred Ebū Bekra?

Alija i Zubejr, r.a., su bili odsutni prilikom izricanja prisege na vjernost vladi Ebū Bekra, ili su svoj pristanak prokomentarisali riječima: - Allahov Poslanik, a.s., mu je, dok je još bio živ, naredio da ljudima bude imam u namazu, i prihvatio ga da nam bude vođa u vjeri, pa zar ga mi nećemo prihvatiti da nam bude vođa u stvarima ovoga svijeta?

DODATAK

I

Priča o Ummi Ma'bed: Ova priča kazuje o nekim događajima i izrekama koji su zabilježeni od Allahovog Poslanika, a.s., u toku Hidžre iz Mekke u Medinu, kada su se on i Ebū Bekr, r.a., odmarali u šatoru Ummi Ma'bed, čije puno ime je 'Ātike bint Hālid, i koja tada prihvata islam.

Nakon provedenih tri dana i tri noći u pećini Sevr, Allahovom Poslaniku, a.s., i Ebū Bekru, r.a., pridružili su se vodič Urejkit b. Abdillāh i Ebū Bekrov, r.a., pastir 'Āmir b. Fuhejre, koji im je donosio mlijeko u pećinu i doveo tri deve za put. Iz pećine su krenuli poslije jacije i krenuli kroz dolinu Kadīd (ili Kudejd), u pravcu mora. Tu ih je sustigao Surāka b. Mālik na svome konju, slijedeći njihov trag. Na potjeru ga je navela golema nagrada od stotinu deva, obećana onome ko donese glavu Allahovog Poslanika, a.s., i Ebū Bekra, r.a. Čim im se približio, noge Surākinog konja su propale u tvrdu zemlju. Allahov Poslanik, a.s., mu je oprostio i dao pismenu garanciju sigurnosti, uz uvjet da se vrati i da im zamete trag.

Selo u kojem je živjela Ummu Ma'bed, ležalo je nedaleko od Medine, u jednoj dolini. Ummu Ma'bed je bila prijatna i snažna žena, koja je u svom dvorištu hranila i napajala nepoznate putnike. Oni zatražiše da im proda mesa i hurmi, ili nešto mlijeka, na što ona odgovori: - Allāha mi, kada bih išta imala u kući, ne bih tražila da platite.

Allahov Poslanik, a.s., je upita: - Imate li mlijeka Ummu Ma'bed? - Nemamo - odgovori.

Tada on ugleda iza nje ovcu koja je ostala iza drugih ovaca i zapita: - Ima li ovca mlijeka? - Nema - reče. - Hoćeš li mi dozvoliti da je pomuzem? - Allaha mi, ovan joj se nikada nije ni približio, pa čini što hoćeš. Allahov Poslanik, a.s., potra ovcu po leđima i vimenu, zatim prouči bismillu i reče: -Gospodaru moj, blagoslovi nam ovu ovcu! Vime ovce se napuni mlijekom, ovca poče preživati i raširi noge da se pomuze, Allahov Poslanik, a.s., pomuze ovcu u poveću posudu, dade Ummi Ma'bed da se napije, zatim svojim saputnicima, potom se on napi mlijeka, i ponovo pomuze ovcu, ostavi mlijeko ukućanima i nastavi putovanje.

Kasnije je Ummu Ma'bed pričala: - Ovcu smo muzli ujutro i naveče, a pasla je nešto malo rastinja koje pasu ovce. Kada je predvečer njen muž Ebū Ma'bed dotjerao gladne i mršave koze, i ugledao mlijeko koje je namuzao Allahov Poslanik, a.s., začudi se i upita: - Ummu Ma'bed, odakle ovo mlijeko, kada se ne muze nijedna ovca?

- Posjetio nas je neki blagoslovljeni čovjek - odgovori ona.

- Opiši mi ga. - Čovjek svijetlog lica, kao da iz njega izbija nūr, dugih trepavica, crnih očiju, blago promuklog glasa, nije previsok niti preniskog rasta, ravnog stomaka, vrat kao da mu je od srebra, kada progovori iz njega govori dostojanstvo, a kada šuti zrači smirenošću, govor mu je kao nanizani dragulji, odlikovao se nad svojim saputnicima skladnim izgledom i lijepim licem, isti su uz njega, utrkivali se kada im nešto naredi i bez pogovora se klonili svega što im zabrani.

Kada je Ebū Ma'bed čuo opis, reče: - Takav je, Allaha mi, Kurejšija, da sam ga vidio slijedio bih ga, i sve ću žrtvovati da to učinim!

II

Islamski kalendar započinje sa Hidžrom Allahovog Poslanika, a.s., iz Mekke u Medinu. Prvi ga uvodi Omer b. Hattāb, r.a., sedamnaeste godine nakon Hidžre.

PRVE godine je sagrađena džamija i kuća Allahovog Poslanika, a.s., izvršeno bratimljenje muhādžirâ i ensārijâ, i propisan ezan kao poziv na namaz.

DRUGE godine je kibla usmjerena prema Kābi, nakon što se okretalo Kudusu šesnaest mjeseci; propisani su post i sadakatu-l-fitr; odigrala se velika Bitka na Bedru u ramazanu; u ševvālu se Allahov Poslanik, a.s., oženio Ai šom, a Alija Fatimom, r.a.

TREĆE godine, 7. ševvala bila je Bitka na Uhudu; Allahov Poslanik, a.s., je oženio Hafsu r.a., a Osman Ummu Kulsūm, r.a., kćerku Allahovog Poslanika, a.s., i rođen mu je unuk Hasan, sin Alije, r.a.

ČETVRTE godine je Allahov Poslanik, a.s., oženio Ummu Seleme, r.a.; skraćen je namaz na putovanju; propisan tejemmum; dogodila se Bitka na Hendeku (ahzāb), a opsada Medine je trajala 15 dana. Mučki je ubijana grupa hafiza Kur'ana kod mjesta Bi'r Me'ūne.

PETE godine su bile bitke Devmetu-l-džendel i Benū Kurejza i propisano je pokrivanje žene (hidžāb).

ŠESTE godine je potpisan ugovor na Hudejbiji; prisega Bej'atu-r-ridvān; Bitka Benū-l-mustalik; dogodilo se pomračenje Sunca; propisana otkupninâ za zihār (vrsta privremenog razvoda braka kada čovjek kaže ženi da mu je zabranjena kao i majka).

SEDME godine je bio pohod na Hajber; obavljena umra; hidžru su učinili - nakon primanja islama - Hālid b. Velīd, 'Amr b. 'Ās i Osman b. Talha, čuvar Kābe. Allahov Poslanik, a.s., je oženio Ummu Habību, Mejmūnu, Safīiju, na poklon je dobio robinju Mariju i jednu mazgu (Duldul). Iz Abesinije se vratio Dža'fer sa ashabima koji su tamo učinili hidžru i Ebū Hurejre je primio islam.

OSME godine su bile bitke Mu'te, Zātu Selāsil i u ramazanu je oslobođena Mekka; rođen je sin Allahovog Poslanika, a.s., Ibrahim; umrla mu kćerka Zejneba, r.a.; dogodila se Bitka na Hunejnu i osvojenje Tāfa. Došlo je do velikog poskupljenja namirnica.

DEVETE godine je bio pohod na Tebūk. Ebū Bekr, r.a., je bio vodič hadžija nakon što je hadždž propisan. Umrli su kćerka Allahovog Poslanika, a.s., Ummu Kulsūm i Nedžāši r.a., kralj Abesinije. Počinju stizati delegacije plemena i izaslanici vladara.

DESETE godine je Allahov Poslanik, a.s., obavio jedini i oprosni hadždž, umro mu je sin Ibrahim i objavljena je sura IZĀ DŽĀE NASRULLĀHI VE-L-FETH.

III

Allahov Poslanik, a.s., je rođen i osunnećen u ponedjeljak, 12. rebī'u-l-evvela, godine u kojoj je Ebrehe napao Mekku sa slonom. Otac mu je Abdullah, a majka Āmīna bint Vehb.

Osim imena Muhammed, imao je ime Ahmed, Hāšir, 'Ākib, Nebijju-l-melāhim, Nebijju-t-tevbe, Fātih, Tāhā, Jāsīn, i Abdullāh. Priimenak (kunje) mu je bio Ebu-l-Kāsim, a Džibrīl ga je nazvao Ebū Ibrāhīm.

Umro je ujutro, u ponedjeljak, 12. rebī'u-l-evvela jedanaeste godine po Hidžri, a ukopan je u kabur noću, u utorak. Obučen je u tri bijela, nešivena ćefina, zatim spušten pored kabura iskopanog u sobi u kojoj je umro. Ljudi su u grupama ulazili i pojedinačno, bez imama, klanjali mu dž enazu. Prvo je klanjao njegov amidža 'Abbās, pa rodbina Benū Hāšim, muhadžiri pa ensārije. Poslije ljudi, dženazu su klanjale žene i djeca. U kabur su ga spustili amidža 'Abbās, Alija, Fadl i Kusem, dva 'Abbāsova sina. Kabur je bio ukopan u jednoj strani koja je, nakon što je spušten, zatvorena sa devet ćerpića. Prvo je kabur poravnat, a zatim poljeven vodom.

Imao je tri sina: 1) Kāsim, po kojem je dobio priimenak. Rođen je prije poslanstva, a umro u drugoj godini; 2) Abdullāha, koji se zvao još Tāhir, jer je rođen poslije poslanstva; 3) I Ibrahim, koji je rođen u Medini, 8.godine, a umro u sedamnaestom mjesecu.

Allahov Poslanik, a.s., je imao i četiri kćeri: 1) Zejnebu, koju je oženio Ebū-l-'Ās b. Rebī'; 2) Fatimu, koju je ož enio Alija; 3) Rukajju, koju je oženio Osman, a poslije njene smrti oženio je četvrtu Poslanikovu kćer, Ummu Kulsūm, zbog čega Osman nosi časni naziv Zu-n-nūrejn (čovjek sa dva svjetla). Rukajja je umrla na dan bitke na Bedru, u ramazanu 2.godine, a Ummu Kulsūm u ša'banu 9. godine po hidžri.

Prvo je rođen Kāsim, pa Zejneba, Rukajja, Ummu Kulsūm i Fatima, prije poslanstva, a zatim Abdullāh nakon Objave, svi od Hatidže, i svi u Mekki. U Medini je rođen Ibrahim od Marije Koptkinje, koju je Allahov Poslanik, a.s., dobio na poklon od vladara Egipta, a kasnije ju je oslobodio.

Sva djeca Allahovog Poslanika, a.s., su umrla prije njega, izuzev Fatime, koja je umrla šest mjeseci nakon njegove smrti.

Žene Allahovog Poslanika, a.s.:

- Prvo je oženio Hatidžu, za čijeg života se nije ženio drugom ženom, zatim Sevdu, Aišu, Hafsu, Ummu Habību, Ummu Seleme, Zejnebu, Mejmūnu, Džuvejriju i Safiju. Sve su ostale nakon njega. Jedino je Aiša bila djevica kada ju je oženio, a ostale su bile razvedene, ili su im muževi pomrli.

Imao je i dvije robinje, Mariju i Rejhānu, koje je oslobodio.

SALLALLĀHU 'ALEJHI VE SELLEME, VE RADIJ-ELLĀHU 'AN EHLI BEJTIHĪ VE ASHĀBIHĪ EDŽME'ĪN.

Neka su Allahova milost i blagoslov Poslaniku, i neka je Allah zadovoljan njegovom čistom porodicom i svim drugovima.

STUDIJA O VRLINAMA MUHAMMEDA, A.S.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على خاتم المرسلين وعلى من تبعه إلى يوم الدين، وبعد

U ovom izlaganju biće prikazane sporedne nauke koje se granaju iz centra zvanog *Siretu-n-Nebijj* - سيرة النبيّ (Životopis Allahovog Poslanika), neka je na njega Allahov spas i mir. Svaka na zaseban način i sebi svojestan metod dublje istražuje Poslanikovu ličnost i bliže osvjetljuje njegov karakter i utjecaj na ummet kako bi se na kraju precizno naznačio Poslanik kao nesumnjivo najbolji uzor, bilo da je u pitanju otac, muž, prijatelj, imam džema'ata, učitelj u školi, savjetnik, ili da se govori o državniku, političkom vođi, vrhovnom komandantu oružanih jedinica, vojskovođi i ratniku, te na kraju kao Poslaniku, odabraniku, dostavitelju Objave i njenom najmjerodavnijem praktičaru.

Muhammed, alejhi-s-selām, je kao osoba, jedinka i ličnost jednostavan, srdačan i iskren. Odmjeren i umjeren u kontaktu i poslovanju sa drugim ljudima. Upravo ta prostost i jednostavnost čini ga uzornim, savršenim čovjekom. Kada je sa Ebū Bekrom došao u Kubā', na završetku puta Hidžre, i kada je sjeo u hlad da se odmori, oni koji ga nisu poznavali pitali su: ko je Poslanik od njih dvojice? - misleći na njega i Ebū Bekra.

Ovu prirodnost Allahovog Poslanika, a.s., upotpunjuje savršen moral, te svrsishodan i koristan život kao logična posljedica takvog morala, tj. relacije moral i dobročinstvo. Ili: إنّ أقربَكم منّي منزلاً يومَ القيامة أحاسنُكم أخلاقاً - „Meni će na Kijametskom danu najbliže biti ljudi najljepšeg morala." I dalje: وأَحْسِنُوا، إنّ اللهَ يُحبّ المُحسنين (البقرة ١٩٥) - *Činite dobro, jer Allah voli dobročinitelje.* (El-Bekare, 195.).

Kur'anska potvrda savršenstvu Poslanikovog, a.s., morala je ajet: وإنّك لَعلى خُلُقٍ عظيم (القلم ٤) - *Doista si ti najljepše ćudi.* (El-Kalem, 4.).

Dakle, to je jedna dosta važna strana Poslanikove ličnosti kojom je on uzor svakome ko ga slijedi. Primanjem Objave i njenim vjernim dostavljanjem on nam je uzor kako da drugog saslušamo, kako da riječi drugih prenosimo i kako da se o vlastitom emenatima brinemo. Allahov Poslanik, a.s., nije utajio nijedan harf Objave:

ياأيّها النبيُّ بَلِّغْ ما أُنزلَ إليك مِنْ ربّك، وإن لَمْ تَفْعَلْ فما بَلَّغْتَ رسالتَهُ

(المائدة ٦٧) - *Poslaniče, dostavi ono što ti se objavljuje od tvoga Gospodara, a ako ne učiniš, onda nisi dostavio Njegovu poslanicu.* (El-Mā'ide, 67.); kao što nijedan jedini harf nije proizvoljno pripisao Kur'anu niti ga po vlastitom stavu i mišljenju protumačio: وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَينا بَعْضَ الأقاويل لأَخَذْنَا

منه باليَمين ثمّ لَقَطَعْنَا منه الوتين (الحاقة ٤٤)

A da je o Nama kojekakve riječi iznosio, Mi bismo ga za desnu ruku uhvatili, a onda mu žilu kucavicu presjekli. (El-Hākka, 44.).

Nauka koja se bavi životopisom Muhammeda, alejhi-s-selam, jeste sīra (سيرة النبي), odnosno historiografija perioda Objave. Njena sfera interesovanja je ličnost Poslanika u njenoj sveobuhvatnoj pojavi. Međutim, sporedne nauke, ili instrumentarij *sīre*, izučavaju dublje nego sama nauka o životopisu, neke karakteristike i odlike Vjerovjesnika, a.s., istražujući ih studioznije, detaljnije i šire, te se one prema sferi interesovanja, polju užeg istraživanja i tematici stručno nazivaju. Sve ove nauke sīra-životopis ; dokazi istinitosti pos-(المعجزات); nadnaravna čuda (السيرة) lanstva (دلائل النبوة) odlike i karakteristike Poslanika, a.s., (خصائص النبي); vojni pohodi (المغازي); međudržavni odnosi (السير); dužnosti prema Poslaniku, a.s., (حقوق النبي) i vrline Poslanika, a.s., (شمائل النبي) , upotpunjuju predstavu o Poslaniku, a.s., i jasno ocrtavaju njegovu ličnost.

Iako pomenute nauke imaju dosta sličnog i podudarnog, ipak se one u mnogo čemu razlikuju, o čemu će biti riječi malo kasnije.

Nijedna ova nauka Poslaniku, a.s., ne daje tretman koji mu kao čovjeku i vjerovjesniku ne pripada, tj. ne podiže ga na stupanj natčovjeka, nego njegovu ličnost svodi u okvire kur'anskog, dakle Allahovog prikaza Poslanika, a.s.,, prema ajetu:

قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ كُنْتُ إِلاَّ بَشَرًا رَسُولاً (الإسراء ٩٤)

Reci: Hvaljen neka je moj Gospodar! - zar ja nisam samo čovjek poslanik? (El-Isrā', 93)

Prije svega ne može biti govora o sufijskoj teoriji po kojoj je Muhammed, 'alejhi-s-selām, pojava dvojne prirode, čovjeka i logosa, tj. opće smislenosti koja sve prožima, transcendentne zbilje koja zrači kroz kreativni svjetlosni duh (النور المحمدى).

Ovakvo učenje Abdulkerim Džīlī u djelu *El-insānu-l-kāmil* izvodi iz hadisa كُنتُ نبيًا وآدمُ بين الماء والطين - „Bio sam Poslanik kada Adem bijaše između vode i blata", za koji muhaddisi kažu da nema osnove i da je izmišljen. Međutim, ista teorija bi se mogla nasloniti na sahih hadis zabilježen kod Ahmeda, Tirmīzije i Hākima, prema kojem Ebū Hurejre kazuje da je Allahov Poslanik, sallallāhu 'alejhi ve selleme, upitan:

متى وَجَبَتْ لَكَ النبوَّةُ؟ قال : وآدَمُ بين الروح والجَسَدِ

„Kada si odabran za Poslanika? - Dok je Adem još bio između duše i tijela - odgovori on." (*Tuhfetu-l-ahvezī* 10/77., *Fejdu-l-Kadīr* 5/53., i *Kešfu-l-hafā'* 2/169.)

Ono što opovrgava ovu teoriju i po čemu je ona problematična, jeste da se pouzdano zna da je Objava došla tek u četrdesetoj godini života Poslanika, što znači da je kontinuitet i neprekidnost transcendentne, metafizičke zbilje poslaničkog duha prekinut, zbog čega je teorija manjkava i neodrživa. Stoga se ovaj hadis mora svesti pod okvire značenja ajeta „ugovora" (آيةُ الميثاق):

وإِذْ أخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِم ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُم على أَنْفُسِهِم : أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ؟ قالو : بَلَى شَهِدْنَا (الأعراف ١٧٢)

I kada je Gospodar tvoj iz kičmi Ademovih sinova izveo

potomstvo njihovo i zatražio da posvjedoče protiv sebe. - Zar ja nisam Gospodar vaš? - oni odgovoriše: - Jesi, mi svjedočimo (El-E'arāf, 172.), tj. da je poslanstvo Vjerovjesnika uspostavljeno na početku stvaranja vremena u svijetu Gajba, kada je sve stvorenô po vlastitom izboru i ličnom svjedočenju priznalo Allaha za Gospodara i Stvoritelja, prije nego je započeto vrijeme - historija pojavnog svijeta, svijeta tijela (عَالَمُ الشهادة).

Poslanik, a.s., je samo odabranik, vjerovjesnik, dostavljač Objave, opominjač, uzor, pozivač na Allahov put, dakle čovjek sa zadatkom. On nema udjela u gajbu:

وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لاَ سْتَكْثَرْتُ مِنَ الخَيْرِ ومامَسَّنِيَ السُّوء (الأعراف ١٨٨)

A da znam tajno, pribavio bih sebi mnoga dobra, a zlo me ne bi zadešavalo! (El-E'arāf, 188.); niti ima moć i utjecaj na zbivanje događaja: - Jedan beduin je rekao Allahovom Poslaniku, sallallāhu 'alejhi ve selleme:

يارسول الله، ماشَاءَ اللهُ شِئْتَ! قَالَ: أَجَعَلْتَنِي لِلَّهِ نِدًّا؟

قُلْ: مَاشَاءَ اللهُ وَحْدَه!

„ Allahov Poslaniče, ono što hoćeš ti hoće i Allah! - Zar si me učinio jednakim Allahu? Reci: Bit će jedino ono što Allah hoće!"

Prema islamu Poslanik, a.s., uvijek ostaje čovjek, prenosilac Objave, bez vlastite, urođene, nadnaravne moći. Sa ovog polazišta Poslanik, a.s., dokida svako poređenje između njega i 'Īsāa, 'alejhi-s-selām, koje je izvan granica ljudskog i poslaničkog:

لا تُطْرُونِى كَمَا أَطْرَتِ النَّصَارَى عِيسَى بن مَرْيَمَ،

ولَكِنْ قُولُوا : عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ

„Nemojte me preuveličavati kao što kršćani preuveličavaju ʻĪsāa, sina Merjeminog, nego recite: Allahov rob i Allahov poslanik."

Najpotpunija saznanja o Allahovom Poslaniku, sallallāhu ʻalejhi ve selleme, pruža nam njegov životopis, *sīra.* Zbog toga ćemo prvo započeti sa prikazom *sīre.*

ŽIVOTOPIS POSLANIKA, A.S. (SĪRETU-N-NEBIJJ)

Ova nauka proučava život Muhameda, ʻalejhi-s-selām, od rođenja do smrti. Uvodne teme u njenu oblast su predanja Arapa o skorom pojavljivanju poslanika iz arapskog plemena, na osnovu kojih neki Arapi nazivaju sinove imenom Muhammed. Istodobno, drugi narodi vjeruju da će poslanik biti iz židovske zajednice (بَنُوا إِسْرائيل). Sve dru štvene zajednice proživljavaju socijalnu, vjersku i moralnu krizu, svjedno da li su po srijedi Arapi ili Perzijanci, Vizantijci i Židovi. Tlo je pogodno za pojavu novog reformatora. Sīra brižljivo knjiži porijeklo Poslanika, a.s., njegovu porodicu, ugled porodice i plemena među Arapima, kazivanja monaha i isposnika o predznacima rođenja dugo i ščekivanog poslanika. Potom pojedinosti o ženidbi njegovog oca Abdullaha sa Āminom kćerkom Vehba, osvrćući se na ugasnuće Ibrahimove, ʻalejhi-s-selam, čiste vjere i ogrezlost Arapa u idolatriji. Kako je rastao, ko mu je bio

dojilja, kada su mu umrli otac i majka, ko se potom brine o njemu, kada se oženio Hatidžom. Gdje i kada mu dolazi prva Objava, počeci tajnog pozivanja u islam, kada je i ko prvi prigrlio novu vjeru tevhīda, prelazak sa tajnog na otvoreni poziv islamu, nevolje koje mu islam prouzrokuje, bojkot njegovog plemena Benū Hāšim i ugovor koji zbog toga potpisuju druga plemena, nepokolebljivost njegovog amidže Ebū Tāliba pri odbrani svoga bratića. Slijedi prva i druga seoba u Abesiniju, prisega stanovnika Medine na 'Akabi, hidžra iz Mekke u Medinu u pratnji Ebū Bekra, progon Kurejšija na putu hidžre, veličanstven doček ensārija priređen Poslaniku u Kubāu, izgradnja džamije, ulazak u Medinu, privremeni smještaj u kući Ebū Ejjūba Ensārije, otkupljenje zemljišta za džamiju, izgradnja Poslanikove džamije i useljavanje sa porodicom u kuću.

Zatim sklapanje pismenog ugovora sa Židovima, organiziranje bratimljenja i opismenjavanje muhadžira i ensarija, kur'ansko dopuštenje prelaska na oružani sukob, bitka historijskog značaja na Bedru, potom druge bitke do osvojenja Mekke. Bilježenje svih pojedinosti oko postepenog objavljivanja Kur'ana (نُزُول القرآن مُنَجَّمًا) do prestanka Objave. Smrt *Allahovog Poslanika, 'alejhi-s-selām, kupanje* nakon smrti, način klanjanja dženaze, izbor halife u ljetnikovcu plemena Benū Sekīf i davanje prisege novom halifi Ebū Bekru.

Na kraju djelâ o životopisu Allahovog Poslanika sakupljeni su posebni odjeljci koji opširno govore o njegovom porijeklu, porijeklu roditelja, dojilja, amidža, tetki, dajidža, žena, oslobođenih robova, kao i o životu njegovih sinova i kćeri. Sve to prati hronološko i detaljno iznošenje događaja iz njegovog života.

Djela iz *sīre* bila bi nezamisliva bez napomene najrazličitijih karakternih crta i fizičkih odlika Poslanika, zato u njima čitamo o njegovim vrlinama, odlikama i mu'džizama, sa napomenom da je akcenat na detaljnom prikazu njegovog života, iz dana u dan, iz stope u stopu, saglasan historijskim zbivanjima.

Pošto je život Poslanika bio i ostao neiscrpan izvor praktičnom životu muslimana, u miru ili ratu, potpuno je normalno da je napisano veoma mnogo knjiga iz ove oblasti. Najvažnija literatura iz oblasti sīre je svakako *Sīra* od Ibn Hišāma (218/733), njen komentar od Suhejlija (581/1185) *Er-revdu-l-unuf*. *'Ujūnu-eser fī fununil-magāzī ves-sijer* djelo poznatog muhaddisa Ibn Sejidi-n-nās (733/1332); *Zādu-l-me'ād* Ibn Kajjim el-Dževzijje (751/1350); *Subulu-l-hudā ver-rešād fī sīreti hajril-'ibād* napisao Muhammed b. Jusuf Sālihī (942/1535). Od savremenih djela treba istaći Gazalijevo djelo *Fiklu-s-sīre* koje služi kao dosta uspješna analiza događaja iz života Poslanika, 'alejhi-s-selam. Odmah iza njega slijedi *Er-rehīku-l-mahtūm* od Mubārekfurija, koji hroniku *sīre* crpi iz najpouzdanijih izvora i predaja, posebno iz šest temeljnih hadiskih zbirki.

DOKAZI POSLANSTVA (دَلَائِل النُّبُوَّة)

Sakupljači i kodifikatori hadisā zasebnu pažnju posvećuju ovoj nauci, o čemu govori nemali broj djela iz ove oblasti hadisa. Dokaze istinitosti poslanstva našeg Poslanika, sallallāhu 'alejhi ve selleme, teško je sakupiti u jedno djelo. Međutim, najvažniji dokazi poslanstva mogu se svesti na nagovještenje prijašnjih poslanika o dolasku Mu-

hammeda ʻalejhi-s-selām; njegov pomen u ranije objavljenim knjigama, poput Ibrahimovih sahifa, Tevrāta Musāova, Zebūra Dāvūdova i Indžīla ʻIsāova, ʻalejhi-s-selam; radosne vijesti isposnika i kršćanskih sveštenika o blizini pojave novog poslanika; predznaci neposredno pred rođenje; plemenito porijeklo; moralna čednost predaka sve do Adema, ʻalejhi-s-selām; događaji sa njegovom majkom u periodu trudnoće i porođaja; način ranog odgoja i hlad oblaka iznad glave; zatim dolazak objave Kur'ana, posljednje Allahove Knjige; odabiranje njega kao pečata cijeloj poslaničkoj lozi; sadržaj Kur'ana kao neprikosnoveno najveće muʻdžize čija čuda ostaju nepresušna do Kijametskog dana; događaj sa Vereka b. Nevfelom; Allahova zaštita Poslaniku od svih neprijatelja; poraz savezničke vojske na Hendeku (غزوة الأحزاب) 5.g. po hidžri; zatim na Hunejnu (يوم حنين) 8.g. po hidžri, itd.

U naprijed spomenutim dokazima nisu sadržani svi dokazi istinitosti poslanstva Muhammeda, ʻalejhi-s-selām, jer namjera nam je ukratko prikazati šta sve iz *sīre* može da se ubroji u dokaze poslanstvu (دلائل النبوة), iako se mnogi događaji mogu svrstati u problematiku drugih sličnih znanosti, kao što su *šemāil, megāzī sijer.* Najpoznatija djela iz ovog područja su *Delāilu-n-nubuvve* od Ebū Nuʻajma Isfahānija (430/1037) pisca *Hiljetu-l-evlijā'*, i *Delāilu-n-nubuvve* od Bejʻhekija (458/1065).

MUʻDŽIZE (NADNARAVNA ČUDA)

Muʻdžiza je nesvakodnevno (neobično) djelo koje čini čovjek poslanik da bi dokazao i potvrdio svoje poslanstvo, dokinuo tvrdoglavo odbijanje istine sa strane nevjernika,

uputio ljude nesposobne da dokuče istinu, i da bi na kraju bio obznanjen dokaz protiv svih ljudi.

Mu'džiza potvrđuje misao izrečenu u hadisi kudsīju:

صَدَقَ عَبْدِي فِي كُلِ مَا يُبَلِّغُ عني

„Istinito je sve što Moj rob dostavlja od Mene". Trag istog značenja nalazimo u sljedećim ajetima:

قل صدق الله، فاتبعوا مِلَّةَ إبراهيم حَنِيفًا (آل عمران ٩٥)

Reci: Allah govori istinu! Zato slijedite vjeru pravog vjernika Ibrahima. (Āli 'Imrān, 95);

وصَدَقَ الْمُرْسَلُون (يس ٥٢) - *Poslanici su istinu govorili;*

وَاذْكُرْ فِي الكتاب إبراهيمَ إنّه كان صدِّيقًا نَبِيًّا (مريم ٤١)

Spomeni u Knjizi Ibrāhima! On je bio istinoljubiv, vjerovjesnik (Merjem, 41);

إنه كان صادق الوعد وكان رَسُولاً نَبِيًّا (مريم ٥٤)

On je ispunjavao zadato obećanje i bio poslanik, vjerovjesnik.

U mu'džize spada risala Poslanika, a.s., po kojoj je on poslanik i vjerovjesnik, objavljivanje Kur'ana kao trajne i najveće mu'džize, zaštita Kur'ana od izmjene i iskrivljavanja, uloga Kur'ana u odnosu na ranije objavljene knjige sa pozicije dokidanja prijašnjih šeriata i poslanica, jer Kur'an pored što donosi prošireni, obuhvatni šeriat, on sjedinjuje propise ranijih šeriata, nadnaravni fantastično savršeni stil kur'anske rečenice, na čiju nadljudsku narav

Allah usmjerava pažnju ljudi putem poziva na izazov:

قُلْ فَأتُوا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرَيَاتٍ (هود ١٢)

Reci: Sačinite vi deset Kur'anu sličnih, izmišljenih sura;

فَأْتوا بِسُورةٍ مثلهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكم مِنْ دُونِ الله

إِنْ كُنْتُمْ صادقين (البقرة ٢٣)

Sačinite vi jednu suru sličnu objavljenim njemu, i pozovite božanstva vaša mimo Allaha, ako istinu govorite;

فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كانوا صادقين (الطور ٢٤)

Zato neka sastave govor sličan Kur'anu, ako istinu govore!

Pošto se niko ne odazivlje kur'anskom izazovu, izazov se pojačava naglašavajući ljudsku slabost i neumijeće:

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمّا نَزّلْنَا على عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورةٍ من مِثْلِهِ وَادْعُوا
شُهَدَاءَكم مِنْ دُونِ اللهِ إِنْ كُنْتُم صادقِين. فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فاتّقوا
النارَ التى وَقودُها الناسُ والحِجَارَةُ أُعِدّتْ للكافرين (البقرة ٢٣ و ٢٤)

A ako sumnjate u ono što objavljujemo robu našem, sačinite vi jednu suru sličnu objavljenim njemu, i pozovite božanstva vaša mimo Allaha, ako istinu govorite. Pa ako učinite - a nećete nikad učiniti - onda se čuvajte vatre pripremljene za nevjernike, čije će gorivo biti ljudi i kamenje,

قُلْ لَئِنِ اجتمعَتِ الإِنْسُ والجِنُّ على أَنْ يأتوا بمثلِ هذا القرآن لا يأتُون بمثله
ولو كان بَعْضُهم لِبَعْضٍ ظهيراً (الإسراء ٨٨)

Reci: Kad bi se svi ljudi i džinovi udružili da sačine jedan ovakav Kur'an, oni, kao što je on, ne bi sačinili, pa makar jedni drugima pomagali.

Na kur'anski poziv da se dokaz suprotstavi dokazu, mušrici se kur'anskom dokazu suprotstavljaju sa sabljom i kopljem, jer postaje jasno da je kur'anski stil na tolikom stupnju savršenosti i nadnaravnosti, da ostaje nedokučiv za čovjeka.

Dalje, u mu'džize spada rascjepljenje mjeseca, selam kamena i drveta Poslaniku , čežnja palminog trupa za njim, nahranjivanje velikog broja ljudi sa malom količinom hrane u nekoliko navrata, izviranje vode iz prstiju, zatim njegova savršena ljudska priroda, produhovljen karakter, blaga ćud, plemenit moral i vrline kakve se susreću kod izuzetno rijetkih ljudi.

U ovom kratkom i brzom prikazu mu'džiza Allahovog Poslanika, a.s., nabrojali smo samo neke istaknutije mu'dž ize. Ipak, uputno je napomenuti da se neke mu'džize mogu okarakterisati kao *delāilu-n-nubuvve, hasāis* ili *sīre.*

Danas najpoznatije djelo iz oblasti mu'džize jeste حُجَّةُ اللهِ على العالَمين فى ذِكر مُعْجزات سَيد المرسَلين, koje je napisao Jusūf b. Ismā'īl en-Nebhāni.

HASĀIS (ODLIKE)

El-hasāis je množina riječi *hasīsa* ili *hāssijja,* tj.osobina ili vrlina koja nekoga ili nešto karakteriše, specificira, po nečemu izdvaja i čini osobenim i posebnim.

Ovdje je riječ o karakteristikama Allahovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi ve selleme, kao što su poslanstvo, poslanička misija, dolazak Objave, primanje Kur'ani Kerima,

pečat poslanicima i vjerovjesnicima, i to da je njegov šeriat-vjera i Knjiga objavljena njemu pečat ranijim šeriatima - vjerama i objavljenim knjigama.

U posebne odlike Poslanika, a.s., uvrštavaju se i propisi specifični za njega, kao ženidba sa više od četiri žene, mjerodavnost i kompetentnost da razjašnjava smisao ajetâ koji su općeg i manje poznatog značenja (mute šābihāt), nužnost pokoravanja Poslaniku, jer pokoravanje njemu znači pokoravanje Allahu. Zatim propisi specifični za cijeli ummet, kao proglašenje ratnog plijena halalom čitavom umetu, da je sva zemlja čista za obavljanje namaza i za tejemmum, da je ovaj ummet najodabraniji među umetima svih poslanika, da je islamski ummet svjedok protiv prijašnjih umeta, da je Allah ovom ummetu usavršio šeriat koji je ranije bio djelimičan, oslobodio ga zabranâ i tegobâ važećih za prijašnje narode, razjasnio im svaki problem, rasvijetlio svaki put dobro djela, što naglašava i jedan od posljednjih objavljenih ajeta:

اليومَ أكْمَلْتُ لكم دينَكُم وأتْمَمْتُ عليكم نِعْمَتِي ورَضِيتُ لَكُمُ الإسْلاَمَ دِينًا (المائدة ٤)

Danas sam vam usavršio vašu vjeru i upotpunio svoju blagodat, i od vas sam zadovoljan da vam samo islam bude vjera. (El-Maide).

U nekim ajetima i hadisima napominju se specifičnosti cijelog ummeta npr: - islam jedina vrijedna i prihvatljiva vjera kod Allaha, dž.š., koju je On odabrao našem ummetu:

إنَّ الدينَ عندَ اللهِ الإسْلاَمُ (آل عمران ١٩)

Jedina vjera kod Allaha je islam;

وَمَنْ يَبْتَغِ غيرَ الإسْلاَمِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ منه (آل عمران ٨٥)

Ko bude slijedio drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena.

Korijeni islama protežu se iz vjere Ibrāhīma, 'alejhi-s-selām, oca poslanikâ:

مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبراهيمَ، هو سَمَّاكُمُ المسلمين مِنْ قبلُ، وفى هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ (الحج ٧٨)

Vjera pretka vašeg Ibrāhima. Allah vas je odavno nazvao muslimanima, a i u ovom Kur'anu, da bi Poslanik bio svjedok protiv vas, a da biste vi bili svjedoci protiv ostalih ljudi.

Islam, svijetli put jasne sudbine, o čemu govori hadis:

تَرَكْتُكُمْ على مثلِ المَحَجَّةِ البَيْضَاءِ، لَيْلُها كَنَهَارِها، لا يزيغُ عَنْها إلا هالك

„Ostavio sam vas na rasvijetljenom putu, čija noć je svijetla kao dan, a sa kojeg skreću samo propali".

Mnogi učenjaci su svoja pera posvetili odlikama Allahovog Poslanika, 'alejhi-s-selām, ispisavši tako veliku biblioteku posvećenu osobenosti njegove ličnosti. Najcjenjenija djela su الأنوارُ بخصائصِ النبيِّ المُختار od Ibn Hadžera i الخصائصُ الكبرى od Sujūtije. Najveću pažnju islamskih učenjaka poslije 9.stoljeća hidžre privukla je Sujūtijeva knjiga, zbog čega je doživjela čitav niz sažetaka, izbora i komentara. Posljednji izbor je izvršio Abdullah Telīdī i objavio ga 1406.h.g. /1986.g. u Maroku.

5. HUKŪK (DUŽNOSTI PREMA POSLANIKU, a.s.)

Među prve dužnosti svakog muslimana pojedinačno prema Poslaniku, a.s., spada vjerovanje u istinitost njegovog poslanstva, bespogovorno prihvatanje čistog i svijetlog šeriata koji mu je objavljen, vjerovanje u svako slovo Uzvišenog Kur'ana, izvršavanje obaveza, zapovijedi, zabrana, ibadeta, dozvoljenog finansijskog poslovanja, morala i ponašanja u skladu sa sunnetom.

Pojedinačne dužnosti prema Poslaniku obuhvataju još ljubav prema njemu naglašenu u ajetima i hadisu:

لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حتى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ من والده ووَالَده والناس أَجْمَعين (متّفق عليه)

„Nećete biti vjernici sve dok vam ja ne budem draži od roditelja, djeteta i svih ljudi."

النبىُ أَوْلَى بالمؤمنين مِنْ أَنْفسِهم وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهم (الأحزاب ٦)

Vjerovjesnik je preči vjernicima nego oni sami sebi, a njegove žene su im kao majke.

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفسِكُمْ عَزِيزٌ عليه مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَليكم بالمُؤْمنين رَؤُوفٌ رَحيم (التوبة ١٢٨)

Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što na muke udarate, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv.

Ljubav prema Poslaniku, a.s., uslovljena je pomaganjem Poslanika, a.s., i vjere, ljubavlju prema njegovoj porodici i ashabima, uz slijeđenje njihovog puta.

فَلْيَحْذَرِ الذين يُخالِفُون عن أمرِه أنْ تُصيبَهُمْ فتنةٌ أوْ يُصيبَهُمْ عَذابٌ أليمٌ
(النور ٦٢)

Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Poslanikovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne zadesi.

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلاَ مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُه أَمْرًا أَنْ تَكُونَ لَهُمُ الخِيَرَةُ مِنْ
أَمْرِهِمْ (الأحزاب ٣٦)

Kada Allah i Poslanik njegov nešto odrede, onda ni vjernik ni vjernica nemaju pravo da postupe po svom izboru.

U najpretvrđenije dužnosti spada slijeđenje i ož ivljavanje Poslanikovog, a.s., sunneta, odbrana šeriata, i traženje uzora u Poslaniku kroz svako djelo:

لَقَدْ كان لَكُمْ في رَسُولِ الله أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللهَ وَالْيَوْمَ الآخِرَ
وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا (الأحزاب ٢١)

Vi u Allahovom Poslaniku, a.s., imate najljepši uzor, za onoga koji traži Allaha i onaj svijet, i koji Allaha mnogo spominje.

Primjetljivo je da se većina ovih propisa razrađuje u poglavljima o vrlinama Poslanika, a.s., (šemāil), ali mi smo ih ovdje napomenuli jer većina učenjaka ih uvrštavaju u posebna djela iz područja Hukūk, kao npr. Kādī 'Ijād u djelu *Eš-šifā fī ta'rīfi hukūki-l-mustafā*. Zbog obimnosti i sadrž aja djelo je pobudilo interes učenjaka, koji su ga komentarisali i izučavali. Najvažniji komentari su: *Nesīmu-r-rijād* od Haffadžija (نسيم الرياض) i

6. MEGĀZĪ (VOJNI POHODI)

Pod vojnim pohodima podrazumijevaju se svakako pohodi u kojima je učestvovao Allahov Poslanik sallallāhu 'alejhi ve selleme, kao vojskovođa *megāzī* (المغازي) ili izvidnice koje je slao pod vođstvom nekog sahabije *serājā* (السرايا) . Događaji se prezentiraju hronološki, detaljno, često analitički i u mnogo kritičnosti. Uputno je izdvojiti tematski najbitnije detalje iz vojnih pohoda, kao što je broj bitaka i izvidnica, gdje su se odigrale i protiv koga, neposredni pohod pokretanju vojske, ratnoj opremi i broju vojnika, ko je sve učestvovao a ko izostao od uglednih ashaba, broj i uloga licemjera u pojedinim pohodima, geografski podaci o bojištu, statistički podaci o plemenima i vojskama suprotstavljenim u sukobu, zatim neposredni tok događaja u borbama, kao što je način započinjanja bitke, broj ubijenih, unakaženih, zarobljenih, sakupljanje ratnog plijena, i krajnji ishod bitaka. Zatim se neizostavno susrećemo sa opisima neprijateljskih utvrda i tvrđava, način na koji su opsjedane i osvajane, kao u slučajevima opsade Židova u predgrađu Medine (opsade plemena Benū Kajunkā' 2.g.h.), i na Hajberu (6.g.h.). Kao bitan faktor u vojnim pohodima bilo je naimenovanje nosioca bajraka u toku borbe, strategija po kojoj je vojska nastupala ka bojnom polju, broj deva i broj konja, silazak meleka kao ispomoć muslimanima na Bedru, preokret u vojnoj strategiji nakon osvojenja Mekke (8.g.h.), dolazak delegacija plemenâ Poslaniku, a.s., u Medinu, i razgovori vođenim u tim prilikama.

Osjeća se potreba da se o čitavoj *sīri*, a posebno vojnim pohodima i političkim manevrima, priše na savremeni način, u svjetlu i prema protokolu današnjih diplomatskih odnosa, sa prigodnim rječnikom i dubokom analizom, jer samo diplomatija i međudržavni odnosi zasnovani na Poslanikovoj, a.s., praktičnoj primjeni Kur'ana mogu pružiti trajna rješenja političkih problema koji satiru muslimanske narode.

Nezaobilazna literatura o vojnim pohodima su djela *El-megāzī* od Ibn Ishāka, i *El-megāzī* od njegovoj mlađeg savremenika Vākidija.

7. SIJER (MEĐUDRŽAVNI ODNOSI)

Sijer je množina od riječi *sīre* (السيرة), što znači vojni pohodi, ali postoji bitna razlika između termina *megāzī* i *sijer*, jer *megāzī* nam hronološki pripovijeda razvoj događaja bez njihove analize, dok *sijer* zanimaju i najmanji detalji prije, u toku i poslije svakog ratnog pohoda zasebno, na osnovu kojih se izvode propisi kao činioci u izgradnji islamske države. Zbog toga sakupljači ovakve građe iz biografije Allahovog Poslanika, 'alejhi-s-selām, sa naročitim interesovanjem prate način vođenja džihada protiv neprijatelja poziv u islam neposredno pred oružani napad, način opremanja i pokretanja vojske, šeriatske propise vezane za džihad, psihološke pripreme vojske, kada i u kojim slučajevima neko postaje neprijateljem, kako se ponašati kao pobjednik ili poraženi, šta učiniti prije borbe, kako postupati sa neprijateljem koji prihvati jednu od tri mogućnosti (da primi islam, plati glavarinu ili stupi u oruž ani sukob), kao npr. da plati glavarinu - *džizju* i bude pod zaštitom islamske vojske. Zatim šeriatski propisi o ljudima

koji plaćaju godišnju glavarinu (*zimmī*), sa kojim je sklopljen ugovor (*mu'āhed*), ili otvoreno vode borbu protiv islamske države (*muhārib*). Uslovi pod kojim se može *mu'āhedu* garantovati život i zaštita prilikom ulaska u islamsku državu, ili uvjeti pod kojim je muslimanu dopu šteno ući u zemlju sa kojom je sklopljen ugovor; ulazak muslimana u neprijateljsku i neprijatelja u islamsku drž avu; status nemuslimana u islamskoj državi, propisi o kr šenju ugovora od strane *zimmije*, *mu'āheda* i li *muhāriba*.

Svi propisi i ukupna međudržavna politika islamske drž ave izvedeni su iz Poslanikovog, 'alejhi-s-selām, ž ivotopisa, džihada, vojnih pohoda i načina na koji je kontaktirao sa Židovima, kršćanima, Perzijancima i drugim susjednim dr-žavama.

Sijer predstavlja veoma bogat izvor iz kojeg su pravnici crpili građu za propise o džihadu, ratnom plijenu, razlozima za napad na neprijatelja, zarobljeništvu, otkupu zarobljenika, raspodjeli zauzete zemlje i bogatstva, obaveze muslimana pripadnika ummeta u slučajevima kada neprijatelj osvoji islamsku zemlju ili dio nje.

Naročito interesovanje pravnika za oblast međudrž avnih odnosa unutar sveukupnog islamskog prava vladalo je sredinom i koncem drugog stoljeća po hidžri, kada nastaju najčuveniji zbornici, kao što su *Sijer* od Evzā'ija, *Es-sijeru-l-kebīr* i *Es-sijeru-s-sagīr* od Muhamedā b. Hasana Šejbānija. Komentar Sarahsija na *Es-sijeru-l-kebīr* štampan je u pet svezaka.

8. ŠEMĀIL (VRLINE ALLAHOVOG POSLANIKA, a.s.

Može se primijetiti da se sve već prikazane nauke o izučavanju ži-vota Allahovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi ve selleme, tematski dodiruju i ispreplIću, zbog toga što svaka nauka proučava njegov život, ali sa različitih gledi šta i drugačijih polazišta. Šemāil je nauka koja izučava vrline i osobine poslanikove ličnosti.

Šemāil, množina od *šemīle*, kao *kerāim* od *kerīme* (كَرِيمَة – كرائم) kao شَمِيلَة – شَمَائِل , znači pohvalna svojstva, uzvišen karakter i produhovljenu prirodu. Čitajući literaturu o vrlinama Poslanika, a.s., zaklju-čuje se da je najviše prostora posvećeno njegovim duhovnim vrlinama i moralu (خُلُق), dok se o fizičkim osobinama (خَلْق) govori usputno, da bi se stekla potpuna predstava Poslanikovoj ličnosti. Ako je *halk* (خَلْق) fizički izgled i pojavna slika čovjeka, onda je *huluk* (خُلُق) unutarnji, duhovni čovjek (ذات الصدر), koji se pojavljuje instiktivno i bez razmišljanja.

O značaju *šemāila*, duhovnih vrlina i moralne savr šenosti govori sljedeći hadis:

إِنَّ اللهَ لاَ ينظر إِلَى صُوَرِكم وأَمْوَالكم، ولكنْ ينظر إِلَى قُلوبكم وأعْمالكم

„Allah ne gleda vaša tijela i imetke, nego gleda vaša srca i djela" (Muslim).

Svrha izučavanja Poslanikovih, a.s., vrlina jeste proni-canje u smisao i mudrost šeriatskih zapovijedi i zabrana

koje zdušno postižu jedan jedini cilj, a to je čistota i savršenost ljudske duše zaradi ovosvjetske i ahiretske sreće.

Suština naredbi (evāmir) i zabrana (nevāhī) izražena je u suri „El-'Asr“: *Tako mi vremena, svaki čovjek je na gubitku, osim onih koji vjeruju, čine dobra djela, i koji jedni drugima istinu preporučuju i koji jedni drugima preporučuju strpljenje.* Odmah je uočljivo da ljudski spas ovisi o ispravnosti vjerovanja, vrijednosti dobrih djela i slijeđenja Poslanikovog, a.s., morala, što i jeste konačan cilj vjerovanja i dobrog djela: بُعِثْتُ لأُتَمِّمَ مَكَارِمَ الأخلاق - „Poslan sam da usavršim plemenit moral“ (Ahmed i Hākim).

O sudbinskoj ulozi morala u presudi ljudskim djelima na Sudnjem danu govori nam hadis:

أَثْقَلُ ما يُوضَعُ فِى مِيزانِ العَبْدِ الْمُؤمِنِ يومَ القِيامَةِ الخُلُقُ الْحَسَنُ

„Najteže djelo koje će se na Kijametskom danu staviti na tereziju mu'mina, biće plemenit moral“.

Ako ustvrdimo da je savršeni moral jamac ljudske sreće i spasenje čovječanstva, onda to znači da se širenje nemorala mora suzbijati medicinom duše, jer što se više šire razvrat i nemoral osjeća se veća potreba za liječenjem duše kroz izučavanje i praktikovanje vrlinâ Allāhovog Poslanika, a.s. Do ovako uzvišenog cilja može se stići samo umnogostručenim naporima i brigom da se duše pročiste i prosvijetle. Plemenitim moralom se dostižu vrline, vrline se postižu praktikovanjem *vadžibâ* vjere, jer vrlina se ne može postići apstraktnim znanjem o vjeri, nego znanjem, djelom i ži-votom.

Sagledajući islam iz ovog ugla, uopšte, a vrlina Allahovog Poslanika, a.s., posebno, zaključujemo da pred nam

stoji praktični moral, kojeg treba postizati radi vlastitog savršenstva duše.

Allahov Poslanik, a.s., je savršeni čovjek kojeg svaki musliman oponaša jer u njemu ima najbolji uzor. Poslanikovo djelo, a.s., je jedino ispravno mjerilo djela pripadnika islamskog ummeta. Istina je sve što se podudara sa njegovom praksom, a bezvrijedno sve što je suprotno njenom duhu.

Izučavanjem Poslanikovih, a.s., vrlina srce se ispunjava poštovanjem prema njemu, jer poštovanje Poslanika, a.s., je poštovanje islama, a poštovanje islama znači život kroz pokornost Allahu i odazivanje Allahovom naumu kroz stvaranje čovjeka:

وما خَلَقْتُ الجِنَّ والإِنْسَ إِلا لِيَعْبُدُونِ (الذاريات ٥٦)

Džine i ljude sam stvorio samo zato da Mi robuju (Ez-Zārijāt, 56).

Da bi se Poslanik, a.s., volio moraju se poznavati njegove vrline, vrline izazivaju ljubav i respekt, kako sam Allahov Poslanik kaže: المَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ - „Čovjek će biti uz onoga koga voli".

Ljubav prema Poslaniku, a.s., iskrena je samo onda kada se praktikuje i širi šeriat koji mu je objavljen, jer jedino šeriat njedri u sebi opće dobro i spasenje. Sjećanje i spominjanje Poslanika, a.s., predstavlja nenaknadiv užitak, tjelesni i duhovni, a postiže se, ne samo izbjegavanjem grijeha i *ma'sijeta,* nego neprekidnim prisjećanjem na ži-vot i vrline Allahovog Poslanika, 'alejhi-s-selām, u značenju ajeta:

قُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُه وَالْمُؤْمِنُونَ، وَسَتُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (التوبة ١٠٥)

„Reci: - Radite! Allah će vaš rad vidjeti, a i Poslanik njegov i vjernici, i vi ćete biti vraćeni Onome koji zna nevidljivi i vidljivi svijet, pa će vas On obavijestiti o onome što ste radili" (Et-Tevbe, 105).

Dakle, konačni i najuzvišeniji cilj izučavanja vrlina Allahovog Poslanika, a.s., jeste postizanje njegovog morala, vrlinâ, unutarnjih i vanjskih osobina sa kojim mu'min postaje svjetiljka, putokaz i najljepši uzor.

OSNOVNA LITERATURA ZA PROUČAVANJE VRLINA ALLAHOVOG POSLANIKA, a.s.

Proučavanje vrlina Allahovog Poslanika, a.s., nerazdvojivo je od proučavanja njegove ličnosti i poslanice (risāle). Najkompletnija predstava o poslanikovim vrlinama i karakteru, kao čovjeku, vjerskom prvaku, društvenom reformatoru, zakonodavcu i političaru, stiče se kroz izučavanje hadiskih zbirki. Zbog toga je bilo normalno, s obzirom na ovu naznačenu vezu, da izučavanjem vrlina Allahovog Poslanika, a.s., posebno budu preokupirani muhaddisi. Svaka hadiska zbirka se nužno dotiče njegove ličnosti, bez obzira na tematiku ili unutarnju idejnu vezu koja dijelove zbirke povezuje u jednu cjelinu. Ova golema građa je morala biti zasebno izdvojena i sistematizirana kao najpouzdaniji i najobimniji prilog izučavanju karakternih osobina, duševnih vrlina i tjelesnih odlika Muhammeda, a.s. Sa sigurnošću se može tvrditi da nema muhaddisa koji nije pisao o svojoj najvećoj inspiraciji u najidealnijem uzoru. Zbog toga nam postaje sasvim jasno zašto se u hadiskoj biblioteci susrećemo sa desetinama djela iz oblasti vrlina Muhammeda, a.s. - šemāil.

Da bi prikazali bogatstvo biblioteke šemāil, ukratko donosimo osnovne podatke o centralnoj literaturi iz ove, za praktičnog vjernika, izuzetno važne i inspirativne oblasti:

1) *Eš-šemāilu-l-muhammedijje* (الشَمَائل المُحمّدية) , Ebū 'Īsa et-Tirmizī 209-279/824-892. napoznatije djelo iz ovog područja, koje ima desetine komentara i sažetaka.1) Štampano je u više navrata, a sadrži 397 hadisa i predaja.

Među komentarimaa se ističu:

-*Ešrefu-l-vesāil* (أشرفُ الوسائل) , Ibn Hadžer Hejtemī 973/1565.

- *Džem'u-l-vesāil fī šerhi-š-šemāil* (جَمْع الوسائل في شرح الشمائل) Mulla 'Alī Kārī 1014./1605. Dāru-l-mā'rife, Bejrūt.

- *Šerhu-š-šemšil* (شرح الشَمائل) , 'Abdurreūf Munāvî 1031/1621, Daru-l-ma'rife, Bejrut.

-*El-mevāhibu-l-ledunnijje 'alē-š-šemāili-l-muhammedijje* (المَواهب اللَدُنّية على الشَمائل المُحَمَّديّة) Ibrāhīm b. Muhammed Bādžūri 1276/1860, Mustafa Bābī Halebī, Kairo 1320.h.g.

2) *Ahlāku-n-nebijj* (أخلاق النبي) , Ebū-š-šejh Asfahānī 369/979, Kairo, 1959., 316 str. u ediciji Abdullaha Gumārija.

3) *El-envār fī šemāili-n-nebijji-l-muhtār* (الأنوار في شمائل النبي المختار) , Husejn b. Mesūd Begavī 433-516/1041-1122. - glasoviti muhaddis, mufessir i fākih - Dāru-d-dijā', Bejrut 1989. u ediciji Ibrāhīma Ja'kūbija. Dva sveska knjige (898 str.) sadrže 1257 hadisa, što znači da je ovo djelo najopširnije iz područja šemāilâ.

4) *Eš-šemāil,* (الشَمائل) , Ibn Kesīr 774/1372, djelo je štampano u zasebnom izdanju, kao i u sklopu velike istorije *El-bidāje ve-n-nihāje.*

5) *Vesāilu-l-vusūl ilā šemāili-r-resūl* (وَسائل الوُصول إلى شَمائل الرَسُول) Jūsuf b. Ismā'īl Nebhānī, Bejrut 1309.h.

Omerspahić Husejin, Rijad, 1991.g

SADRŽAJ